



glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombi
edvarda kardelja

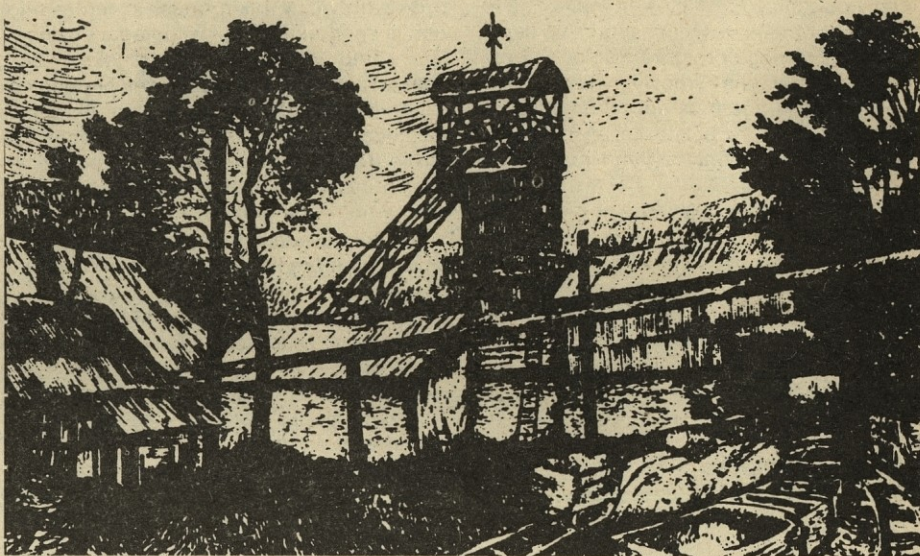
srečno

Učinkovitejše delo

CK ZKJ je na svoji 13. seji, ki je bila v mesecu juniju, razpravljala o perečih vprašanjih v zvezi z uresničevanjem vodilne vloge ZK ter krepitve idejne in akcijske enotnosti. Kritično so obravnavali lastno dejavnost in stanje v družbi, pa tudi pomankljivosti v idejnopolitični, organizacijski in kadrovski usposobljenosti ZK ter še posebej njenih vodstev. Komunisti v REK EK nikakor ne smemo zamuditi ponujene priložnosti, da predloge sklepov 13. seje CK ZKJ dopolnimo. Razprave, ki še potekajo v kombinatu, pa naj ne bodo usmerjene samo na predlog sklepov CK, ampak je potrebno razpravo usmeriti tako, da bo sleherni komunist ocenil svoje lastno delo v svoji delovni sredini. Na vsak način je treba najprej pomesti pred svojim pragom. Napak pa bi bilo, da se člani OO ZK posujejo s pepelom in kažejo na napake drugih, svojih lastnih pa ne vidijo. Komunisti v kombinatu bomo morali odkrito spregovoriti o izvajanju sklepov problemske konference. Tu ne gre tako, kot smo se dogovorili. Vse preveč je odmičanja ali pa omahovanja pri izvajanju sklepov problemske konference. Komunisti bomo zaostri moralnopolitično odgovornost do vseh tistih, ki niso izpolnili zaupanih nalog oziroma odgovornost do vseh, ki ovirajo uresničitev sklepov problemske konference. Veliko pozornost je treba posvetiti kadrovski politiki, zlasti sedaj, ko bomo imenovali nove vodstvene in vodilne delavce. Tu bo treba dobesedno izvajati sklep problemske konference, ki pravi: pravega človeka, na pravo mesto. Večjo pozornost je treba posvetiti kadrovanju na razne politične seminarje, saj smo do sedaj, razen nekaj izjem, napačno investirali. Zadnji čas je tudi, da pridemo od besed k dejanjem pri nagrajevanju po delu. Morali bomo izpeljati akcijo za večjo proizvodnjo, zniževanje stroškov, večjo delovno storilnost in krepiti vse pozitivne dejavnike gospodarjenja. V razpravi moramo spregovoriti tudi, kako napraviti, da bi bilo delo delegacije bolj učinkovito.

Veliko dela nas čaka, zato bo treba zavhati rokave, da bomo lahko spet rekli, da je ZK kos svoji zgodovinski funkciji.

Jože Žitnik



Janez Knez: Jašek III. v Trbovljah, originalni linorez

Problematika proizvodnje premoga v Zasavskih premogovnikih v juliju in avgustu 1984

V letošnjem mesecu juliju ni bilo prave poletne vročine. Nastopili so pa pasji dnevi v zasavskih premogovnikih, kjer smo si v mesecu juliju nakopali v proizvodnji manj kot 30.000 ton premoga in s tem zmanjšali prihodek, da ne vemo kako in kaj, razen, če te tone nakopljemo dodatno v drugi polovici leta. In to si moramo postaviti za cilj.

Da se izgubi četrtnina proizvodnje, morajo

biti tehtni zadržki in razlogi, ki se jih v dani situaciji ni dalo eliminirati. Če pa ne bi bilo razumevanja s strani ŽG Ljubljana, EGS in podpore RKE za energetiko in RK za promet in zveze, bi bila situacija še slabša.

Izguba v proizvodnji je nastala v glavnem zato, ker energetskih vrst premoga, kamor spada skoraj celotna proizvodnja premogovnika Trbovlje, to je kotlovec ter drobnih

vrst rjavega komercialnega premoga, prahu, vmesnih produktov, nismo mogli v načrvani količini odvažati iz separacije Trbovlje.

Zaradi pogostega deževja, površinski kopi niso normalno obratovali, kar je tudi vzrok izpada proizvodnje. To posebej velja za Hrastnik in Lakonco. Ker pa dobimo iz površinskih kopov večinoma drobne vrste premogov, torej energetskega, bi teh dodatnih količin iz separacije Trbovlje tudi ne mogli normalno odvažati. Odvoz energetskega premoga od separacije Zagorje v TOL je bil tudi omejen, ker je TOL lahko v gotovem obdobju razkladala le do 600 ton energetskega premoga.

Glavni odzemnik in potrošnik energetskih vrst premoga je TET, ki je na pragu premogovnika Trbovlje, in ta je morala nepredvidoma podaljšati remont za cel mesec in deset dni.

V času rednega remonta, 125-MW bloka v TET, to je od 1. maja do konca junija, se je deponija v TET polnila s premogom po planu in tudi proizvodnja premoga je zato skoraj do konca junija potekala v redu. Proti koncu junija, ali točno 19. junija, bi moral 125 MW blok pričeti z obratovanjem. Naš glavni potrošnik bi pričel prazniti deponijo, ker dnevno porabi okrog 3000 ton premoga. Zaradi podaljšanih remontov za 40 dni se to ni zgodilo in deponija je bila praktično polna — 115.000 ton. V jamah so morali omejevati proizvodnjo in jo prilagajati odvozu premoga iz separacije Trbovlje. Kljub temu, da je bil v pogonu 20-MW blok — Pauker, je to majhen potrošnik in s tem nastane na deponiji malo praznega prostora, kamor pa transportira separacija Trbovlje vmesne produkte, ki jih drugam zaradi tehnologije ne more. Če še tega ne bi bilo, se lahko v celoti ustavi tudi proizvodnja iz jam Hrastnika in Ojstrega.

Da je to razumljivo, je treba podati tehnologijo transporta premoga iz treh jam: Hrastnik, Ojstro, Trbovlje do separacije Trbovlje in dalje.

Na separacijo Trbovlje transportiramo rjavi premog iz jam Hrastnik in Ojstro. Iz jame Trbovlje, ki proizvaja večinoma kotlovec, talninski premog, ki ima nekoliko nižjo kurilnost, tudi dovažamo na separacijo Trbovlje, ki ga pa v ravni obliki samo zdrobi. Zdrobljen kotlovec se lahko transportira direktno v TET z gumijastimi trakovi ali na deponijo ali pa delno v železniške dvoosne vagonne.

Rjavi premog iz Hrastnika in Ojstrega separiramo v težkotekočinski separaciji Trbovlje in tako dobimo komercialne vrste premoga: kos, kocke, oreh ter grah; zdrob in prah pa v zastarelih usedlinskih strojih. Vmesne produkte, to so zrasli produkti rjavega premoga z jalovino, ki imajo specifično težo med 1.47 t/m³ do 1.7 t/m³, pridobimo pri separiranju rjavega premoga v težkotekočinskem postopku.

Kotlovec, vmesni produkti in prah so energetski premog, ki se jih lahko pokuri v zato prirejenih velikih kuriščih; to je v TET in TOL. Ima pač nekaj več pepela in nekoliko nižjo kurilnost.

Temu je prirejen tudi odvoz s separacije. Kotlovec in prah lahko transportiramo v TET ali dvoosne železniške vagonne. V vagonne celotnih količin ne moremo naložiti, ker ni urejeno bunkeriranje in ranžiranje. Vme-

sne produkte se pa lahko transportira, kot je bilo že navedeno, samo v deponijo TET.

Za komercialne vrste premoga imamo bunkerje, od koder nakladajo: kos, kocke, oreh, grah in zdrob v železniške vagonne.

V I. polletju 1984 je separacija Trbovlje oddajala premog naslednjim:

energetski v deponijo ali direktno v TET z GT	363.659 ton
energetski v toplarno Ljubljana, TOL z vagoni	65.201 ton
komercialni v vagonne	127.839 ton
komercialni v kamione	26.600 ton

Skupno: 583.299 ton

ali:

energetski premog v TET	2.635 t/dan
energetski v TOL z vagoni	472 t/dan
komercialni v vagonne	193 t/dan

Skupno: 4.226 t/dan

Suh. sej.	29,00	0,21
Skupaj II.:	428.860,00	3.107,66
I. in II.:	583.299,00	4.226,74

V mesecu juliju je bilo možno v polno deponijo TET transportirati toliko premoga — vmesnih produktov in nekaj prahu ali kotlovca — kolikor ga je 20 MW blok dnevno porabil, to je 700-900 ton. To je teoretično. V nekaterih dneh so bile te količine manjše. Ob močnem deževju se premog na deponiji, ki je v celotni dolžini precej strma, tako razmoči, da postane bolj tekoč in zdrsne čez zidan koridor, kjer je montiran gumijast trak, ki odvažja premog v TET. To se je v juliju tudi trikrat zgodilo in obstojala je nevarnost, da ta premog zdrsne še dalje, na železniško tirovje. V takih dneh, in teh je bilo več, je separacija Trbovlje odlagala v deponijo samo vmesne produkte (okrog 300 t/dan). Tako deževje in razmočen premog na deponiji ovira oziroma zavre tudi škrpanje premoga z deponije in takrat separacija Trbovlje transportira premog v TET po GT, ki je montiran v omenjenem koridorju in deponija se takrat ne prazni.

Zaradi navedene omejene možnosti transportiranja premoga v TET preostaneta samo še naslednji varianti:

- da se transportira ves ostali premog v dvoosne železniške vagonne in delno kamione,
- ali pa da se odkopava samo komercialni premog, kjer pa zopet nastane prah in vmesni produkti.

Kakšne vrste premogov in koliko je transportirala separacija Trbovlje in njihove povprečne dnevne količine so razvidne iz tabele 1 za I. polletje 1984 (138 del. dni)

Komercialni premog

		t/dan
Kosi	18.116,00	131,27
Kocke	18.388,00	133,24
Oreh	30.283,00	219,44
Grah	15.821,00	114,64
Zdrob	59.370,00	430,21
Prah	8.655,00	62,71
Kotl.	3.806,00	27,57
Medprod.	—	—
Suh. sej.	—	—
Skupaj I.:	154.439,00	1.119,08

Energetski premog

Zdrob	796,00	5,76
Prah	59.863,00	433,78
Kotl.	325.941,00	2.361,89
Medprod.	42.231,00	306,02

Tehnologija je prirejena tudi tako, da se manjše količine komercialnih vrst: kocke in oreh naklada tudi v kamione, ostalih vrst pa ne.

Če napravimo zaključek iz tabele 1, vidimo, da je znašala povprečna celodnevna proizvodnja 4.226,74 t/dan. Če prevzame TET dnevno premog, ki ga 20 MW blok pokuri, preostane za nakladanje v železniške vagonne in kamione še vedno do 3.400 t/dan. To je pa za skoraj 150 % več premoga, kot so ga v I. polletju odvozili z vagoni iz separacije Trbovlje. To je seveda nemogoče zahtevati, ker je tudi ranžiranje na trboveljski postaji omejeno.

Za reševanje problema je bilo treba poseči tudi po tem, da se odkopava pretežno komercialni premog, ker je to pač bolj „plemenit“ premog in ima več GJ/t.

S tem dosežemo skupno manj ton, zato pa je več GJ. V juliju s komercialnim premogom sicer ne dosežemo tudi finančnega uspeha, ker so se komercialne vrste premoga podražile šele s 1. avgustom.

Pri tem pa nastane dilema: ali prenehati odkopavati v jami Trbovlje premog oziroma kotlovec ali zapreti široka čela za 40 dni ter vse rudarje zaposliti v jami Ojstro, kjer odkopavajo rjavi premog, ali kako drugače. Pri tem pa se moramo zavedati še tega, da v jami Trbovlje poleg trboveljskih rudarjev odkopavajo na manjšem čelu tudi kotlovec rudarji iz Kotredeža, (ker zaenkrat še primanjkuje delovišč v zagorskih jamah), in RŠC (rudarski šolski center).

Pri tem smo naleteli še na eno težavo, kajti 19. junija še ni bilo znano, da se bo remont 125 MW bloka v TET podaljšal skupno za 40 dni, ampak so dan ponovnega obratovanja podaljševali v terminih sedem do deset dni in tudi to je oteževalo reguliranje proizvodnje premoga.

Po zopetni natančnejši proučitvi slojnih prilik premoga v jami Trbovlje so bile ponovno narejene kemične analize zasečnih vzorcev v polju VI. kjer je pravzaprav rjavi premog, ki ga s prvo etažo odkopavamo pod krovni plasti. Ker so bili rezultati povoljni, smo se odločili, da forsirano odkopavamo premog v VI. p. in ga plasiramo v komercialne vrste. Odkopavanje smo forsirali na dveh čelih, v. 328 in v. 318, ki si sledita v vertikalni razliki 10 m, (etaže so s pridobiva-

njem), v horizontalni pa okrog 40 m. Ker je premog v VI. p. močno nagnjen k samovžigu in je bil tudi pod vplivom odkopavanja premoga sosednjih, nižjih plasti, smo naredili ustrezne preventivne mere. Zasedovanje kvantitete in kvalitete jamskega zraka, preprečevanje dostopa zraka s folijami v rušno cono itd. so bile na dnevnem redu. Kljub temu se je občasno pojavljal tudi CO, vendar smo ga sproti odstranjevali. To so pač težave, ki smo jih premagovali, da smo vendarle odkopavali komercialni premog v tej jami.

Na ostalih čelih v Trbovljah, kjer je izrazit kotlovec, smo ob posebnih ukrepih čela več ali manj vzdrževali in skupni napredki so bili minimalni. Cel mesec julij smo zvozili naslednje količine energetskega premoga iz separacije Trbovlje:

kotlovca	9.508 ton
prahu	12.175 ton
vmes. produktov	6.183 ton

Skupaj	27.860 ton
---------------	-------------------

Od teh vrst smo oddali v TET:

prah	1.504 ton
vmes. produktov	6.183 ton
kotlovec	7.498 ton

Skupaj	15.185 ton
---------------	-------------------

razliko 12.681 ton pa v vagone za TOL.

Kotlovec je bil v TET v deževnih dneh, ko je bilo škrapanje premoga z deponije otežkočeno, dobrodošel. kajti drugače bi ostali brez premoga in bi lahko kotel v TET ugasnil.

Da je bila odločitev pri odkopavanju v juliju pravilna, je treba povedati še to, kolikšne so bile količine komercialnih vrst premoga in kvaliteta le-teh.

Iz tabele 2 so razvidne količine komercialnega premoga in energetskega, ki smo jih odvozili v juliju iz separacije Trbovlje:

komercialni premog

	ton	t/dan
kosi	4.105	216,05
kocke	3.982	209,58
oreh	7.224	380,21
grah	3.436	180,84
zdrob	11.306	595,05
prah	327	17,21
kotlovec	465	24,47
vmes. prod.	—	—
Skupaj I.	30.845	1.623,42

energetski premog

	ton	t/dan
prah	17.175	640,79
kotlovec	9.508	500,42
vmes. prod.	6.183	325,42
skupaj II.:	27.866	1.466,63
skupaj I. in II.:	58.711	3.090,05

V vagone smo naložili komercialnega premoga 27.343 ton, v kamione 3.502 ton, energetskega v vagone za TOL 12.681 ton in z GT v TET 15.185 ton.

Iz tabele 1 in 2, dnevne proizvodnje t/dan, je razvidno, da so povprečno v I. polletju

znašale količine komercialnih vrst 1.119,08 t/dan, v juliju pa 1.623,42. Najbolj zgovorne številke so te, da se je količina kosa dvignila od 131,27 t/dan (I. polletje) na 216,05 t/dan (julij), kocke... itd. in tako bo naša prodaja lažje zadovoljila trgovce in kupce debelih vrst premoga.

Količina energetskih vrst premogov se je pa v juliju na žalost znižala za polovico. V teh vrstah so se povečale količine prahu na 640,79 t/dan (julij), kar je razumljivo, ker je prah produkt in vrsta rjavih premogov.

Rudarji so pridni in iznajdljivi, vendar v jami ne morejo „limati“ prahu, da bi dobili samo debele vrste premogov. Večjo pozornost pa morajo posvetiti pravilnemu odstreljevanju premoga na deloviščih in urejanju prepisnih mest, kjer se rovni premog dodatno drobi itd.

V zvezi z izgubljenno mesečno tonažo premoga je pripomniti še to, da je izplen pri

Rovni komercialni premog premogovnika Trbovlje

Leto	vлага %	pepel %	gorljivo %	kurilnost MJ/kg
1980	21,09	31,19	47,72	11,5973
1981	20,01	34,60	45,39	11,0565
1982	18,35	38,50	43,15	10,2718
1984 — I. polletje	20,91	37,22	41,87	9,2536
1984 — julij	20,82	32,91	46,27	10,5631

Rovni komercialni premog premogovnika Hrastnik

1982	18,53	35,19	46,28	11,1326
1983	20,44	36,23	43,33	10,2421
1984 — I. polletje	19,56	37,00	43,44	10,2531
1984 — julij	18,91	37,47	43,62	10,2400
1984 — avg. I. dekada	19,30	38,60	42,10	9,8577

Rovni komercialni premog premogovnika Ojstro

1982	19,39	32,11	48,50	11,7431
1983	21,78	31,97	46,25	11,0607
1984 — I. polletje	21,01	32,37	46,62	11,0455
1984 — julij	22,74	25,43	51,83	11,9747
1984 — avg. I. dekada	23,04	26,65	50,31	11,6739

Do leta 1982 so v kemijsko-tehnološkem laboratoriju ZPT jemali vzorce rjavega rovnega premoga skupno. Po tem letu so pričeli vzorčevati premog ločeno po jamah. Iz tabele je razvidno, da so najboljši povprečni kurilnosti premoga v navedenih letih iz jame Ojstro. Premog iz jame Hrastnik ima nižjo kurilnost, ker odkopavajo pretežno premog v talninskem predelu slojišča. Jama Trbovlje je oddajala v posameznih letih rjavi premog v težko tekočinski del separacije občasno. V mesecu juliju 1984 je znašala kurilnost premogov:

- v jami Ojstro — 11,9747 MJ/kg
- v jami Hrastnik — 10,2400 MJ/kg
- v jami Trbovlje — 10,5631 MJ/kg.

Poleg tega, da se je dal v jami Trbovlje „spraskati“ še dober rjav premog iz VI. polja, je umestneje odkopavati ta premog, kot pa povečati izkop v drugih jamah (če gredo tja trboveljski rudarji), ker so na splošno v jami Ojstro in Hrastnik težji pogoji dela in zato nižje storitve kot v Trbovljah. Pri tem moramo upoštevati še to, da bi se pohodna pot trboveljskih rudarjev na Ojstro podaljšala oziroma bi bil čas na deloviščih krajši. Poleg tega nastane tudi vprašanje, če bi lahko pri minimalnih napredkih vzdrževali čeli v VI. polju in se ne bi premog vžgal.

energetskem premogu za do 25 % večji od komercialnega. In v juliju je bil pač pretežno komercialni.

Neko merilo za kvaliteto rjavega premoga, ki smo ga odkopavali v večjih poljih, je tudi vmesni produkt. V I. polletju je znašal procent vmesnih produktov 34 %, v juliju s VI. poljem vred pa 25 %. To je ugodnejše in vmesni produkti so v tem času manj obremenjevali polno elektrarniško deponijo. Procent vmesnih produktov je računat na maso debelih vrst premoga z grahom vred, kajti pri teh frakcijah se izločajo vmesni produkti.

O kvaliteti rovnega premoga še to:

Rjavi rovni premog, torej premog z jalovino vred, ki ga z jamskimi vozički pripeljejo na separacijo Trbovlje iz jame Hrastnik in Ojstro in občasno manjše količine iz jame Trbovlje, je imel v zadnjih letih povprečno letno sestavo in kurilno vrednost:

V juliju je bilo zvrnjenih za komercialni premog 18.497 voz iz jame Hrastnik, kar znaša 11.948 ton, 16.681 voz iz jame Ojstro ali 10.993 ton in iz jame Trbovlje 31.569 voz ali 20.807 ton. K tej tonaži prištevamo še 5.390 voz s čela kotredežkih rudarjev ali 3.582 ton komercialnega premoga. Ostali vozički, 11.058 po številu, so bili zvrnjeni za kotlovni premog.

Transport z železniškimi vagoni: Kljub vsem težavam, ki jih ima ŽG Ljubljana, je v juliju pojačala dostavo vagonov na separacijo Trbovlje. Pri tem moremo poudariti to, da je nakladanje premoga na separaciji Trbovlje možno le v dvoosne vagone, pač zaradi zastarelih naprav.

Vsako leto pa ŽG Ljubljana odpiše zaradi izrabe kakih 600 dvoosnih vagonov in jih nadomešča s štiriostnimi. Železničarji so razumeli težave rudarjev in so se potrudili ter ojačali dostavo železniških dvoosnih vagonov, kar je razvidno iz tabele 4.

To sicer ni rešilo proizvodnje, je pa pomagalo reševati proizvodnjo, ker je bilo dnevno dostavljenih vagonov v juliju več kot v I. polletju.

V prvi polovici leta je ŽG dostavljalo 46 do 69 vagonov na dan.

Povpreček za I. polletje znaša 53,28 vagonov/dan ali naložen premog.

komercialni v vagone	926 t/dan
energetski v vagone (TOL)	472 t/dan
v vagone skupaj:	1.398 t/dan
komercialni v kamione	193 t/dan

Povpreček za mesec julij znaša 82 vagonov/dan ali naložen premog	
komercialni v vagone	1.439 t/dan
energetski v vagone	667 t/dan
v vagone skupaj:	2.106 t/dan
komercialni v kamione	184 t/dan

I. kvartal 1984

	ton	GJ	GJ/t
prah	13.708	111.523	8,14
vmesni produkti	18.219	173.633	9,53
kotlovec	178.344	1.538.294	8,63
skupaj:	210.271	1.823.450	8,67

II. kvartal 1984

prah	13.236	111.602	8,43
vmesni produkt	24.012	225.195	9,38
kotlovec	116.140	1.151.483	9,92
Skupaj:	153.388	1.488.280	9,71

Julij 1984

prah	1.504	13.710,35	9,1159
vmesni produkt	6.183	56.837,40	9,1925
kotlovec	7.498	83.159,71	11,0909
Skupaj:	15.185	153.707,467	10,1223

Večja kurilnost navedenih vrst zavisi od dveh faktorjev:

- v vseh treh jamah so pač odkopavali premog v boljših predelih slojev,
 - pri pridobivanju premoga iz stropa, kar velja za vse tri jame, so polagali večjo pozornost, da se stara jalovinska dela niso v večji meri spuščala med premog.
- Zadnja mera ekonomike je zahtevana tudi v skupnih notranjih ukrepih. Višja kurilnost energetskih premogov pa elektrarnam zagotavlja boljše obratovanje.

Separacija v Zagorju: Tu se separira v usedlinskih strojih rjavi premog iz zagorskih jam: Kisovca (Loke) in Kotredeža. Občasno se separira tudi premog iz premogovnika Ugljevik, ki ga pripeljejo v Zagorje z železniškimi vagoni. Na nakladalni rampi tudi s kamioni prevoženi premog s površinskega kopala Lakonca (Trbovlje), granulacije 0-30 mm, torej energetski, nakladajo v 50-tonske Fad vagone. Tega odvažajo v TOL. Manjše količine debelih rovnih vrst s površinskih kopov iz revirjev tudi separirajo z jamskim vred. Rovnega premoga iz jam Hrastnik, Ojstro in Trbovlje pa ne morejo prevažati na separacijo Zagorje, ker ni ustreznih nakladalnih naprav itd.

Za doseženo proizvodnjo je bil odvoz premoga z železniškimi vagoni v mesecu juliju, s katerimi v večini odvažajo celotne količine vseh vrst premogov iz zagorske separacije, zadovoljiv in ni bilo posebnih problemov. Del premoga odvažajo tudi s kamioni. K rednemu odvozu premoga so precej pri-

V TET smo transportirali povprečno dnevno 800 ton energetskega premoga.

Zaradi vseh težav v zvezi z odpremo premoga v juliju, v Zasavskih premogovnikih tudi nismo normalno obratovali v vseh predvidenih delavnikih — ena sobota. To bomo nadoknadili jeseni.

Kvaliteta energetskega premoga. Kurilnost energetskega premoga, ki je bil prepeh iz jam Hrastnik, Ojstro in Trbovlje na separacijo Trbovlje, je bila v začetku leta 1984 slabša, se je pa kasneje izboljšala. To je razvidno iz podatkov, tabele 5. Tu so navedene količine, oddane v TET in njihova kurilnost.

že plamene. Proizvodnja premogovnikov, ki gravitirajo na separacijo Trbovlje, bi bila še bolj ogrožena, če bi poskušali sanirati goreč premog, s tem da bi porabljal premog izključno 125-MW blok. Istočasno bi pa neprekinjen transport energetskega premoga izsiljeval deponiranje novega premoga na goreče dele na deponiji, česar se pa ne da zagovarjati za tako dolgo dobo, ki bi jo potreboval kot porabnik tega premoga le 125-MW blok.

Na podlagi tega treznega premisleka je 20-MW blok po 29.7.1984 obratoval še deset dni. Tako smo preprečili večjo gospodarsko škodo kljub temu, da je obratovanje 20-MW bloka precej drago.

Avгust 1984: Zaradi normaliziranja transporta premoga v TET so bile podane vse možnosti za normalno proizvodnjo. Iz tabele 6 so razvidne količine komercialnega premoga in energetskega premoga, ki so jih odvozili v avgustu iz separacije Trbovlje:

Komercialni premog

	ton	ton/dan
Kosi	4.936	214,61
Kocke	3.985,4	173,28
Oreh	7.446,6	323,77
Grah	2.987	129,87
Zdrob	11.416	496,35
Prah	233	10,13
Skupjal.:	31.004	1.348,00

Energetski premog

Zdrob	1.504	65,39
Prah	10.371	450,91
Kotlovec	58.026	2.533,87
Medprod.	6.195	269,35
Skupaj II.:	76.096	3.308,52
Skupja I. in II.	107.100	4.656,52

Nekaj zdroba smo plasirali med energetske vrste, obratno je s prahom, kar pa ni bistveno.

Opazna je razlika v proizvodnji z mesecem julijem (tabela 2) in razlika je: + 1.566,47 t/dan. Suho vreme je omogočilo tudi normalno obratovanje površinskih kopov. Lakonca je proizvedla v avgustu 27.234 ton in zadnji dan v avgustu je dosegla letos skupni izkop 100.951 ton.

Nakladanje v vagone in kamione na separacijo Trbovlje je razvidno iz tabele 7. (primerjaj tabelo 4).

Povpreček za mesec avgust znaša 73 vagonov/dan ali naloženi premog.

komercialni v vagone	1.203 t/dan
energetski v vagone	831 t/dan
v vagone skupaj:	2.034 t/dan
komercialni v kamione	145 t/dan

Odvzem energetskega premoga v TET je bil v višini 56.996 ton (julija 15.185 ton) v TOL 19.100 ton (julija 12.681 ton).

Zaradi neobratovanja bloka III v TOL (zamuda šest mesecev) in podaljšane remonta bloka 125 MW v TET je po naših računih za letos vsaj za 100.000 ton preveč energetskega premoga.

pomogli tudi vagoni iz Ugljevika, ki so jih naložili z različnimi komercialnimi vrstami premoga.

Deponija premoga v TET: 125 MW blok v TET je pričel z normalnim obratovanjem dne 29.7.1984. Nakopičeni premog na deponiji TET je zaradi podaljšane dopolnilnega remonta parne turbine 125 MW bloka na več mestih oksidiral in se vžgal. Vžgal se je kljub temu, da so med debelejšje vrste zdrobljenega kotlovca in vmesnih produktov dodajali premogov prah, ki naj bi preprečeval dostop zraka do nakopičenega premoga. Žarišča samovžiga so bila razmetana v večjem obsegu po deponiji, pretežno pa na spodnjem robu deponije, kjer je sloj premoga debelejši, v večini pa sestavljen iz debelejših granulacij. Edini učinkovit način preprečevanja samovžiga premoga na deponijah je tlačenje premoga v plasteh. To pa na trboveljski deponiji ni mogoče, ker je strmina deponije prevelika. Tako je preostala za odstranitev žarišč in nadaljnega širjenja požara izključno odstranitev tega ogretega in tlečega premoga in njegova čimprejšnja uporaba v obeh kotlih za obratovanje spodobnih blokov v TET. Kot je bilo že navedeno porabi 125-MW blok na dan okrog 3.000 ton premoga, medtem ko 20-MW blok do 900 ton. Če bi obratovali samo z blokom 125 MW, bi bil tleči-goreči premog po količini za eno tretjino večji, kot pa če je vključen v obratovanje še blok 20 MW.

Žarišča premoga na deponiji so bila tako izdatna, da so na nekaterih mestih zaznavali

4. septembra nas je presenetila še uradna novica, da TOL do pogona novega bloka, kar pa lahko traja še dober mesec dni ali več, ne bo dnevo prevzemal več energetskega premoga ko do 1.200 t/dan. Tako se je v septembru načelo vprašanje, kam plasirati odvišno količino energetskega premoga.

Kako bomo reševali jeseni in pozimi plansko proizvodnjo bom napisal kasneje.

Eno pa je za Zasavske premogovnike jasno. Letošnje kakor tudi izkušnje prejšnjih let dokazujejo, da bo normalno obratovanje možno takrat, ko bo pričela obratovati nova deponija premoga in novi blok III v TET.

Peter Schneider

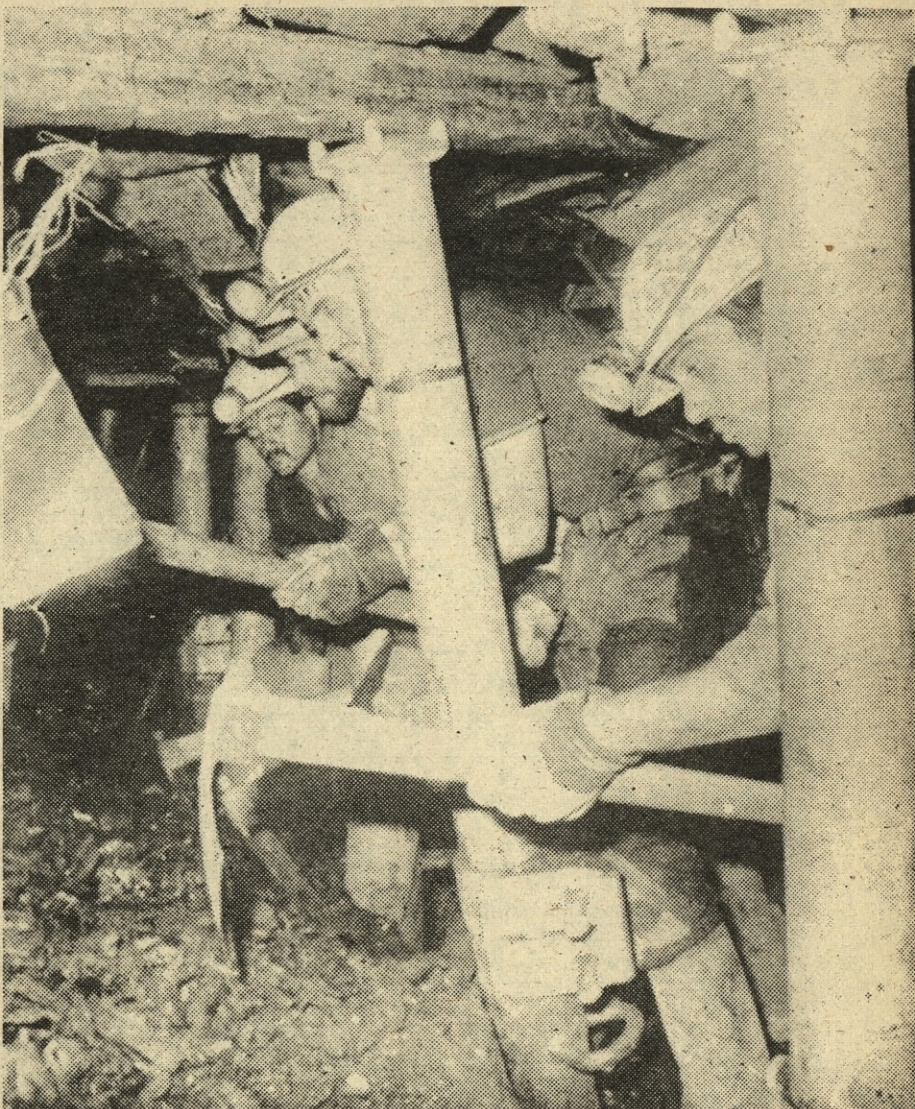
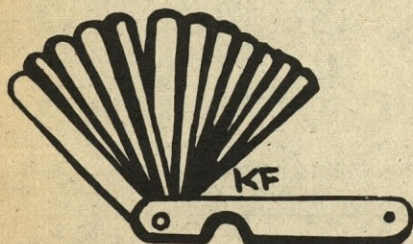
Nadaljevanje sanacije v jami Kotredež

Kot sem omenil že v zadnji številki Srečno, smo s sanacijo jame Kotredež neprekinjeno nadaljevali kljub bednemu pomanjkanju delavcev v jami Kotredež kot tudi delavcev iz Geološkega zavoda v Ljubljani, ki opravljajo sanacijska dela. Nadaljujemo s sanacijo P-74/4 na pretesarbi smerne proge v talnem delu sloja proti širokočelnemu odkopu, na katerem je bilo vgrajeno hidravlično podporje Hydro-Marrel z rezalnim strojem. Do odkopa je potrebno pretesariti še okoli 50 m. Ta del proge sanirajo delavci GZL. Nadalje saniramo progo v zahodnem delu krovnege sloja — kjer smo očistili in pretesarili 70 m proge in je potrebno pretesariti in očistiti samo še odkopno delovišče. Na vzhodni strani smo pretesarili in očistili že 45 m smerne proge, potrebno pa je do odkopa pretesariti še cca 20 m in nato očistiti in pretesariti širokočelni odkop, na katerem je bilo vgrajeno hidravlično drsno podporje Salzgitter.

V H-74-0/1 montiramo opremo za črpalnice in vodno progo, ta dela opravljajo ključavničarji elektro strojnih delavnic iz Zagorja. Na ordinati 4200 smo pričeli z vrtanjem odvodnjevalnih vrtin. Končana je že ena vrtina, iz katere je pritok okrog 1,20 m³/min. Vrtamo pa že tudi drugo vrtino, katere dolžina je 60 m in s pritokom vode 800 l/min. Količina vode, merjene na izteku iz Vinskega rova v Medijo, je 10,55 m³/min., iz česar je razvidno, da so se količine vode povečale, odkar smo pričeli z vrtanjem odvodnjevalnih vrtin.

Tudi piezometer počasi pada, tako da je sedaj trenutno na koti 64,76 m.

Anton Prebil



Iz jame rudnika Kanižarica. Na odkopu vidimo Branka Križmana, Vinka Krištofčiča, Nika Martinoviča in Halila Čabriča.



Okolica izvoznega jaška v Hrastniku (foto: A. Bregant)

Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. I. do 15. IX. 1984

1. Proizvodnja premoga (ton)

TOZD, DO	Načrt (v tonah)	Doseženo (ton)	Razlika — +	%	Ob dela prostih sob.
PH	190.200	148.312	— 41.888	78,0	9.370
PO	137.700	147.124	+ 9.424	106,8	2.771
PT	399.900	404.386	+ 4.486	101,1	9.678
RŠC	10.410	—	— 10.410	—	—
PKO	187.920	191.462	+ 3.542	101,9	3.357
Skupaj	926.130	891.284	— 34.846	96,2	19.776
PK Lakonca	110.605	114.212	+ 3.607	103,3	410
DO ZPT	1.036.735	1.005.496	— 31.239	97,0	20.186
RPS	85.500	83.518	— 1.982	97,7	
RPK	83.758	95.200	+ 11.442	113,7	
RPL	28.250	23.610	— 4.640	83,6	
SOZD REK EK	1.234.243	1.207.824	— 26.419	97,9	

2. Proizvodnja električne energije (Mwh)

TOZD	Načrt	Doseženo	%
PEE-PP	12.000	13.050	117,1
PEE-N	370.000	343.918	93,0
KE	—	— 373	—
DO TET	382.000	357.595	93,6

3. Proizvodnja ostalih proizvodov

TOZD	Letni načrt	Doseženo	%
Gramat			
— opekarna (enot)	8.300.000	3.710.032	44,7
— kamnolom (m ³)	50.000	30.412	60,8
— Avtoprevoz Zasavje (t/km)	—	6.450.159	—
PKO			
— kamnolom (m ³)	90.000	66.374	73,8
RESH H			
— toplarna (Mwh)	29.000	15.483,4	53,4

4. Storitve (do zadnjega v preteklem mesecu v dinarjih)

TOZD	Letni načrt	Doseženo (I. — VIII. 1984)	Odstotek
DO ZPT			
— RESD H	322.795.000,00	192.075.786,20	59,5
— RESD T	276.313.000,00	193.025.982,70	69,9
— RESD Z	169.686.000,00	123.046.147,10	72,5
— PJL	110.026.000,00	82.673.607,65	75,1
DO RGD			
— RIG	1.086.449.000,00	671.061.399,15	61,8
— ESMD	185.500.000,00	198.161.496,35	106,8
— Avtoprevoz Zasavje	158.000.000,00	125.009.539,30	79,1
Gramat			
— opekarna	67.500.000,00	34.489.676,50	51,1
— kamnolom	11.236.000,00	5.976.884,00	53,2
— gradbena skupina	10.000.000,00	19.246.182,00	192,5
DO TET			
— vzdrževanje naprav	266.438.093,00	ni podatka	
DO IMD			
— SIMD	179.560.000,00	124.319.855,75	69,2
— EIMD	78.500.000,00	44.796.235,05	57,1

Dejali so ...

Franc Šetinc, predsednik Republiške konference SZDL Slovenije:

Preveč je bilo solidarnosti do slabega dela, zato je prišel čas streznjenja, z njim pa veliko naporov za temeljite spremembe v našem odnosu do življenja in dela. Potreben je velik preokret, ki pa ga bomo dosegli le, če bo vsak v kateremkoli delu Jugoslavije uporabil lastne sile za zagnano delo, in se ne bo kar naprej skliceval na pravice. Predvsem pa se moramo odločno upreti vsakršnemu nedelu, nedisciplini, neodgovornosti in parazitizmu, tem največjim nadlogam našega življenja. Planinstvo je v tem pogledu gotovo za vzgled, saj ob pičli družbeni podpori ustvari mnogo več kot prenekatera panoga vrhunškega športa, ki pobere večino sredstev, namenjenih telesni kulturi; potem pa nas neredko še blamira v svetu. Zato moramo spremeniti odnos do množičnega športa, posebej planinstva in mu zagotoviti izdatnejšo moralno in materialno podporo vse družbe ...

Miha Ravnik, sekretar predsedstva CK ZKS:

Z zakonom in družbenim dogovorom smo določili tudi temelje odnosov in organiziranosti znotraj energetike. Kljub prizadevanjem subjektivnih sil, da bi se te družbene usmeritve v energetskih organizacijah uveljavile, pričakovanih sprememb še vedno nismo dosegli, pa čeprav se je zanje odločila velika večina delavcev teh organizacij z referendumom. Zato bi bilo treba pospešiti vse nujno potrebne aktivnosti in doseči, da bi samoupravni družbenoekonomski odnosi na podlagi skupnega prihodka in dopolnjena samoupravna organiziranost zaživel do konca tega leta. Le tako bo moč hitreje premagovati notranje slabosti in protislovja med posameznimi deli energetskega gospodarstva, ki so povezani v celovite reprodukcijske verige.

Predvsem pa je nujno, da na podlagi dosedanjih dogovorov o družbenoekonomskem položaju delavca v energetiki in porabnika energije, ki obetajo ugodnejše ekonomske pogoje za poslovanje v tem in prihodnjem letu, dokončno uveljavimo tudi spoznanje, da bomo hitreje napredovali le, če bomo odločneje uveljavili višjo kvaliteto medsebojnih ekonomskih odnosov ter gospodarjenje s sredstvi in delom znotraj energetskih organizacij. Dosedanji odnosi in obnašanje terjajo odločen preobrat; rešitve moramo iskati znotraj in pa v sodelovanju z uporabniki na podlagi odnosov svobodne menjave dela.

tudi z železniškimi vagoni in pa z deponijo suho sejane premoga s površinskega kopa Lakonca. Zaradi nastalih problemov smo se odločili, da pripravimo deponijski prostor na lokaciji dnevnega kopa Lakonca za 20.000 do 30.000 ton suho sejane premoga, da ublažimo občasne probleme, ki nastopajo z energetskim premogom in zagotovimo kolikor toliko normalno proizvodnjo.

Do konca letošnjega leta računamo, da bomo imeli težave s plasmajem 50.000 do 100.000 ton energetskega premoga iz že navedenih razlogov. Delna rešitev bo, če bo v jesensko-zimski sezoni prevladovalo suho vreme in bodo obratovala s polno zmogljivostjo TET II v Trbovljah in z vsemi agregati Toplarna v Ljubljani.

Jože Herman

Cene prevoznih uslug

Nikakršna skrivnost ni bila, da je vsakdo želel imeti prevozno uslugo od tako imenovanega „rudniškega avtoparka“. Vzrok prav gotovo ni bil le v kvaliteti storitve, ampak je vsak naročnik vnaprej vedel, da so usluge „rudniških“ tovornjakov več kot pol cenješe. Ali pa je bila to tudi ekonomska cena? Nikakor ne! V tozdv Avtoprevoz Zasavje smo preteklo leto zaključili z motnjami in prvo letošnje trimesečje s precejšnjo izgubo. Kljub ugodnemu vremenu, ki je prevladovalo celo drugo polletje preteklega 1983. leta se nikakor nismo mogli postaviti na noge. Vse močnejše podražitve pogonskega goriva, gum, rezervnih delov in obremenjenost zadolžitve zaradi kreditnih nakupov iz leta 1979 in 1980 so nas prisilili k poglobljenemu razmišljanju, kako priti do primernih cen, kakršne uporabljajo dejansko vsi prevozniki. Ker pri Republiški skupnosti za cene nikakor nismo uspeli, saj je konec decembra 1983 prišel tudi zglasni ukrep popolne zamrznitve vseh cen, smo prišli do zaključka, da bi se morali vključiti v Poslovno skupnost Avtoprevoznštva, kjer so vključeni vsi slovenski prevozniki v javnem cestnem prometu. V to nas je vodilo tudi prepričanje o strokovnih povezavah, podobni problematiki, pridobitvi dodatnih študijskih analiz iz področja prometa, porabe sredstev, nakupov vozil, moči posameznih avtoprevoznikov idr.

Tako smo se delavci našega tozda 27.2.1984 na referendumu odločili za pristop v Poslovno skupnost Avtoprevoznštva. Člani PS pa smo postali, ko nas je po dodatni obrazložitvi sprejela v PS Avtoprevoznštva njihova skupščina delegatov. To je bilo 10.5.1984. S tem trenutkom smo od 15.5.1984 dalje pričeli za eksterne naročnike uporabljati tedanje veljavne cenike za javni tovorni promet, ki je veljal za vso Slovenijo.

Od tu naprej nismo več prodajali naših uslug po sistemu „na uro“, ampak smo pretežno izhajali iz enote „ton kilometer“ oziroma cene pri dogovorjenem normativu.

V prvi vrsti je to pomenilo za naš tozdv, da ni bil več najcenejši tisti avto, ki je stal v garaži, ampak je pričel sorazmerno z več opravljenega dela rasti tudi dohodek.

Proizvodnja v jesensko-zimski sezoni v DO ZPT

Zasavski premogovniki načrtujejo v letošnji jesensko-zimski sezoni (oktober, november, december) po letnem programu izkoriščanje premoga proizvodnjo 406.610 ton, v GJ 4.371.646. Od skupne proizvodnje premoga odpade na energetske premog

227.400 ton oziroma 55,9 % in na tako imenovani komercialni (separirani) premog 179.210 ton oziroma 44,1 %.

Proizvodnja po posameznih tozdvih premogovnikov pa je naslednja:

Proizvodnja po posameznih tozdvih premogovnikov pa je naslednja:

Tozdi	Ton	GJ	GJ/t
Hrastnik + RŠC	74.850	956.583	12,78
Ojstro	54.500	701.415	12,87
Trbovlje + RŠC	154.100	1.440.835	9,35
RŠC	12.710	166.247	13,08
Kotredež	71.280	732.758	10,28
ZPT — jame	366.740	3.979.946	10,85
Lakonca	39.170	391.700	10,00
ZPT skupaj:	406.610	4.371.646	10,74

Ker bo v jesensko-zimski sezoni vedno večje povpraševanje manjših in večjih porabnikov za ogrevanje prostorov po komercialnem premogu, bomo skušali zadovoljiti potrebe z odkopavanjem boljših partij premogovega sloja. S tem namenom smo se že v mesecu septembru dogovorili v tozdv Premogovnik Trbovlje, da bodo forsirali proizvodnjo iz VI. in AB polju, kjer kvaliteta premoga odgovarja komercialnemu. Že v septembru smo načrtovali po 1200 voz premoga iz jame Trbovlje za separiranje.

Plasma energetskega premoga je nekoliko slabši in že nastajajo določeni problemi z oddajo. Najprej je TET II močno podaljšala remont elektrarne, zaradi česar smo imeli že v mesecu juliju izpad proizvodnje za okrog 35.000 ton. Sedaj ne sprejema dogovorjenih količin energetskega premoga Toplarna Ljubljana zaradi težav pri razkladanju premoga in polne deponije. Porabi in pokuri pa tudi ne dogovorjenih količin (ne obratujejo vsi trije agregati). Pri oddaji energetskega premoga pa so občasne težave

Ne moremo govoriti o procentnem povišanju cen, saj se za nekatere relacije oziroma storitve ni ničesar podražilo, spet za druge veliko. Gre resnično za novo osnovno zaračunavanje, ki bazira na relaciji in prepeljanih tonah. Odvisno pa je tudi od vrste tovora ali potrebne namembnosti vozila.

Da pa je bila ta „juha podražitev“ še toliko bolj vroča, pa je kmalu po pričetku upo-

rabe povprečnih slovenskih cenikov za prevoznike prišlo do podpisovanja Samoupravnega sporazuma pri Zveznem komiteju za promet in zveze o tako imenovanih enotnih cenah prevozov v tovornem cestnem prometu za vse jugoslovanske prevoznike. To je bil hud udarec za vse koristnike prevoznih uslug, saj so se le-te v povprečju povečale za 28.7.1984 za 25,8 %.

Zavedamo se, da so cene visoke že sedaj, zato ne uporabljamo raznih določil pravilnikov za obračunavanje storitev prevozov, ki bi nam če bolj lahko dvignili cene. Po drugi strani pa se vprašujemo, kje so meje podražitev goriva, gum, novih tovarnjakov, rezervnih delov...

Riko Majcen

Potek in problematika del na gradbišču tozda RIG

Delavci tozda RIG gradimo rudarske objekte na sledečih gradbiščih:

- v RRPS tozda RRP Hrastnik,
- v RRPS tozda RRP Trbovlje,
- v RRPS tozda RRP Zagorje,
- v RRPS tozda RRP Laško,
- v DO Rudnik lignita Titovo Velenje,
- v Rudniku urana Žirovski vrh,
- v DO Istarski ugljenokopi Raša-Labin,
- v DO Rudniku mrkog uglja Ivangrad,
- v rudnikih črnega premoga v ZRN z največjima gradbiščema v Ibbenbürenu in Ahlenu.

Danes smo naložili opremo in poslali skupino rudarjev na gradbišče rudnika lignita Lubnica pri Zaječaru, kjer imamo pogodbo za izgradnjo rudarskih objektov. V mesecu aprilu končali z deli v rudniku in flotaciji Lece. Poleg teh dveh gradbišč imamo v SR Srbiji možnost pridobiti še nekatera dela na različnih rudnikih.

Na posameznih gradbiščih izvajamo sledeča dela:

Gradbišče Hrastnik:

Na tem gradbišču delamo na treh deloviščih, in sicer:

— V jami Hrastnik v Kotnem polju na koti 138 nadkop s VII. na zvezno obzorje, progo na koti 48 (jašek je že izdelan), tesarimo vpadnik TV-85/0 in izvajamo še nekatera druga vzdrževalna dela. Napredki na posameznih deloviščih so zaradi težkih montangeoloških pogojev, dolgih transportnih poti, izrabljene transportne mehanizacije in izredno velike odsotnosti z dela razmeroma majhni.

— V jami Ojstro gradimo vpadnik V. obzorja na koti 20 in nadkopa s V. na zvezno obzorje. V vpadniku je večji dotok vode, pogosti izpadi električne energije in okvare na transportni mehanizaciji, kar onemogoča doseganje boljših napredkov. V nadkopu pa se je občasno pojavila večja količina metana in je bilo odstreljevanje možno le pod posebnimi varnostnimi ukrepi. Zaradi tega so napredki tudi nižji.

— V jami Dol delamo na izkopu raziskovalne proge proti Laškem. Zaradi zelo dolge transportne poti in dolgega separatnega zračenja, neurejenosti skladišča razstrelilnih sredstev, okvar na vrtnem in nakladalnim stroju ter pomanjkanja kvalificiranega kadra — rudarjev, so napredki nezadovoljivi.

Gradbišče Trbovlje:

Na tem gradbišču gradimo nadkop v VI. polju. Oba nadkopa sta v zelo krušljivi hribini, v kateri je prišlo celo do zruškov. Napredki so bili zadovoljivi, če upoštevamo izredno zahtevno in nevarno delo pri sanaciji zruškov (tesarba na zatik). Razširili smo „B“ zračnišče na separaciji, prostor za kompresorsko postajo in opravili še nekatera druga dela. Doseženi učinki in napredki so v glavnem zadovoljivi, le-ti pa bi bili še boljši ob boljši opremljenosti.

Gradbišče Zagorje:

V jami Kotredež izvajamo odpiralna dela na VIII. obzorju in na raziskovalnem prekopu RP-60. Izdelali smo vpadnik V-73/83 in sanirali zračilni nadkop „H“ med III. obzorjem in kotredeškimi rovom. Izvajali smo tudi odpiralna dela v jami Kisovec. Zaradi izredno dolge transportne poti, dolgega separatnega zračenja, pomanjkanja komprimiranega zraka in težkih montangeoloških pogojev so napredki na 8. obzorju zelo majhni. Zadovoljive napredke smo dosegli le pri izgradnji vpadnika V-73/83 in pri odpiralnih delih v jami Kisovec.

Gradbišče Laško:

Na tem gradbišču gradimo obzorne proge in poševne jaške. Izdelali smo tudi vpadnik „Barbara“ do novega obzorja, prečne proge, vodne proge in črpališče. Napredki na teh deloviščih so izredno dobri.

Gradbišče Titovo Velenje:

V jašku Nove Preloge opravljamo montažna dela (montaža vodilnic in vodovodov), v jami pa izkop in betoniramo prekope večjega preseka (21 in 26 m²). Na tem gradbišču smo zgradili že več zelo zahtevnih objektov, med katerimi je prav gotovo najbolj zahtevna izgradnja 420 m globokega jaška Nove Preloge, svetlega premera 7,2 m, v katerem sedaj izvajamo zaključna montažna dela. Zelo zahtevna je bila tudi izgradnja dovozišč pri jašku in križišč izredno velikih presekov. Doseganje boljših napredkov so nam omogočale večje okvare na opremi, predvsem na nakladalcih in na stroju AM-50.

Gradbišče Žirovski vrh:

Na tem gradbišču gradimo predvsem vertikalne slepe jaške s pomočjo naprave Alimak. Opravili smo tudi nekatera manjša dela. Zaradi nepoznavanja tovrstne hribine je prišlo zaradi odočanja hribine tudi do več

poškodb, celo do hujših, in imamo zaradi nezgod zelo nenormalno visoke izostanke. Napredki so razmeroma dobri, lahko pa bi bili še veliko boljši, če bi ne bilo tako veliko izostankov z dela.

Gradbišče Raša — Labin:

Z deli na VIII. obzorju jaška Ripenda smo zaključili. Pričeli bomo z montažo vodilnic v jašku Ripenda. Doseženi napredki niso zadovoljivi, predvsem zaradi nerednega odvoza izkopanine in občasne pojave prekomernih blodečih tokov, ki so zahtevali posebne varnostne ukrepe pri odstreljevanju.

Na novem gradbišču Tupljak izvajamo pripravljala dela za pričetek izgradnje vpadnika.

Gradbišče Ivangrad:

V mesecu juniju smo pričeli z deli na novem gradbišču na Rudniku mrkog uglja Ivangrad v SR Črni gori. Prevzeli smo izgradnjo transportnega hodnika v dolžini 520 m in zračilnega hodnika v dolžini 410 m. Trenutno gradimo le transportni hodnik. Napredki so bili v prvem mesecu zelo slabi, v naslednjih dveh mesecih pa so se že bistveno izboljšali, vendar še vedno niso zadovoljivi.

Gradbišča v Zvezni republiki Nemčiji:

Največja gradbišča imamo v Ibbenbürenu in Ahlenu. Dela izvajamo preko Rudisa pri firmah Frölich-klüpfel in Dailman Haniel. Delamo v glavnem na izgradnji prog, vpadnikov in jaškov večjega preseka (od 18 do 26 m²). Doseženi učinki in napredki so izredno dobri, odsotnost z dela pa izredno majhna.

To je le bežen in grob pregled poteka del na gradbiščih tozda RIG, ki pa vendarle dovolj jasno kaže zelo velik obseg del, ki jih izvajajo delavci našega tozda na tako različnih krajih naše domovine in v tujini.

Na vseh gradbiščih se v večji ali manjši meri pojavljajo problemi pomanjkanja kvalificiranih rudarjev, nadzorno-tehniških delavcev in inženirjev ter nezadostna opremljenost posameznih gradbišč. Velik problem predstavlja tudi nastanitev in ustrežna prehrana delavcev na zunanjih gradbiščih.

Zelo zaskrbljujoča pa je izredno velika odsotnost z dela in vse slabša delovna disciplina. Vse več je delavcev, ki si ne prizadevajo za doseganje večjih napredkov, temveč zahtevajo samo svoje pravice, dolžnosti pa zanemarjajo.

Ivan Slanšek

Bistvo razprav o samoupravnih sporazumih s področja razporejanja dohodka in čistega dohodka

Pred nami je obsežna, predvsem še izredno pomembna materija s področja razporejanja dohodka in čistega dohodka, ki prizadeva slehernega sodelavca na področju energetike in premogovništva, še posebno pa delavce naše sestavljene organizacije.

Pravkar sta v razpravi dva akta, in sicer:

- samoupravni sporazum o skupnih osnovah in izhodiščih za razporejanje čistega dohodka ter delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v dejavnosti rudnikov Slovenije in elektroenergetске dejavnosti Slovenije;
- samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v naši sestavljeni organizaciji.

Zakaj tako?

V zadnjih desetih letih je prišlo v Slovenijo in Jugoslaviji do velikih razlik pri vrednotenju enakega dela v različnih temeljnih organizacijah združenega dela ter tudi do različnih izplačil drugih osebnih prejemkov — dodatkov in nadomestil. Da bi te razlike odpravili, smo se v Sloveniji dogovorili, da ponovno oživimo tako zvane panožne sporazume, v katerih se sporazumemo, da bomo enaka dela v vseh panogah enako vrednotili ter da bomo v panogi sami enako vrednotili vsa enaka in podobna ali tipična dela.

Poleg tega se želimo v panogi sporazumeti tudi o:

- skupnih osnovah in kriterijih za planiranje in razporejanje ČD in ugotavljanje uspešnosti dela in gospodarjenja;
- skupni metodologiji za oblikovanje razvidov del in nalog in ugotavljanje zahtevnosti del in nalog;
- skupnih kriterijih za ugotavljanje rezultatov dela in delitev OD na podlagi tekočega in minulega dela;
- skupne osnove in merila za presojo

uspešnosti dela poslovnih organov; — enakih kriterijev za delitev sredstev skupne porabe.

Na osnovi sprejetih izhodišč panoge bomo v sestavljeni organizaciji sprejeli samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za OD in skupno porabo.

Zaradi tega je v tej fazi pomembno, da skupno sooblikujemo takšen sporazum, ki bo zadovoljil vse in ga bomo voljni tudi vsi spoštovati.

V samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih v sestavljeni organizaciji že nekatere elemente konkretnije opredeljujemo. V njem so nekatera določila konkretno opredeljena; druga pa se še prepuščajo rešitvam posameznim delovnim organizacijam.

Bistvo razlik je predvsem v naslédnjem. Sestavni del tega samoupravnega sporazuma je metodologija za vrednotenje zahtevnosti del in nalog. Po tej bomo dela in naloge v vsej sestavljeni organizaciji vrednotili enotno. Razlike oziroma posebnosti, na katere se zelo radi izgovarjamo, bodo v posameznih sredinah vrednotene po tej metodologiji, ki pa ne dovoljuje velikih razlik. Merila delovnega uspeha bodo različna v posameznih temeljnih organizacijah, vendar pa enaka po tem, da bodo merjena glede na dejansko fizično proizvodnjo in na enotne kazalce uspešnosti poslovanja. Prav na tem področju menim, da bomo opravili največ, saj bomo dejansko delavci sami preko svojega dela odločali o delitvi dohodka oziroma o višini OD. Do sedaj je bila prav na tem področju velika hiba sistema, saj je ocenjena lažna solidarnost enačila vse, ne glede na doseženi delovni prispevek posameznika ali skupine in ne glede na dejansko dosežene rezultate dela, kar je imelo večstranske negativne učinke.

Organizatorji proizvodnje bodo morali odslej zamenjati svojo vlogo v smer, da bodo s svojo organizatorsko vlogo omogočali dosegati čimboljše delovne in poslovne rezultate in preko tega tudi sebi večji osebni dohodek. Na tem področju nas čaka še zaletno delo, saj bo potrebno izdelati še posamezne normative dela.

Omeniti je potrebno še nekatere spremembe, ki jih vsebuje novi osnutek. Te so:

- vrednost enote enostavnega dela bo odslej v Sloveniji enotna, in sicer so to dela in naloge pri enostavnem razizgavljanju bakelitnih delov, čeprav teh opravil v naši sestavljeni organizaciji ni. Vrednost RR 1 bo v panogi enotna za vse;
- razmerje vrednosti med najbolj enostavnim in najbolj zahtevnim delom je 1:6;
- po predlagani metodologiji vrednotenja del pridobivajo na vrednosti kvalificirana, visokokvalificirana in strokovna dela, medtem ko rutinsko pisarniška dela nekoliko zaostajajo, delo v izmenah se po novem dodatno vrednoti;
- sistem izračunavanja OD bo poenostavljen tako, da bo iz plačilne liste enostavno razvidno, koliki OD je po osnovi, koliki po količini, kvaliteti, uspešnosti poslovanja in drugih sestavinah osebnega dohodka;
- dokler ne bomo izdelali drugih meril vrednotenja minulega dela, bo obračun vrednosti temeljil na podlagi skupnega števila let delovne dobe, kamor se vključuje tudi dosedanja stalnost.

Posebna pozitivna novost tega osnutka je tudi v tem, da je določen skupen organ udeležencev tega sporazuma. Ta bo imel nalogo nadzora, da bodo skupno sprejeta določila izvajali udeleženci enotno in določil ne bodo izigrali.

Stane Poplas

Bodoča dejavnost tozda IMD

Z reorganizirano v sozd REK je delovna organizacija Industrijske montažne delavnice postala iz dveh tozdov en tozd, ki bo v bodoče deloval v okviru delovne organizacije Rudarske gradbene dejavnosti (RGD) pod imenom Industrijska montažna dejavnost. Ne bom našteval vseh ciljev, ki so nas vodili pri sprejemanju odločitev za novo organiziranost, ampak bi poudaril samo dva in sicer: racionalizacijo poslovanja, nude nje kompleksnejše ponudbe v sozd REK EK in izven njega skupno z drugimi tozdi v okviru DO RGD!

V tozd IMD se bo tudi v bodoče odvijala podobna dejavnost kot doslej, vendar planiramo, da bi dolgoročneje gledano opuščali tipična tekoča vzdrževanja, ki spadajo k tekočemu vzdrževanju premogovništva, izvajali pa bi in razvijali programe, ki zahtevajo drugačno organizacijo dela in zahtevnejšo tehnologijo. Vse skupaj naj bi baziralo

na potrebah rudarstva zaradi izkoriščenosti prostih kapacitet, pa tudi v povezavah z drugimi branžami.

V DO RGD že dalj časa opažamo, da moramo zaradi zahtev na trgu dajati čim kompleksnejšo ponudbo pri izvajanju investicijskih del. To bomo dosegli le z združevanjem vseh prvin poslovnega procesa, kar vodi v racionalizacijo poslovanja, kot je optimalna izkoriščenost kadrovskih in tehničnih potencialov, informatike, enotnejših in boljših samoupravnih odločitev ter drugo.

Podobno kot neposredno pridobivanje premoga smo v preteklosti zanemarjali tudi spremljajoče dejavnosti za vzdrževanje rudarske opreme, zato lahko ugotavljamo, da je na elektro-strojnem področju težko dosežati družbeno priznano vrednost in kvaliteto dela. V zadnjih nekaj letih smo v tozd IMD napravili veliko za izboljšanje delovnih pogojev, zato optimistično gledamo v bodočnost. Z izboljšanjem delovnih pogojev in

boljšo tehnično opremljenostjo imamo osnovo za konkurenčnost na trgu, ki je čedalje večja, prostor za izvajanje del pa je čedalje bolj omejen za najboljše.

Zavedamo se, da ni dovolj, da imamo samo dobre delovne pogoje in tehnično opremo; ampak so potrebni tudi dobri kadri na vseh nivojih. V bodoče bomo morali bolj sistematično izobraževati kadre za doseganje optimalnih učinkov in jih motivirati za opravljeno delo.

S kompleksnejšo ponudbo, ki jo bomo nudili na trgu, pa ne mislim na zapiranje tozd IMD nasproti podobnim dejavnostim, kot jih opravljamo mi. Čedalje bolj se bomo povezovali in iskali programe in skupni družbeni delitvi dela, to pa zahteva veliko dinamičnost, sistemski pristop in razvojno usmerjenost. Več se bomo morali angažirati v povezavah združevanja dela in sredstev, kar vse vodi v odprtost poslovnega sistema.

Z organiziranjem tehničnega sektorja v okviru delovne skupnosti skupnih služb DO RGD in bodoče organiziranosti DS TSO pričakujemo več dolgoročnih povezav in bolj-
šo koordinacijo pri izvajanju del po podro-

čjih dejavnosti, ki je pri kompleksnejši ponudbi izvajanja del (dela na ključ) nujno potrebna.

Mihael Eržen



Potek investicijskih del v kombinatu v I. polletju 1984

DO Rudniki rjavega premoga Slovenije

Investicijska vlaganja v rudarsko gradbeno in tehnološke objekte, naprave in opremo, ki jih izvajajo na odobrenih investicijskih programih in aneksih, kasnijo. Razlogov za kasnitev je več, vendar bi bili najvažnejši naslednji: zamude iz prejšnjih let, do katerih je prišlo zaradi pozno in nizko odobrenih letnih tranš sredstev, ni bilo mogoče nadoknaditi sedaj, ko je sredstev relativno več in so zaradi težjih rudarsko geoloških pogojev deloma na samih deloviščih deloma na dostavno transportnih poteh oziroma objektih ali celo oboje. Veliko število izostankov in pomanjkanje delavcev rudarske stroke tako pri izvajalcu del kot pri investitorju onemogoča normalno oblaganje delovišč na investicijah in vzdržbo in s tem povezano doseganje izvajalskih rokov. Dobavitelji opreme so dobavne roke po večini prekoračeni, nekatere vrste opreme in materiala so pa nasplošno kritične.

V I. polletju 1984 smo pričeli oziroma nadaljevali z naslednjimi aktivnostmi po odobrenih investicijskih programih in aneksih ter programih koriščenja sredstev AF.

Hrastnik

- raziskovalno odpiralni vpadnik TV-85/0. (Permanizacija 42,9 m)
- Raziskovalno odvodnjevalna proga na k. 48. (Izkop — 56,2 m)
- Odpiral in nadkop TV-145/85. (Priprava pogodb in geodetske meritve)
- Raziskovalno odpiralna dela za kotno polje K. 138
- Sklepanje pogodb z dobavitelji opreme in izvajalci del
- Dobava opreme (transporterji LOT, ZET, GT, odkopni stroj ESA-60)

Ojstro

- Zračilni nadkop s 5. obzorja na zvezno obzorje. (Izkop 119 m)
- Transportni vpadnik s kote 120 na koto 20. (Izkop 115,5 m)
- Sklepanje novih pogodb in dobava opreme. (Vrtalna garnitura Long year)

Trbovlje

- Nadkop v Franciščka polju s kote 227 na koto 315. (Izkop 132,9 m in delno permanizacija)
- Proga na koti 284 v AB - polju (Izkop 82 m in permanizacija)
- Sipka v AB polju 284/270. (Izkop 15 m)
- Nadkop v AB polju 275/284. (Izkop 18 m)
- Transportna zveza na separaciji Trbovlje — nova. (Izkop 10 m)
- Nadkop v VI. polju 262/277. (Izkop 50 m)
- Zvezna proga na k. 262 v AB polju. (Izkop 25 m)

- Sklepanje pogodb in dobava opreme (transporterji, jamski ventilatorji).

Kotredež

- Vpadnik V-73/83. (Izkop 175 m)
- Obvozni vpadnik med V-80/2 in P-80-jug. (Izkop 38 m)
- Prekop P-80-jug. (Izkop 150 m)
- Črpališče na 8. obzorju. (Izkop 38 m)
- Vpadnik k vodnim zbiralnikom na 8. obzorju. (Izkop 30 m)
- Vodni zbiralnik na 8. obzorju. (Izkop 26,5 m)
- Drenažni prekop na ordinati 4200 na 6. obzorju — sanacija. (Izkop 21,3 m)
- Prekop P-77/5 — sanacija. (Izkop 69,5 m)
- Vpadnik V-75/2 — sanacija. (Izkop 43 m)
- Vodni vpadnik V-84-0/1. (Izkop 40,5 m)
- Hodnik H-78-0/1 — sanacija. (Izkop 120 m)
- Vpadnik V-74-0/4 — sanacija. (Izkop 42 m)
- Prekop P-74-4 — sanacija. (Izkop 49 m)
- Vrtanje drenažnih vrtin (9) — sanacija.

Senovo

- Izvažalni vpadnik 102/52. (Izkop 45 m)
- Vezna proga I na k. 52. (Izkop 62 m)
- Smerna proga na k. 52 z razširitvijo. (Izkop 60 m)
- Pristopna proga k napajalnemu jašku na k. 52. (Izkop 15 m)
- Prevažalni-dostavni vpadnik iz k. 133. (Izkop 110 m)
- Razširitev Ravne rova (obnova). (Izdelano ca 80 m)
- Dobava opreme (transporterji, transformator itd.)
- Sklenjene so bile nove pogodbe za rudarsko gradbena dela, opremo in ostalo
- Pripravljalna dela za zunanjo ureditev okolice kotlarne

Kanižarica

Dela na objektih, predvidenih v investicijskem programu „Odpiranje južnega polja in modernizacija proizvodnje v RRP Kanižarica“, v glavnem stojijo zaradi ugotavljanja situacije ob prelomnici v južnem polju jame. V izvajanju so raziskovalna dela za ugotovitev kontur slojev in prihrbine ter tektonike slojišča.

Laško

Investicijski program „Odpiranje premo- gov- n- h slojišč v poljih TOMAŽ, JOŽEFA in KLARA nad koto 255 ter LIŠA polja pod koto 255“ je bil potrjen po izvršenem postopku odobravanja. V izdelavi je pogodba z LB-ZB za koriščenje sredstev po navedenem investicijskem programu. V teku so raziskovalna dela po programu raziskav.

Ostala dela v zvezi z izvajanjem investicij so bila še naslednja:

- končanje del po investicijskem programu in aneksu za „Površinski kop Lakonca“
- dodatna dela pri izgradnji prizidka kopalnice Hrastnik
- obzidava hale za SHP — Hrastnik
- končanje del na prizidku kopalnice Trbovlje
- pripravljalna dela za izgradnjo delavnice Trbovlje
- pripravljalna dela za izgradnjo zračališča B na separaciji Trbovlje
- priprava za izvajanje del ter dobav po planih koriščenja združenih sredstev amortizacije fonda
- pripravljalna dela za uvedbo štiriosnih vagonov JŽ na separaciji Trbovlje
- nadzor pri izvajanju del po raziskovalnih programih za premog
- pridobitev soglasja in garancij na sklenjene pogodbe z izvajalci del in dobavitelji opreme
- izvajanje opravil v zvezi z zakonskimi določili o zavarovanju plačil (SDK — prijava — odjava investicij)
- sodelovanje pri izdelavi investicijskih programov in aneksov
- tehnični pregledi zgrajenih objektov
- zbiranje ponudb, pridobivanje gradbenih in uporabnih dovoljenj itd.

Količina razpoložljivih finančnih sredstev po virih se je tekom I. polletja 1984 za investicije v objekte primarne energije spremenila. Dogovorjeno oziroma sporazumno s predstavniki investitorjev je bil ob vsaki spremembi tranše izdelan razdelilnik sredstev po investicijskih programih in virih.

Po zadnjem popravku odobrene tranše sredstev za izvajanje del po investicijskih programih je bila višina sredstev po virih naslednja:

energetska sredstva	1.400.000.000 din
naftni dinar	490.771.000 din
PPS za premog	290.000.000 din
kredit	137.300.000 din
lastna udeležba	74.900.000 din
Skupaj	2.392.971.000 din

Poraba sredstev glede na navedeno tranšo je bila 21,5 %, napram sredstvom, angažiranim s pogodbami, pa 35,5 %. Kot je razvidno, je poraba glede na razpoložljiva kot angažirana sredstva z ozirom na to, da je preteklo pol leta, zelo nizka. Stanje angažiranosti sredstev napram razpoložljivim, je nekoliko boljše in znaša 60,5 %.

Vzroki za takšno stanje porabljenih sredstev so deloma v dolgih dobavnih rokih pri opremi, deloma pa v prekoračitvah izdelovalnih in dobavnih rokov in s tem povezane

manjše porabe. Ta je nastala zaradi pomanjkanja delavcev, ki izvajajo dela in pomanjkanja izdelovalnega materiala pri dobaviteljih opreme. (Guma za transportne trakove, profilno železo, cevi, ležaji, baker za kable itd.).

DO Termoelektrarna

V DO TET so investirali v I. polletju 1984 v pripravljala dela za deponijo premoga La-konca. Na osnovi aneksa so pridobili za pripravljala dela dodatnih 14.000.000 dinarjev ter pripravljala dela za TE-TO III Trbovlje, kjer je bil noveliran in revidiran investicijski program. Nadalje so potekala pripravljala dela v zvezi z remontom TET III. Izdelan je bil investicijski program za pridobitev sredstev za izvedbo remontnih del, ki jih bo do predvidoma izvajali v letu 1985.

DO IMD

V DO IMD je bilo planiranih sredstev za vlaganje v osnovna sredstva v višini 6.890.000 din porabljenih v I. polletju 1984 za nabavo strojev in opreme 1.455.000 din ali 21 %. Nabavljeno je bilo med drugim ročno električno orodje in kotel za centralno kurjavo.

DO RGD

V I. polletju 1984 v DO RGD niso imeli večjih vlaganj v osnovna sredstva razen nabave strojev in opreme po sprejetem lastnem planu koriščenja sredstev AF v letu 1984.

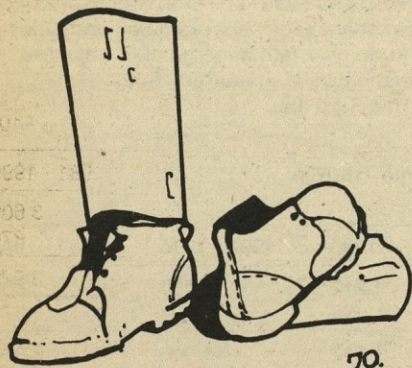
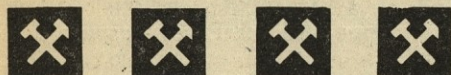
Višina vlaganj oziroma poraba do 8.8.1984 je bila 43.469.000 dinarjev.

Po tozidih je bila poraba sredstev naslednja:

tozd RIG	35.298.000 din
tozd ESMD	8.159.000 din
tozd Avtoprevoz	12.000 din
Skupaj	43.469.000 din

Nabavljena oprema večje vrednosti je bila naslednja: peskirna komora, tovorni avtomobili, nakladalci, torkretna naprava, kompresorski agregati, jamski vozički, planetni vitli itd.

Milan Bole



Razvoj premogovnikov v sozdu REK EK do leta 2000

V mesecu oktobru 1983 je DS TSO izdelala osnove za dolgoročne programe razvoja premogovnikov, združenih v SOZD REK EK, za obdobje do leta 2000. Navedene osnove so obravnavali in sprejeli na delavskem svetu sozdu REK EK dne 29.5.1984. Podatki iz teh osnov so vključeni v Analizo možnosti razvoja energetike SRS, ki je bila izdelana v splošnem združenju energetike v letu 1984.

Omenjena analiza je v obravnavi v pristojnih organih SZE, EGS in ISEP. Na podlagi teh osnov mora biti do konca leta 1984 izdelan dolgoročni plan razvoja REK EK za obdobje 1986 do 2000.

Za pripravo elaborata smo uporabili vsorazpoložljivo dokumentacijo, elaborate o zalogah premoga, študijo o vrstnem redu odkopavanja, projekte za raziskovalna in odpiralna dela in investicijske programe za

odpiranje novih predelov slojišč ter modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga. Vključili smo tudi že sprejete proizvodne plane za obdobje do leta 1990 v ZPT in dolgoročne usmeritve višine proizvodnje premogovnikov Senovo, Kanižarica in Laško.

Osnove za dolgoročni program zajemajo poleg obstoječih in aktivnih premogovnikov tudi nova nahajališča pri obstoječih in aktiviranjem opuščanih programov rjavega premoga in lignita na območju, ki ga po dogovoru v ISE iz leta 1982 pokriva sozdu REK EK.

Povzetek osnov z dopolnitvami bomo v glasilu Srečno objavili v nadaljevanjih z namenom, da se vključijo vsi člani kombinata v oblikovanje končnega besedila dolgoročnega programa razvoja kombinata REK EK.

Osnove za dolgoročni razvoj obstoječih premogovnikov:

Hrastnik in Ojstro

Plan proizvodnje v 000 ton

	1983-1985	1986-1990	1991-2000	Skupaj
Hrastnik	960	2.100	4.200	7.260
Ojstro	681	1.500	3.000	5.181
Skupaj	1.641	3.600	7.200	12.441
Povprečno letno Hrastnik in Ojstro	547	720	720	

Pregled bilančnih zalog in predvidoma odprtih zalog:

v 000 ton v ležišču

	Bilan. zal. 31.12.1981	Odprte 1983	Odprte 1891-85*	Odprte 1985-95	Skupaj 1983-95
Hrastnik	18.345	1.400	6.348	2.606	10.354
Ojstro	11.067	4.362	—	6.600	10.962
Skupaj	29.412	5.362	6.348	9.206	21.316

* dejansko bodo odprte navedene zaloge do leta 1987 zaradi zamika izvajanja investicijskih naložb.

V jami Hrastnik je nad 7. obzorjem na območju polj B, C in Vzhodnega Talnega sklada odprtih 1.400.000 ton premoga v ležišču. Navedene zaloge, preračunane v separirane tone pri izkoristku substance 0,97 ton/m³, pri odkopavanju s širokočelno odkopno metodo, s povečano višino etaže in rušenjem, so 936.651 ton separiranega premoga in za doščajo za proizvodnjo do konca leta 1985.

1983 (doseženo)	254.000 ton
1984 (plan)	275.000 ton
1985 (osnovni plan)	320.000 ton
Skupaj	849.000 ton

V jami Hrastnik bodo v obdobju 1983-1985 odkopavali predvsem na območju B, C polja in le delno Vzhodnega Talnega sklada, ker bodo v tem času tu potekale hidrološke in geomehanske raziskave — pogojev eksploatacije zaradi ponavljajočih se vodnih vdorov.

Za kontinuiteto odkopavanja od leta 1986 dalje in planirano proizvodnjo jame Hrastnik v obdobju 1986-2000 po 420.000 ton/leto je potrebno v tem času odpreti Kotno polje med kotama 240 in 88 in obnoviti proizvodnjo v Vzhodnem Talnem skladu med kotama 130 in 88.

Za nadaljevanje odkopavanja v globini na območju polj B, C pa pospešiti odpiranje

kote 48 in generalno odpiranje 9. obzorja (kota 0). Vzporedno z odpiralnimi deli je potrebno odvodnjavati litvanski apnenec na koti 48 oziroma 0 iz drenažno transportnih hodnikov na območju polj A, B in C ter Vzhodnega Talnega sklada.

Zaradi nevarnosti vdorov vode in žitkih mas na območju polj A, B, C in Vzhodnega Talnega sklada v posameznih conah predvidevamo odkopavanje v posebno nevarnih conah s polnim zasipom, v manj nevarnih conah z rušenjem pri normalni višini etaže in v nenevarnih conah s širokočelno odkopno metodo s povečano višino etaže in rušenjem.

Za doseganje planirane proizvodnje v jami Hrastnik, ki je usklajena s srednje in dolgoročnimi plani proizvodnje RRPS in Analizo dolgoročnih možnosti razvoja energetike SRS, je potrebna stalna hidrološka in geomehanska spremljava pogojev eksploatacije in stalno prilagajanje odkopne metode ugotovljenim prilikam. Ob tem, da pričakujemo, da bodo v Kotnem polju pogoji za nemoteno odkopavanje s širokočelno odkopno metodo, s povečano višino etaže in rušenjem ter z intenzivnim odvodnjavanjem nam bo uspelo zmanjšati obseg predvidenega odkopavanja s polnim zasipom oziroma normalno višino etaže v poljih A, B, C in Vzhodnem Talnem skladu.

V jami Ojstro so nad 5. obzorjem po 31.12.1982 odprte zaloge 4,362.000 ton v ležišču, oziroma je na razpolago 2,918.275 ton premoga, izračunano v separirane tone. Odkopavanje je zaradi ponavljajočih vdorov blata in vode oteženo v Terazija II. polju, medtem ko sta Zapadno in Lopata polje iz istih vzrokov zaprta. Predpogoj za dolgoročno nadaljevanje odkopavanja v vseh navedenih poljih do 5. obzorja in med 5. in 7. obzorjem (kota + 20) je odvodnjavanje krovnih in talnih plasti sloja oziroma odkopavanje s takšno odkopno metodo, ki bo zagotavljal minimalne premike krovnih plasti.

Z namenom odvodnjavanja, stalno pod nivojem odkopavanja in kontinuitete odkopavanja v jami Ojstro, je potrebno odpreti 7. obzorje (kota + 20) in preusmeriti črpanje vode preko novega črpališča na koto + 20.

Z intenzivnim odvodnjavanjem starega dela (krovnih plasti) na območju Zapadnega polja in Lopata polja ter dodatnimi varnostnimi ukepi — odkopavanjem delno z normalno višino etaže oziroma s polnim zasipom v posebno nevarnih conah, bo omogočena kontinuiteta odkopavanja v planiranem obsegu po 300.000 ton/leto.

Prav tako bo s prestavitvijo črpališča II s 5. na 7. obzorje omogočeno nadaljevanje odkopavanja v Javor sloju neposredno nad 5. obzorjem in pod 5. obzorjem.

Eksploatacija bo tako potekala v Javor polju nad koto 120, s širokočelno odkopno metodo in nadkopnim pridobivanjem. V Terazija II polju bomo odkopavali pod posebnimi varnostnimi ukrepi do predvidenega zaključka eksploatacije nad koto 120 s širokočelno odkopno metodo z nadkopnim pridobivanjem.

Na območju zapadnega polja predvidevamo odkopavanje z normalno višino etaže in polnim zasipom, v Lopata polju pa s širokočelno odkopno metodo, s povečano višino etaže in pridobivanje iz nadkopnega dela z rušenjem.

Odprte zaloge premoga v obdobjih 81-86 in 86-1995 v Kotnem polju med kotama 250 in 88, v Vzhodnem Talnem skladu med kotama 130 in 85 ter na območjih A, B, C polja in vzhodnega Talnega sklada med kotama 85 in 0 kakor tudi v jami Ojstro v Terazija II polju, Javor sloju in Lopata ter Zapadnem po-

lju zadoščajo za odkopavanje do leta 2000 v planiranem obsegu, pri predvidenem suhem odsejavanju frakcij pod 30 mm in mokro mehanskem separiranju frakcij nad 30 mm. Povprečna kurilna vrednost premoga iz jame Hrastnik in iz jame Ojstro je 11,58 MJ/kg.

Investicijska vlaganja po cenah 31. 12. 1983:

	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1981 - 1995
Hrastnik	1.952	1.805	1.200	4.957
Ojstro	788	238	—	1.026
Skupaj	2.740	2.043	1.200	5.983

Trbovlje

Plan proizvodnje v 000 ton:

	1983 - 1985	1986 - 1990	1991 - 2000	Skupaj
Trbovlje-jama	1.750	3.319	7.930	12.999
Trbovlje-površinski kop	323	—	—	323
Skupaj	2.073	3.319	7.930	13.322
Povpr. letno	691	663,8	793,0	

Pregled bilančnih zalog in predvidoma odprtih zalog:

	Bilan. zal. 31.12.1981	Odprte 1983	Odprte 1981-85	Odprte 1986-95	Skupaj 1983-95
Trbovlje-jama	34.994	1.100	8.050	9.700	18.850
Trbovlje-pov. kop	363	200	323	—	523
Skupaj	35.357	1.300	8.373	9.700	19.373

Z investicijskimi vlaganji v obdobju 1981-1985 bodo odprte v AB polju, Zg. VII. polju in Frančiška polju zaloge v višini 8,050.000 ton v ležišču.

V obdobju 1985 do 1990 pa bo odprtih v AB polju, Zg. VII. polju in Frančiška polju 9,700.000 ton zaloga, ki jih bomo odkopavali s širokočelno odkopno metodo s povečano višino etaže in pridobivanjem iz nadkopnega dela z rušenjem.

Po letu 1990 bo proizvodnja iz AB polja postopno usihala. Odkopavali bomo v obrobni predelih. V tem obdobju bo nosilec proizvodnje Frančiška polje z odkopavanjem med kotama 230 in 185. proizvodnja iz AB polja bo nadomestila proizvodnja in Jožefa polja, Gagl polja in Fani polja z odkopavanjem med kotama 320 in 275.

V srednjeročnem obdobju 1981-1985 začeto odkopavanje na površinskem kopu v Retju in Lakonca bo v tem srednjeročnem obdobju zaključeno. V srednjeročnem obdobju 1986-1990 se nakazujejo možnosti odkopavanja na površinskem kopu južno od

sedanjega dnevnega kopa Lakonca pod Bukovo goro, v kolikor bodo geomehanske raziskave, ki so v teku, dale zadovoljive rezultate. Prav tako dosedanje raziskave severozahodnega in severovzhodnega predela nahajališča nakazujejo možnost delne eksploatacije z dnevnimi kopji.

Ker raziskovalna dela na navedenih področjih niso zaključena, ni vključena v dolgoročni plan razvoja eventualna proizvodnja z dnevnih kopov, ki bi potekala v obdobju do leta 1990.

Skupne zaloge, ki bodo odprte z investicijskimi vlaganji 81-85, so 9,150.000 ton v ležišču, medtem ko znašajo zaloge, vezane na ta polja 9,700.000 ton v ležišču.

Te zaloge, 18,850.000 ton v ležišču, zadoščajo za planirano proizvodnjo pri 90-odstotnem izkoristku substance do leta 2000.

Skoraj 90 odstotkov proizvodnje brez mokro mehanskega separiranja bo namenjeno za kurjenje v termoenergetskih objektih. Investicijska vlaganja po cenah 31.12.1983 v jami Trbovlje:

Investicijska vlaganja po cenah 31. 12. 1983 v jami Trbovlje:

	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1981 - 1995
Trbovlje-jama	1.397	1.212	1.000	3.609
Trbovlje-pov. kop	70	300	—	370
Skupaj	1.467	1.512	1.000	3.979

Kotredež (obstoječa jama) + Kisovec**Plan proizvodnje v 000 ton:**

	1983 - 1985	1986 - 1990	1991 - 2000	Skupaj
	771	1.597	3.333	5.701
Povp. letno	257	319	333	

Pregled bilančnih zalog in predvidoma odprtih zalog:

				000 ton
Bilančne zaloge 31.12.1981	Odpрте 1983	Odpрте 1981-1985*	Odpрте 1986-1995	Skupaj 1983-1995
7.910	232	3.927	2.942	7.101

*Zamik do leta 1987 zaradi vdora vode in mulja v letu 1981 in zakasnitve odobritve sredstev za investicijska vlaganja.

V letu 1981 so bila odkopna polja v obstoječi jami Kotredež med 6. in 7. obzorjem potopljena, zato izpad proizvodnje nadomeščamo iz jame Kisovec in delno iz jame Trbovlje. Po vodnem vdoru so ostale v južnem krilu blokirane že odperte zaloge premoga v višini 518.000 ton. Le 232.000 ton zalog v severnem krilu je ostalo odprtih.

Z izvedbo sanacijskega programa do konca leta 1983, predvsem z odvodnjevalnimi vrtinami, je bil nivo vode znižan v vodonosnem dolomitnem masivu v centru vodnega vdora na nivo 6. obzorja. V Dolomitu na razdalji 700 m, od vdora pa za 282 m oziroma na 45 m nad 6. obzorjem.

Že izvedena sanacijska dela omogočajo od februarja 1983 proizvodnjo iz polja 77, medtem ko bo v polju 74 in po potrebi tudi v polju 85 proizvodnja stekla v tretji četrtini leta 1984. Zaloge premoga nad 7. obzorjem (750.000 ton) bodo odkopane do leta 1987, vzporedno pa bomo v letu 1985 pričeli že eksploatirati neposredno pod 6. obzorjem v polju 73.

Za odkopavanje med kotama — 110 in — 230 med 6. in 8. obzorjem na območju polj 73, 83, 84 je potrebno postopno znižati nivo vode na koto — 230 (8. obzorje) iz sedanjega nivoja vode neposredno nad 6. obzorjem. Zniževanje nivoja vode pod 6. obzorjem se bo pričelo v drugi četrtini leta 1985, po dokončanju črpalnice na 8. obzorju in drugih ključnih objektov.

Po končanih investicijsko odpiralnih delih med 6. in 8. obzorjem bodo v južnem krilu odperte zaloge 3.409.000 ton v ležišču, ki bodo namenjene za eksploatacijo do leta 1995. V obdobju 86-90 bodo odperte dodatne zaloge 818.000 ton v severnem krilu med 7. in 8. obzorjem. Še neodkopane skupne zaloge med 6. in 8. obzorjem znašajo 4.997.000 ton v ležišču in bodo pri predvideni proizvodnji 319.000 ton/leto oziroma 333.000 ton/leto odkopane do leta 1995.

V obdobju 1990-1995 bodo odperte zaloge 2.124.000 ton v severnem in južnem krilu kadunje med 8. in 9. obzorjem.

Te zaloge bomo odkopavali od leta 1995 do leta 2000 skupno z zalogami v jami Kotredež - zahod, ki jih bomo predvidoma odprli vzporedno med leti 1986 in 1990.

Premogovne zaloge v obstoječi jami Kotredež do 9. obzorja bomo odkopavali s širokočelno odkopno metodo, s povečano višino etaže in rušenjem. V sedanjih jami Loke

— Kisovec bodo odkopane v letu 1985 pri forsirani eksploataciji preostale eksploataibilne zaloge v polju 52 in stebri jaška Loke v skupni količini, preračunani v separirane tone 158.000 ton.

Z raziskavami stranske kisovške kadunje in slojev 0 in 1 v jami Loke v letu 1984 nismo ugotovili programiranih eksploataibilnih količin premoga.

V kolikor tudi z raziskavami slojev 3 in 4 pod nivojem 5. oziroma 6. obzorja in na območju Loke — Izlake, ki so predvidene v letu 1985, ne bo ugotovljenih dodatnih eksploataibilnih zalog premoga, bomo v letu 1986 jama Loke — Kisovec definitivno opustili.

Investicijska vlaganja po cenah 31.12.1983 v jami Kotredež:

	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1981 - 1995
	1.281	892	321	2.494

Senovo:**Plan proizvodnje v 000 ton**

	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1997	Skupaj
	360	600	760	1.720
Povp. letno:	120	120	120	

Frakcije premoga pod 30 mm bomo suho odsejevali, nad 30 mm pa mokromehansko separirali. Povprečna kurilna vrednost pre-

moga iz jame Kotredež bo 14,25 MJ/kg. Pregled bilančnih zalog in predvidoma odprtih zalog:

Pregled bilančnih zalog in predvidoma odprtih zalog:

					10 ³ v ležišču
Bilančne zaloge 31.12.1991	Odpрте 1983	Odpрте 1981-85	Odpрте 1986-95	Skupaj 1983-95	
2.491	480	671	770	1.921	

Sedaj odperte zaloge do kote 102 bodo odkopane že ob polletju 1985. leta tako, da bomo že v drugi polovici leta 1985 pričeli z odkopavanjem zalog med kotama 102 in 50.

V dolgoročnem programu eksploatacije je vsa proizvodnja predvidena iz neodkopanega polja Zakov, kjer bodo zaloge izčrpane v letu 1997.

Pod koto 125 pričakujemo še nadaljevanje polja Dol v globino. Z dosedanjimi raziskovalnimi deli je ugotovljen premogovni

sloj lečaste zgradbe do kote 50 v navedenem polju, ki se ne navezuje na sosednja odkopna polja.

Na osnovi dosedanjih še nepopolnih podatkov predpostavljamo v polju Dol paralelno eksploatacijo s poljem Zakov in s tem podaljšanje odkopavanja v premogovniku Senovo do leta 2000.

Odkopavanje bo potekalo s širokočelno odkopno metodo s povečano višino etaže in pridobivanjem premoga iz nadkopnega dela z rušenjem.

Investicijska vlaganja po cenah 31.12.1983:

	1981-1985	1986-1990	1991-1995	1981-1995
	410	370	300	1.080

Kanižarica Plan proizvodnje v 000 ton:

	1983 - 1985	1986 - 1990	1991 - 2000	Skupaj
	360	750	1.500	2.610
Povp. let.	120	150	150	

v 000 ton separiranega premoga

Po rebalansu srednjeročnega plana za obdobje 1981-85 je predvidena letna proizvodnja po 120.000 ton do leta 1985.

Planirana proizvodnja od leta 1986 do leta 2000 bo po 150.000 ton/leto oziroma po 120.000 ton/leto, v kolikor bi bili rezultati hidroloških raziskav južnega krila kadunje negativni.

Premog bomo pridobivali v obdobju 1981-1985 iz kadunje in južnega krila severno od prelomnice.

V obdobju 1986-1990 bo predvidoma potekala eksploatacija južno od prelomnice.

Te zaloge so relativno blizu vodonosne kredne podlage oziroma so ob prelomnici, ki je po dosedanjih podatkih vodonosna. S hidrološkimi in geomehanskimi raziskavami ugotavljamo možnost varne eksploatacije za prelomnico. Zaenkrat smatramo pas ob prelomnici za neeksploataabilen in so zato bilančne zaloge južno do prelomnice 486.000 ton.

V tem obdobju bomo po potrebi vključevali v eksploatacijo tudi Severno polje. Na tem območju so zaloge 986.000 ton premoga v ležišču. Za Severno polje, kot alternativno polje Južnemu polju, je izdelan idejni projekt odkopavanja in so v teku raziskovalna dela z vrtnanjem s površine zaradi ugotavljanja prelomnih con in hidroloških ter geomehanskih pogojev eksploatacije.

Raziskave za ugotavljanje možnosti eksploatacije so v teku s površine in jame.

Z upoštevanjem zalog v Južnem polju, Severnem polju in stebrih, bo potekala eksploatacija v jami Kanižarica na sedaj odprtem področju do leta 2000. Odkopavali bomo s širokočelno odkopno metodo z normalno višino etaže z rušenjem oziroma debelejšje dele sloja s širokočelnim odkopavanjem s pridobivanjem iz nadkopnega dela. Premog bomo suho klasirali na sedanji klasični. Povprečna kurilna vrednost premoga bo 12,78 MJ/kg.

V mejah možnosti predvidevamo modernizacijo tehnološkega procesa odkopavanja in transporta moštva do odkopov. V obdobju 1985-1990 predvidevamo detaljno raziskavo vzhodnega roba kadunje in drugih perspektivnih območij.

Pregled bilančnih zalog in predvidoma odprtih zalog:

v 000 ton v ležišču

Bilan. zaloge 31.12.1978	Odpрте 1983	Predvidoma 1981-85	odpрте 1986-95	Skupaj
Kadunja	600			
Jug	376	486		
Steber		446		
Sever			1.343	
Skupaj 3.416	976	1.332	1.343	3.251

Pregled bilančnih zalog in predvidoma odprtih zalog:

v 000 ton

Bilančne zaloge 31.12.1983	Odpрте 1983	Predvidoma odpрте 1981-1985	odpрте 1986-1995	Skupaj 1983-1995
241	17	173	400	590

Premogovnik Laško je bil pred nastopom energetske krize določen za likvidacijo, ko bi bile odkopane tedaj odpрте zaloge, zato niso potekala raziskovalna niti investicijsko odpiralna dela. Ta so se pričela šele leta 1982 z odpiranjem Barbara podobzorja. Po tem letu forsiramo raziskovalno odpiralna dela.

Do leta 1985 bo potekalo odkopavanje v Liša, Jožefa, Barbara in Klara polju, nato do leta 1990 v Barbara in delno Klara polju, po tem letu pa v slojih, ki so zahodno od Barbara polja, in trenutno še niso raziskani.

Pogoj za ta redosled odkopavanja je pravočasno končanje vseh investicijsko odpiralnih del odpiranja Barbara podobzorja.

Z ozirom na ocenjene zaloge v letu 1983 je proizvodnja premoga iz rudnika Laško predvidena do leta 1992, nadaljevanje pa pod pogojem ugotovitev dodatnih zalog.

V času obratovanja premogovnika Laško bomo mokromehansko separirali premog nad 30 mm in suho odsejevali premog pod to dimenzijo. Povprečna kurilna vrednost premoga iz rudnika Laško bo 16,39 MJ/kg.

Obstoječi premogovniki — rekapitulacija Plan proizvodnje v 000 ton:

	1983 - 1985	1986 - 1990	1991 - 2000	Skupaj
Hrastnik	960	2.100	4.200	7.260
Ojstro	681	1.500	3.000	5.181
Trbovlje-jama	1.750	3.319	7.930	12.999
Trbovlje-pov. kop	323	—	—	323
Kotredež-obst. jama				
Kisovec	771	1.597	3.333	5.701
Senovo	360	600	760	1.720
Kanižarica	360	750	1.500	2.610
Laško	135	310	90	535
Obstoječi premogov.	5.340	10.176	20.813	36.329
Povp. letno	1.780	2.035	2.081	2.018

Laško Plan proizvodnje v 000 ton:

1983 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1992	Skupaj
135	310	90	535

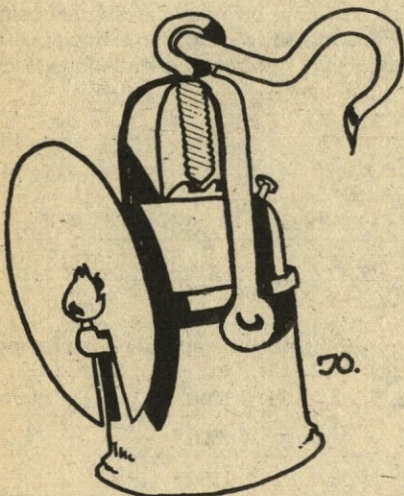
Investicijska vlaganja po cenah 31.12.1983 so:

1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1981 - 1995
296	228	200	724

Pregled bilančnih zalog in predvidoma odprtih zalog:

000 ton v ležišču

	Potrjene bilančne zal.	Odpрте 1983	Odpрте* 1981-85	Odpрте 1986-95	Skupaj 1983-1995
Hrastnik	18.345	1.400	6.348	2.606	10.354
Ojstro	11.067	4.362	—	6.600	10.962
Trbovlje-jama	34.994	1.100	8.050	9.700	18.850
Trbovlje-pov. kop	363	200	323	—	523
Kotredež-Kisovec	7.910	232	3.927	2.942	7.101
Senovo	2.491	480	671	770	1.921
Kanižarica	3.416	976	1.332	1.343	3.251
Laško	241	17	173	400	590
Obstoječi:	78.861	8.767	20.824	24.361	53.552



Investicijska vlaganja po cenah 31.12.1983:

	1981-1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1981 - 1995
Hrastnik	1.952	1.805	1.200	4.957
Ojstro	788	238	—	1.026
Trbovlje - jama	1.397	1.212	1.000	3.609
Trbovlje - pov. kop	70	300	—	370
Kotredež - Kisovec	1.281	892	321	2.494
Senovo	410	370	300	1.080
Kanižarica	296	228	200	724
Laško	125	289	200	614
Obstoječi	6.319	5.334	3.221	14.874

Skupna vlaganja za modernizacijo na območju Hrastnik, Ojstro, Trbovlje

modernizacija transporta	124	400	—	524
modernizacija pred. jamskega lesa	124	—	—	124
rekonstrukcija separacije	150	250	—	400
Skupaj vlaganja v obstoječe premo- govnike	6.717	5.984	3.221	15.922

Sprememba programa raziskav 1984 iz sredstev „ND — 1984“

Tabelarni pregled potrebnih sredstev po osnovnem planu in rebalansu iz sredstev naftnega dinarja — 1984

	Naslov raziskave	Program	Rebalans	Razlika
1.	Dol — Laško	40.920.000	40.920.000	—
2.	Jama Hrastnik	84.109.000	91.407.000	+ 7.298.000
3.	Jama Ojstro	22.000.000	15.858.000	- 6.142.000
4.	Območje Trbovelj	34.118.000	41.707.000	+ 7.589.000
5.	Kotredež-zahod-jug-sever	62.950.000	42.147.000	- 20.803.000
6.	Zagorje — Kisovec	25.899.000	17.930.000	- 7.969.000
7.	Kotredež - kotlovni	6.800.000	37.685.000	+ 30.885.000
I. DO ZPT		276.796.000	287.654.000	+ 10.858.000
8.	Senovo	4.200.000	4.200.000	—
9.	Globoko	142.339.000	145.564.000	+ 3.225.000
II. DO RRP Senovo		146.539.000	149.764.000	+ 3.225.000
10. III. DO RRP Laško		58.373.000	58.373.000	—
11. IV. DO RRP Kanižarica		85.040.000	78.457.000	- 6.683.000
12.	Ilirska Bistrica	5.950.000	5.950.000	—
13.	Krmelj	18.000.000	10.500.000	- 7.500.000
V. Opuščeni premogovniki		23.950.000	16.450.000	- 7.500.000
SOZD REK EK		590.698.000	590.698.000	—

Program raziskav za leto 1984 za posamezna območja REK EK je bil izdelan v prvi polovici februarja letošnjega leta. Ker smo še v prvem polletju izvajali raziskovalna dela po programu raziskav za leto 1983, za ta del raziskovalnih del so postala sredstva operativna šele 30.1.1984, zato še niso bili poznani rezultati raziskav po programu za leto 1983 in jih ni bilo možno upoštevati pri pripravi programa za leto 1984.

Sprememba programa je le v obsegu in vrsti raziskovalnih del, dočim je znesek potrebnih in že odobrenih sredstev ostal v globalu nespremenjen. Glavne spremembe je

bilo potrebno upoštevati na naslednjih območjih:

V jami Hrastnik so se katastrofalni vdori vode in blata v Vzhodnem Talnem skladu ponavljali. Sedaj so na novo vključene jamske raziskave z drenažno — piezometričnimi vrtinami. Z geofizikalnimi metodami bomo raziskovali možne akumulacije vode.

Na lokaciji Blate je ugotovljeno, da so ostali še neodkopani deli premogovega sloja. Da se ugotovi obseg in količina ter kvaliteta neodkopanega predela, so dodatno predvidene raziskovalne vrtine ter razkopi in useki.

V jami Ojstro so sedaj predvidene raziskovalne vrtine v osrednjem delu, to je v Zapadnem polju, ki je v globino malo raziskano, namesto prvotnih predvidenih raziskav v vzhodnem predelu (Lopata polje).

Na območju Trbovelj so dodatno predvidene raziskovalne vrtine na območju pod Bukovo goro, kjer so že prve vrtine, zavrtane iz lastnih sredstev, dale pozitivne rezultate. Na tem širšem območju še pričakujemo zaloge v višini cca 750.000 ton.

Po že sprejetem programu bomo izvajali rudarsko raziskovalna dela na območju Kotredež — zahod — južno krilo. Namesto prvotno predvidenih jamskih raziskovalnih vrtin v južnem krilu in 900 m globoke vrtine s površine, je sedaj predvidenih šest jamskih raziskovalnih vrtin iz 6., 7. in 8. obzorja, da se z njimi ugotovi lego in razsežnost ter kvaliteto premogovega sloja v severnem krilu.

Raziskave na območju terciarne kadunje Zagorje — lokacija Kisovec, predvidene s programom, so že končane in obseg raziskovalnih vrtin je bil manjši od predvidenega zaradi spremembe geološke strukture od predvidene. Preostanek sredstev je preusmerjen za raziskave Kotredež — kotlovni premog.

Največja sprememba je sedaj v okviru obsega raziskav kotlovnega premoga na lokaciji Kotredež. Prvotno je bil predviden le raziskovalni prekop. Ker so raziskave, izvršene v prvem polletju še po programu 1983, dale visoke pozitivne rezultate to je, da so ostali neodkopani predeli talninskega premoga na širšem območju, je sedaj nujno potrebno raziskati tudi ta predel z vrtinami s površine in rudarsko raziskovalnimi deli. Ugotovljene naj bi bile montangeološke prilike za kasnejšo eksploatacijo. V program raziskav na območju Globoko — Brežice so sedaj vključena tudi sredstva za izvedbo dostopne ceste, zgraditev daljnovoda in stroški odkupa zemljišča na lokaciji, kjer se bodo pričela rudarsko raziskovalna dela.

V jami premogovnika Laško je bilo z dosedanjimi raziskavami ugotovljeno, da poteka v območju medobzorja na koti 196 večji regionalni prelom in da se premogovni sloj kontinuirano ne podaljšuje v globino. Podobno pričakujemo v Liša polju, zato je potrebno forsirati raziskovalna dela do tega območja. Nadaljnje izvajanje raziskovalnih vrtin bo za letošnje leto prekinjeno, sredstva pa bodo koriščena za rudarsko raziskovalno-odpiralna dela.

Tudi na območju premogovnika Kanižarica so nastale spremembe. Namesto vrtin s površine v vzhodnem robu kadunje sta sedaj predvideni raziskovalni vrtini s površine na severnem krilu premogovega sloja. Ugotovita naj geološke in hidrološke prilike v območju, kjer so programirana bodoča investicijsko odpiralna dela, hkrati pa tudi slojne prilike. Skrčen je sedaj program predvidenih hidrogeoloških vrtin za ugotavljanje položaja krede, prelomnice, njene vodnosti ter možnosti dreniranja in injektibilnosti. V celotnem obsegu naj bi bil končan prihodnje leto.

Prvotni program raziskav na območju Krmelja je sedaj skrčen na izvedbo treh raziskovalnih vrtin s površine, namesto petih predvidenih. Vzrok je v tem, da prvotnega programa pred nastopom zime ni možno realizirati. Na območjih Dol — Laško, Senovo

in Ilirska Bistrica se po prvotnem programu predvideni obseg raziskovalnih del ni spremenil.

Kot je razvidno, je bila na vseh območjih prvenstveno upoštevana prioriteta raziskovalnih del, s katerimi bi bila posamezna območja raziskana v takem obsegu, da bi dala popolnejšo sliko nahajališč premoga in že tudi podatke o na novo ugotovljenih zalozah.

Vsa na novo vključena raziskovalna dela so programirana na osnovi ugotovitev že do sedaj izvršenih raziskovalnih del.

Ta sprememba programa raziskovalnih del iz sredstev „ND-1984“ je hkrati rebalans oziroma notranja prerazporeditev sredstev za raziskave po posameznih območjih v okviru REK EK. Detajlna prerazporeditev sredstev je razvidna iz tabelaričnega pregleda.

A.J.

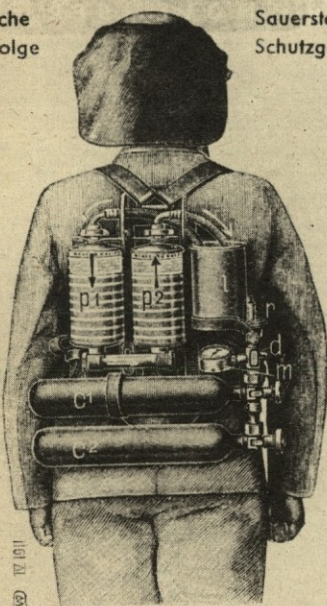


Cevni aparat z masko, za uporabo v rudarstvu

Osemdeset let jamskega reševalnega moštva premogovnika Trbovlje

Historische
Gerätefolge

Sauerstoff-
Schutzgeräte



Draeger 1903

*70

Izolacijski aparat Draeger iz leta 1903 za uporabo v rudarstvu (zadnji del)

Iz arhivskih zapisov je razvidno, da se je organizirano jamsko reševanje rudarjev in premoženja ter dajanja prve pomoči pričelo v premogovniku Trbovlje pred več desetletji in v naslednjem letu bomo praznovali 80. obletnico. Ustanovljena je bila četa jamskih reševalcev, ki se je urila v reševanju z dihalnimi aparati in nudenju prve pomoči. Poleg jamskih reševalcev so se pričeli v zvezi s prvo pomočjo organizirano in redno usposabljanje tudi delavci zunanjih obratov. Opremljanje z aparati in ostalimi pripomočki je bilo postopno.

Kako je bilo v Hrastniku in Zagorju še raziskujejo.

Zgodovina reševanja v rudarstvu je prav tako stara, kot je jamsko rudarjenje, in to velja zlasti za premogovnike, kjer je več nevarnosti kot v metalnih rudnikih. Zato nekaj uvodnih besedi.

Za reševanje in delo v jamskem zraku, kjer nastopajo nevarne koncentracije strupenih plinov, ali pa je v zraku premalo kisika, lahko opravlja delo reševalec rudar, ki je opremljen s cevним aparatom z masko ali z avtonomnim izolacijskim dihalnim aparatom. Tako lahko neglede na nevaren jamski zrak opravlja več ali manj neovirano svoje delo.

Reševalec, ki je opremljen s cevним aparatom z masko, je omejen z ozirom na dolžino cevi, po kateri se reševalcu pod masko tlači, dovaja zrak. Največja praktična dolžina cevi je okrog 200 m. S pomočjo zračne tlačilke ali meha ali komprimiranega zraka (preko filtra za olje itd.) iz jamskega omrežja se dovaja zrak po cevi. Začetek cevi z ročno tlačilko je v progi v svežem zračnem toku in v najboljšem primeru lahko opravlja reševalec pod masko svoje delo v prej omenjeni oddaljenosti. Razumljivo je, da cev za zrak, ki jo reševalec vleče za seboj in mora na njo posebno paziti, ovira njegovo delo in mobilnost.

S takim omejenim radiusom delovanja so reševali v jamah v prejšnjih stoletjih.

Z iznajdbo izolacijskih dihalnih aparatov v začetku tega stoletja so cevni aparati izgubili veljavo za jamsko reševanje in se jih za ta dela večinoma ne uporablja. Uporabljajo pa jih še za delo v jamah, kjer je to mogoče, pri dolžinah cevi do 30 ali 35 m. Cevni aparati so ravno tako zanesljivi in cevna maska s kratko cevjo je v primerjavi z izolacijskim dihalnim aparatom lahka in poceni in je to pač samo drugačna taktična oprema. V Angliji je okrog leta 1950 predpis zahteval, da morajo reševalne postaje imeti vsaj štiri cevne aparate na 100 zaposlenih rudarjev. Na sliki 1 je reševalec s cevним aparatom in masko.

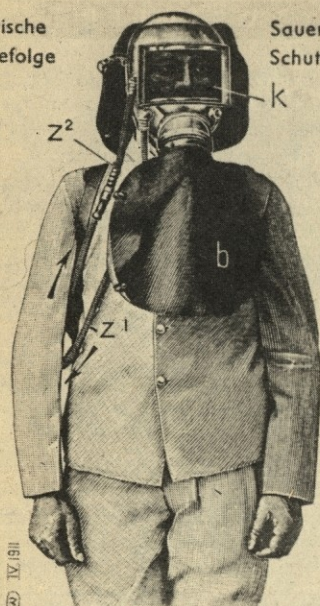
Cevnih aparatov danes pri nas ne uporabljajo v jamah, ampak zunaj pri čiščenju notranjosti kotlov in podobno.

Težnja in nuja po avtonomnih jamskih dihalnih aparatih je stara. Tik pred koncem 18. stoletja je nemški znanstvenik Humoldt dal pobudo za izdelavo reševalnih aparatov, ki pa se zaradi konstrukcijskih napak niso obnesli. Napredek je pomenil kisikov aparat Schwanna iz leta 1876, ki pa praktično ni bil uporabljen. Prve uporabne izolacijske dihalne aparate (avtonimue) sta v Angliji izdelala Henry Fleuss in Robert Davies, v Nemčiji pa Giersberg in Bernhard Draeger leta 1903.

Prvi uporabni izolacijski aparati so imeli tako kot danes komprimiran kisik v jeklenkah, regenerativno patrono, dihalno vrečo, pripadajoče ventile, dihalne cevi in reducirni ventil za kisik. Doziranje kisika je bilo konstantno, aparatura pa ni bila zavarovana z ohišjem (slika 2 Draeger leta 1903).

Prvi aparati so bili nezanesljivi, zato so jih sproti izboljševali in skoro vsako leto so izdajali poboljšane konstrukcije in modele. Ena izmed vodilnih firm, ki je izdelovala v Evropi različne izolacijske kakor tudi cevne dihalne aparate je firma Draeger. Izključno te aparate so uporabljali v zgodovini reševanja v Trbovljah — razen v zadnjih letih. Kot izgleda, so bili ti aparati najbolj funkcionalni in zanesljivi in tako so rudarski uradi v predpisih taksativno navajali tipe aparatov firm, ki se smejo uporabljati, in med njimi so vedno Draegerjevi.

Rudarski inšpektorati oziroma uradi so pri nas v prvih šestdesetih letih tega stoletja poleg nalog nadziranja in pregledovanja imeli tudi pravico odobranja. Izdajali so soglasja oz. odločbe za uporabo raznih strojev, aparatov in jamskih objektov. Tako so izdajali razne parcialne predpise v zvezi z jamskim reševanjem okrog leta 1900. Izdani so bili nalogi za ustanavljanje in organiziranje reševalnega moštva v posameznih premogovnikih, njihovo opremo, usposab-

Historische
GerätefolgeSauerstoff-
Schutzgeräte

Draeger 1903

*64

Izolacijski dihalni aparat Dareger iz leta 1903 za uporabo v rudarstvu (prednji del)

Peter Schneider

Delo jamskih reševalnih moštev

V okviru REK EK do RRPS deluje 6 reševalnih čet s sledečim številčnim sestavom:

	sposob. za pod aparat	po služb. dolžnosti	Skupno
RRP Hrastnik	42	16	58
RRPT Trbovlje	29	13	42
RRP Zagorje	35	9	44
RRP Laško	21	4	25
RRP Senovo	*29	4	33
RRP Kanižarica	24	6	30
	180	52	232

* 4 pripravniki

Reševalne postaje so opremljene z več vrstami reševalnih izolacijskih aparatov in sicer:

	Št. aparatov	Vrsta aparata
Reševalna postaja Hrastnik	10	Dräger BG — 160 A
Reševalna postaja Trbovlje	10	Dräger BG — 160 A
Reševalna postaja Zagorje	10	Dräger BG — 160 A
Reševalna postaja Laško	10	Dräger BG — 160 A
Reševalna postaja Senovo	10	R — 12
Reševalna postaja Kanižarica	20	R — 12

Problematika:

Reševalne postaje RRP Hrastnik, Trbovlje in Zagorje so opremljene z izolacijskimi reševalnimi aparati Dräger BG-160 A, za katere pa ni moč dobiti rezervnih delov. Zaradi tega je bil izdelan v letu 1983 program nabave novih aparatov Dräger BG-174, vendar dobavljeni še niso zaradi tega, ker do sedaj še niso bila zagotovljena potrebna devizna sredstva. Na tem mestu je potrebno opozoriti vse odgovorne, da je zagotovitev deviznih sredstev za nabavo izolacijskih aparatov nujna in obvezna še v letu 1984.

Za vse tri reševalne postaje je potrebno nabaviti preizkuševalce aparatov in za reševalno postajo Trbovlje visokotlačno črpalno za polnjenje jeklenk.

ljanje in ustanavljanje reševalnih postaj ter postaj prve pomoči. Ker je moralo slediti neko unificiranje, so bili za naše premogovnike in rudnike izdani ustrezni predpisi. Leta 1909 je rudarski urad (inšpektorat) v Celju izdal predpise o reševanju (v jami) in nude nju prve pomoči v rudnikih, ki se v bistvu do danes niso spremenili.

V glasilu Srečno bodo svoje prispevke o delu jamskih reševalcev podali tudi drugi avtorji.

Za zaključek še to. Naše reševalne postaje zadoščajo predpisom. Preventivnih mer pa ne upoštevamo dovolj. Morda nimamo na razpolago najprimernejših antipirogenih snovi, snovi za zatesnjevanje in naprav za inertiziranje itd. Na splošno pa lahko povem še to, da tudi nimamo novejših ustrezne slovenske literature. V kolikor ne bomo našli skupnega jezika s Centralno slovensko reševalno postajo za izdajo ustreznega skupnega priročnika, ga bo potrebno posebej prilagoditi za premogovnike rjavega premoga.

Akcije reševalnih moštev:

V letu 1984 so aktivno sodelovala v reševalni akciji v Titovem Velenju vsa reševalna moštva s po eno ekipo v okviru republiške reševalne vaje.

V jamah posameznih rudnikov so bili potrebni posegi reševalnega moštva v večjem ali manjšem obsegu z uporabo izolacijskih dihalnih aparatov ali brez uporabe le-teh.

Reševalno moštvo RRP Hrastnik: V jamah Hrastnik in Ojstro je bilo 6 posegov reševalnega moštva pri sanaciji ogrevanja in jamskih ognjev v Vzhodnem talnem skladu, v D polju in v A polju v jami Hrastnik in v polju Terezija II v jami Ojstro.

Reševalno moštvo RRP Trbovlje: V jami Trbovlje je bil potreben poseg reševalnega moštva v VI. polju, kjer je prišlo do večkratnega ogrevanja in jamskih ognjev (4x). Sanacijo so izvršili z uporabo izolacijskih dihalnih aparatov in brez aparatov, odvisno od koncentracije škodljivih plinov.

Reševalno moštvo RRP Zagorje: Reševalno moštvo RRP Zagorje je moralo aktivno poseči pri izdelavi zadelke v polju 42-0 v jami, ker je prišlo do pojava monoksida. Brez uporabe izolacijskih reševalnih aparatov so sodelovali pri sanaciji ogrevanja v polju 52. Obe akciji sta bili v jami Loke.

Reševalno moštvo RRP Laško: V jami rudnika Laško ni bilo akcij reševalnega moštva.

Reševalno moštvo Senovo: V jami rudnika Senovo ni bilo akcij reševalnega moštva.

Reševalno moštvo RRP Kanižarica: V jami rudnika Kanižarica je bilo izvedeno 6 akcij reševalnega moštva brez uporabe izolacijskih dihalnih aparatov.

V vseh izvedenih akcijah reševalnih moštev se je pokazala primerna usposobljenost članov reševalnih čet in tudi disciplina članov reševalnih moštev je na primerni višini.

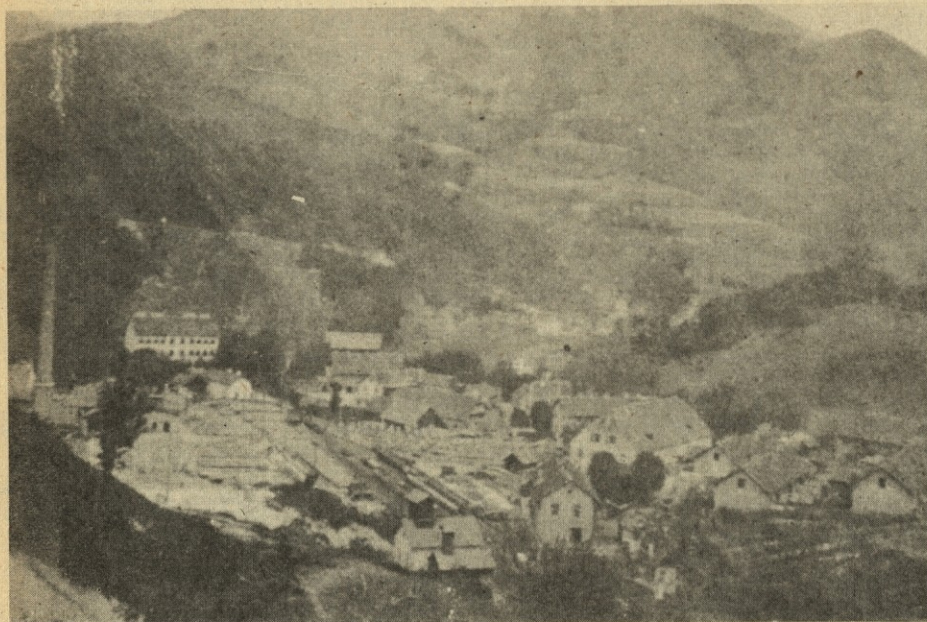
Jože Čič

Sto osemdeset let rudnika Trbovlje

Obdobje od začetka stoletja do konca druge svetovne vojne

Izreden napredek rudnika v zadnjih dvajsetih letih XIX. stoletja, prehod s površinskega na jamsko odkopavanje ter široko in načrtno odprta jama, je zahteval ustrezno modernizacijo in prilagoditev objektov in naprav, ki so vezani na proizvodnjo premoga.

Ti so bili ali iztrošeni ali tehnološko zastareli, predvsem pa se funkcionalno niso vklapljal v koncept širokopotezno zastavljenega razvoja rudnika, ki ga je zasnoval Terpotitz. Po njegovem odhodu družba nekaj let ni uspela najti ravnatelja, ki bi bil sposoben izvesti širokopotezno načrte modernizacije, šele, ko je mesto ravnatelja prevzel Tenschert, se je ponovno začel pospešen razvoj rudnika.



V začetku 20. stoletja območje Polaja in Opekarne v Trbovljah; zadaj levo osnovna šola na Vodah

Kot glavne dosežke pri razvoju rudnika v obdobju pred prvo svetovno vojno lahko štejemo:

- modernizacijo telefonskega omrežja v letu 1907, s 65 telefonskimi priključki (prve telefonske linije je imel rudnik že od leta 1879-1880);
- ureditev prve reševalne postaje z Dražer aparati v letu 1906 ali 1907; po nalogu rudarskega glavarstva iz Celja;
- pričetek uporabe električne energije v jami najprej s pomočjo lokomobil pri glavnih ventilatorjih, nato pa preko električne centrale, ki je stala na mestu sedanje STT in je začela obratovati v letu 1906 ter bila povečana v letu 1908;
- uvedba splavnega zasipavanja (po letu 1906). V uvedbo splavnega zasipavanja je družba vključila ves strokovni potencial od vodilnih strokovnjakov iz Francije, z generalnega ravnateljstva z Dunaja do najsposobnejših inženirjev v Trbovljah. Med izdelavo projekta so obiskali vodilne rudnike v Evropi, ki so že uporabljali ta način izpolnjevanja odkopanih jamskih prostorov. Delali so samostojno v posameznih skupinah, primerjali tehnične rešitve ter končno zgradili sistem in omrežje zasipnih postaj ter vodov, ki je postal vzorčen, tako da so ga posnemali na rudnikih blizu in daleč. Njihov sistem in metode dela nam lahko služijo kot vzgled.

V prvi fazi je bilo zgrajenih osem lijakov:

- dva na Neži, na platoju (k-400) nad sosednjo kompresorsko postajo;
- dva na Limbarju pod Retjem;
- dva na Gvidu, na platoju gvido k-328;
- na Dobrni in pri Ferdinandovem rovu.

Drobilci so bili na Neži, na Gvidu in na Bukovi gori. Drobilec na Bukovi gori je bil kasneje opuščen zaradi površinskega kopa. Najprej so uporabljali vodo, ki je dotekala po rovih Terezija, Vode, Volbenk in Hopfen, vendar je bilo te vode premalo, zato so zgradili črpalnice na Savi z omrežjem površinskih cevovodov, ki je bilo zaključeno šele leta 1910.

— Savski rov

Obstoječa separacija ob Trboveljščici je bila povezana s posameznimi rovi na različnih obzorjih s sistemom površinskih prog in zaviralnic, kar je zahtevalo angažiranje velikega potenciala zaposlenih in voznega parka ter odvisnost od vremena, zato so razmišljali o funkcionalnejši in racionalnejši ureditvi transporta. Po različnih predlogih se je izkristalizirala optimalna tehnična rešitev s prebojem Bukove gore od železnice do centra premogovnega področja, to je izdelava savskega rova in jaška III do površine.

Zanimiva je še lokacija jaška III, ki je, če gledamo kot rudarji, izredno precizno zastavljen v stebru talnine, ki ga obkrožajo sloji Flötzkopfa, severne Franciške in Vod in kljubuje 75-letnemu odkopavanju v neposredni okolici.

Prebijanje savskega rova je bilo povezano s številnimi težavami. Prvič so v rudniku posegli v dolomit, zato verjetno že iz tega obdobja velja eno osnovnih pravil za trboveljsko jamo: kjer koli smo v bližini dolomita, mora biti le-ta odprt pod nivo odkopavanja, ker so presenečenja iz dolomita nenadna in težka...



Leta 1910 je bil slavnostno odprt savski rov. Na fotografiji prvi voziček, ki je pripeljal po novo zgrajenem rovu na separacijo



Delavnica pred savskim rovom na separaciji okoli 1. svetovne vojne

Kljub vsem težavam je bilo delo, če upoštevamo tokratno tehnologijo, hitro opravljeno: začetek del januarja 1908, preboj 10. julija 1909. Rov so opremili s tiri in brezkončno vrvo.

— Separacija

Izdelava savskega rova in povezava transporta premoga iz celotne jame je bila potrebna zaradi izgradnje nove separacije ob železnici. Separacija je bila zgrajena leta 1910. Z opremo jaška III, savskega rova separacije in ureditvijo transporta premoga iz separacije v železniške vagone in v deponijo, je bila zagotovljena kapaciteta transporta in separiranja, ki je zadoščala povečani proizvodnji za obdobje šestdesetih let.

V obdobju 1906-1907 so se pričele priprave za odpiranje novega površinskega kopa na Dobrni. Površinski kop, ki je obratoval celih petdeset let, je zajel celotno jugozahodno in vzhodno področje premogovnih zalog neposredno pod površino. Pred odpiranjem površinskega kopa je bilo potrebno zgraditi novo cesto od Sušnika do vasi Re-



Obratni prostori rudnika Trbovlje pred 1. svetovno vojno



Površinski kop Neža leta 1904

tje. Odkrivanje jalovine se je pričelo v letu 1908. Velik problem je predstavljalo odlaganje jalovine zaradi ogromnih mas in neugodnega reliefa ter stabilnosti površine.

Delo na površinskem kopu in pri odlaganju jalovine na nasipih so spremljali česti pojavi plazov, ki so ogrožali tako površinski kop kot tudi objekte v okolici. V letu 1912 je blato zalilo tudi Hopfenov rov. Tako je bil premog s površinskega kopa celo dražji od jamskega. Izkušnje pri odkopavanju s površinskimi kopi v Trbovljah tako s površinskim kopom I, ko so plazovi zajezili celo strugo Trboveljščice, kot s površinskim kopom Dobrna, kjer so plazovi močno ovirali odkopavanje, predpisani pa so bili tudi posebni ukrepi v zvezi z nasipi jalovine, bi morali upoštevati pri odločitvah, kje in v kolikšnem obsegu odpirati nove površinske kope...

Kljub vsem težavam se je površinski kop Dobrna hitro razvijal, predvsem po uvedbi parnih in električnih bagrov, tako da je proizvodnja s površinskega kopa med prvo svetovno vojno znašala že nad 200.000 ton.

Zaradi hitrega tempa elektrifikacije jame, površinskih kopov in uvajanja električnih naprav, kapaciteta stare elektrarne pri Trboveljščici ni več zadoščala, zato je bila v letu 1914 zgrajena nova za Savo, iz katere se je razvil sedanji elektrarniški kompleks.

Modernizacijo rudnika je prekinila prva svetovna vojna, ki je izbruhnila 26.7.1914. Rudarji so bili delno oproščeni vojaške službe, vendar je vojno povzročilo silno pomanjkanje najosnovnejših življenjskih potrebščin. Proizvodnja se je delno dvignila, vendar le na račun povečanja staleža zaposlenih, ki je v letu 1917 dosegel število 4074, od tega 600 vojnih ujetnikov.

V tem obdobju se je zgodila tudi najtežja nesreča v zgodovini rudnika: eksplozija metana pri preboju na nivoju Talnega rova na Zahodnem obratu, ki je zahtevala sedem smrtnih žrtev. Do eksplozije je prišlo 6. septembra 1916.

V letu 1916 je TPD tudi zaokrožila jamsko posest z nakupom jamskih mer Anton in Michael polja na zahodni strani Trboveljščice

na meji proti Zagorju. Forsirano odkopavanje med vojno je povzročilo zaostajanje odpiralnih in pripravljalnih del, tako da je bilo obdobje takoj po vojni usmerjeno v ponovno usposobitev rudnika za normalno obratovanje.

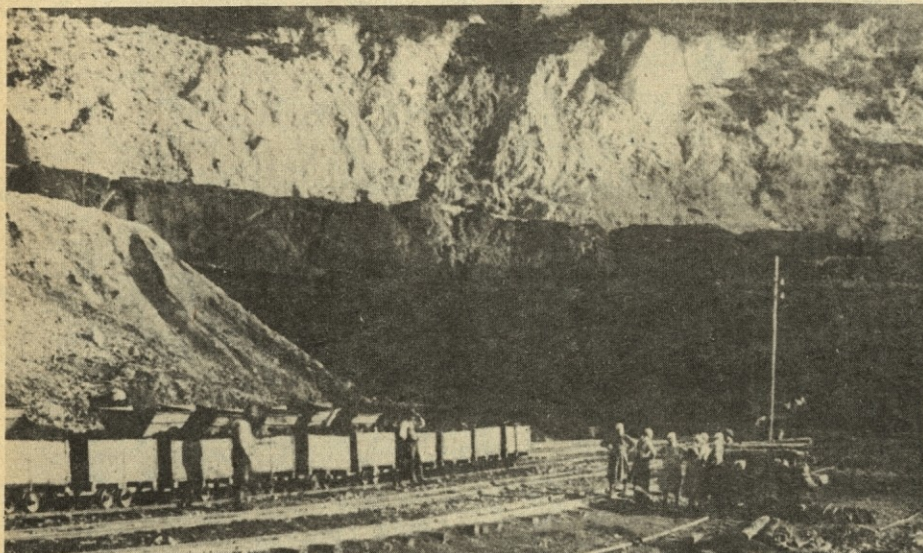
Ko je prevzel mesto direktorja inženir Pauper, mesto obratovodje Zahodnega obrata pa inženir Ferjančič, se je pričela druga faza modernizacije rudnika.

Ferjančič spada med najvidnejše strokovnjake v zgodovini rudnika, predvsem zaradi prehoda iz krovninskega sistema odpiranja na talni sistem. Z lokacijo vseh glavnih transportnih in zračilnih komunikacij v dolomit je postavil osnovni sistem odpiranja, ki velja še danes, zagotovil obstojnost in ustrezne gabarite osnovnih objektov in preprečil nevarnost vdorov vode iz dolomita.

Šolski primer odpiranja pomeni sistem jamskih objektov v Ferdinand polju: kombinacija nadkopov IV, I in III, jaškov I, II in VIII ter obzornih prog na k-328, k-368 in k-398 v dolomitu podaja možnost racionalnega in



Začetna dela pri odpiranju površinskega kopa Dobrna leta 1908



Delo na površinskem kopu Dobrna. Vanj so bile vključene tudi ženske. Posnetek je bil narejen okoli 1. svetovne vojne.

izjemno funkcionalnega odpiranja posameznih etaž. Posamezne tehnične rešitve iz tega obdobja je čas prehitel, vendar bomo po opustitvi jaškov tokratno funkcionalnost verjetno dosegli šele z uvajanjem enotirnih visečih žičnic, po katerih bo možen prevoz moštva.

Jamskim objektom je sledila izdelava novih naprav za splavni zasip Retje, Plesko, Neža in sistema žičnic za prevoz zasipnega materiala.

V letu 1926 so se pojavili znaki bližajoče se velike gospodarske krize (ki je dosegla vrhunec v naslednjih letih). Danes si težko predstavljamo težke razmere, v katerih so v tem obdobju živeli rudarji. Samo v letu 1926 je bilo odpuščenih 1598 zaposlenih, uvajali so „proste dneve“ (delali so le nekaj dni v tednu). Odpuščeni delavci so ostali brez sredstev za preživljanje, beda in pomanjkanje sta postala spremljevalca življenja v revirjih.

Nastopilo je množično izseljevanje rudarjev v Zahodno Evropo in Ameriko.

Rudarji so se zatekali k gladovnim stavkam, vendar je TPD privolila le v minimalna izboljšanja položaja, večkrat pa je ostalo samo pri obljubah. Izboljšanje je nastopilo šele v letih 1935-1936.

V tem obdobju je bilo odprto še edino preostalo nedotaknjeno področje jame, to je Plesko polje.

V letih 1933-1934 so pričeli v jami uvajati stresalke in široka čela, ročna široka čela so se uveljavila že prej. Uvajanje ni potekalo brez težav, tudi med strokovnjaki ni bilo popolne enotnosti, tako da je zahodni revir v celoti prešel na široka čela šele po drugi svetovni vojni.

Bližala se je druga svetovna vojna.

Vodilni inženirji na direkciji v Ljubljani in na Dunaju so bili Nemci ali v večini nemško usmerjeni, ti so usmerjali rudnik v pripravo za povečano proizvodnjo med vojno. Mlajši, predvsem slovenski inženirji so bili v glavnem izločeni pri strateških določitvah pri vodenju družbe.

Rudarji so videli izhod iz težkega položaja v Komunistični partiji, ki je vodila organi-



Zemeljski plaz na površinskem kopu Dobrna je preobrnil tudi parni bager

ziran boj za delavske pravice. partija je imela v revirjih široko podporo, od tod tudi ime „Rdeči revirji“. Iz tega okolja so izšli mnogi vidni komunisti, na Čebinah je bila ustanovljena Komunistična partija Slovenije tu je partija organizirala velike in odmevne stavke. Takšna usmeritev Trboveljskih rudarjev se je potrdila tudi med vojno in po vojni z velikim prispevkom pri obnovi države.

Iz „Kronike občine Trbovlje“ navajam še nekaj zanimivejših dogodkov iz tega obdobja:

— leto 1903

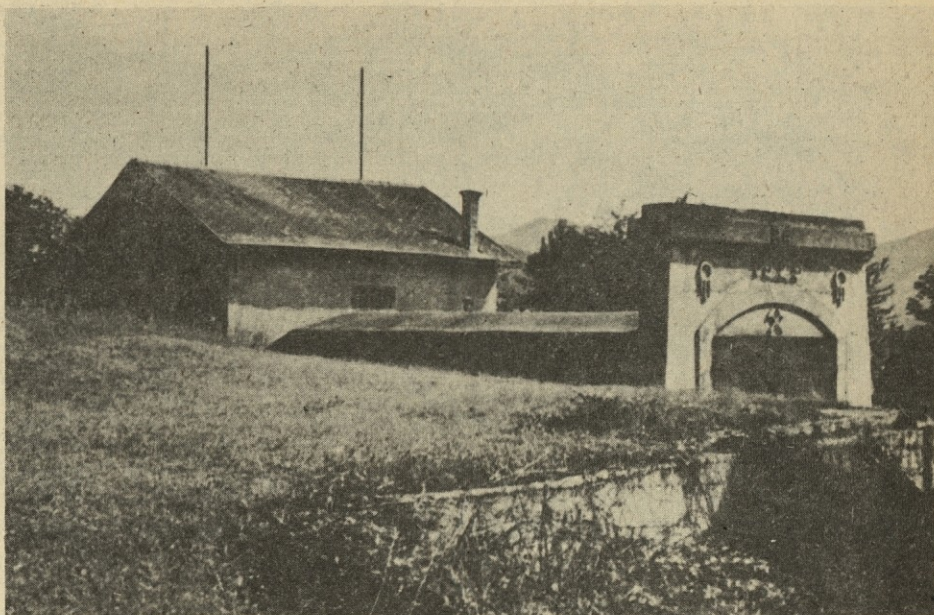
Zgrajen most preko Save.

— leto 1913

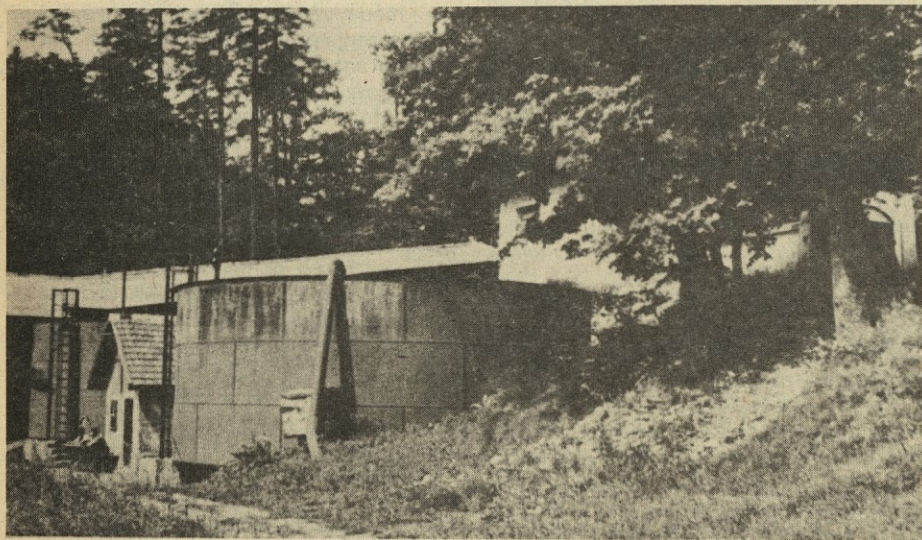
Epidemija tifusa, kar kaže na problematično oskrbo z vodo v tistem obdobju, predvsem v rudniških kolonijah.

— leto 1915

1. maja so uvedli „poletni čas“, koncem septembra so ure pomaknili spet za uro nazaj.



Ventilatorska postaja R IV v Retju



Vodni rezervoarji in ventilatorska postaja R II v Retju

— leto 1920

Zaradi stavke, ki je presegla okvire rudnika, je prišlo 24. aprila v Trbovlje 500 vojakov.

— leto 1922

TPD je uredila predstavništvo družbe v Ljubljani z generalnim ravnateljem Skubicem.

— leto 1923

TPD je slavila 50-letnico.

— leto 1924

1. junija je nameravala „Orjuna“ razviti v Trbovljah svoj prapor. Očitno izzivanje Orjune, katere nacionalistična politična usmeritev je bila popolnoma v nasprotju z naprednimi političnimi usmeritvami revirskih rudarjev. To je nujno privedlo do spopada. Potek dogodkov, ki so sledili, je znan. Orjunaški pohod je bil zaustavljen, posledica pa je bila zlom prvih fašističnih organizacij v Jugoslaviji.

— leto 1925

Uradna kolavdacija vodovoda Planinska vas — Rovte — Loke.



Kotna postaja žičnice in zasipna postaja Plesko

— leto 1930

Pričetek pripravljanih del na cesti iz Trbovelj v Savinjsko dolino za prevoz z avtomobili.

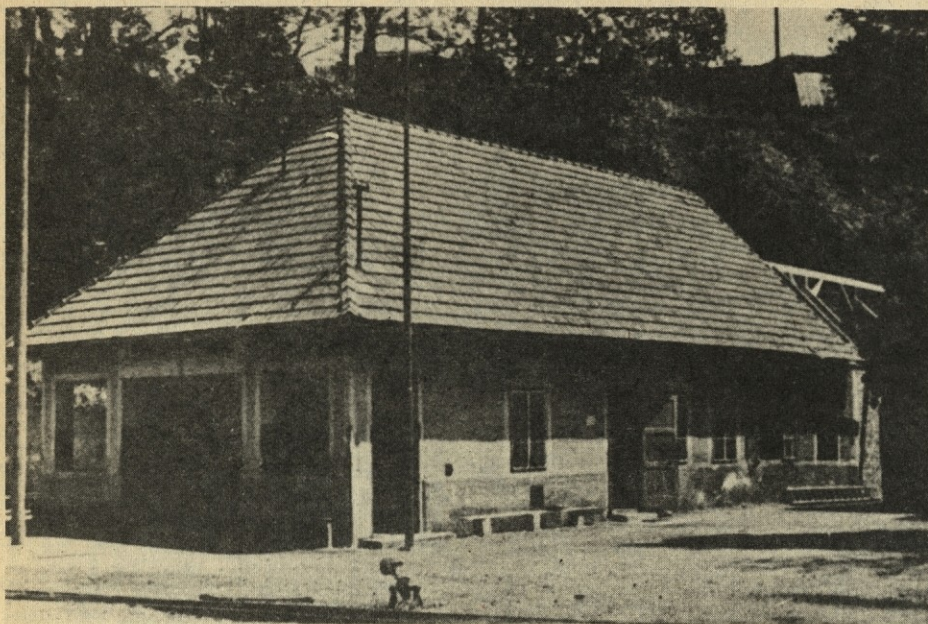
— leto 1935

Otvoritev hotela na Planini.

Obdobje, ki sem ga obravnaval v tem nadaljevanju zaključujem s pričetkom druge svetovne vojne, ki je v temeljih pretresla svet, po vojni pa se je korenito spremenil tudi položaj rudarjev.

Ernest Ščukanec





Lamparna v predvojnem času na zahodnem obratu

Rekord jugoslovanskih rudarjev

Rudarji jugoslovanskih premogovnikov so avgusta letos nakopali 6,019.852 ton premoga vseh vrst: črnega, rjavega ter lignita. To je največja proizvodnja v zgodovini jugoslovanskih premogovnikov. Zadnji rekord je bil dosežen marca letos, ko so nakopali 5,613.000 ton premoga.

Proizvodnja premoga v avgustu je bila večja od lanskega avgusta za 829.730 ton ali za 16 %. Vse kaže, da bodo rudarji jugoslovanskih premogovnikov letos nakopali 64 milijonov ton premoga vseh vrst, to je toliko, kolikor je bilo predvideno v energetske bilanci Jugoslavije. V prvih šestih mesecih so imeli premogovniki v vsej državi 1,8 milijarde dinarjev izgub. Po eni strani torej dobri proizvodni rezultati in delo ob sobotah in nedeljah, po drugi strani pa slabi finančni rezultati.

Sicer pa je proizvodnja premoga vedno na meji med možnim in nemožnim. Iz splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije — seje izvršnega odbora z dne 6. septembra, lahko povzamemo, da je treba v najkrajšem času odobriti oziroma staviti na voljo 57 milijonov dolarjev za uvoz najnujnejšega materiala za reprodukcijo in opremo. Gre za nakup reprodukcijskega materiala in rezervnih delov v tujini kakor tudi za nakup oziroma uvoz zaščitne opreme. Če k temu dodamo še 87 milijonov dolarjev, kolikor znašajo fiksne in garantirane obveznosti vseh jugoslovanskih premogovnikov, dobimo skupno 151,4 milijone dolarjev. V praksi pa je bilo odobreno in postalo operativno skupno le 115 milijonov dolarjev. Banke namreč zastopajo stališče, da premogovniki ne potrebujejo več deviz oziroma, da bi določene delovne organizacije rešile lahko vprašanje deviznih pravic znotraj JUGEL. Člani izvršnega odbora omenjenega splošnega združenja so se odločili za neodložljivo zahtevo, da se kar najhitreje zagotovi vsaj 57 milijonov dolarjev za uvoz reprodukcijskega materiala in opreme s tem, da bi ta znesek vrnili bankam kadar bo začelo delovati devizno tržišče. Pomanjkanje konvertibilnega denarja se že sedaj kaže v drastični obliki. Rudnik Kreka zadnje mesece nakopuje do 2.000 ton premoga dnevno manj, kot bi ga sicer ob normalnem delovanju vseh strojev in naprav, ki stoje zaradi pomanjkanja rezervnih delov. Poseben problem so tudi železniški vagoni. Predvideno je, da se bodo v najkrajšem času sestali predstavniki premogovnikov in industrije ter železnice, da bi se dogovorili o proizvodnji manjkajoče opreme oziroma rezervnih delov pa tudi za normalno dostavo železniških vagonov za prevoz premoga.

(t.l.)

100 let elektrike v Sloveniji

V soboto, dne 22. septembra je slovensko elektrogospodarstvo pripravilo v Novi Gorici slavje ob 100-letnici, odkar je bila uvedena elektrika v Sloveniji in 10-letnici, odkar obstaja in deluje sestavljena organizacija združenega dela Elektrogospodarstvo Slovenije.

V okviru praznovanja so potekale v dopoldanskih urah športne igre deležcev Elektrogospodarstva Slovenije v športnem parku v Novi Gorici. Ob 10. uri so pripravili pogovor s predstavniki družbenopolitičnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij SR Slovenije v kulturnem domu. Ob 12. uri je bila svečana seja delavskega sveta sozd EGS v veliki dvorani kulturnega doma. Ob tej priliki so proglasili dan Elektrogospodarstva

Slovenije, slavnostni govornik je orisal dejavnost slovenskega elektrogospodarstva s posebnim ozirom na visoki jubilej, odkar smo dobili elektriko v Sloveniji. Podeljene so bile plakete Nikole Tesle in posebna priznanja najzaslužnejšim sodelavcem in organizacijam, na koncu seje pa so prikazali film o izgradnji 380 kW omrežja Nikole Tesle v Jugoslaviji, popoldan ob 14. uri je sledilo srečanje vseh udeležencev v športnem parku. Ob 17. uri pa so bile končane športne igre in razglašeni rezultati tekmovanja, nato pa je sledilo še tovariško srečanje.

Slavja ob teh dveh jubilejih so se udeležili tudi delegati iz delovnih in temeljnih organizacij ter delovnih skupnosti našega kombinata.

Priprave na javno razpravo o 13. seji CK ZKS v REK EK

Temeljito pripravljena in z velikimi upani pričakovana 13. seja CK ZKS je dobra smer javni razpravi o uresničevanju vodilne vloge ZK in krepitve njene idejne in akcijske sposobnosti.

Občinski komite je za boljše pristope k obravnavi organiziral posvet s sekretarji OO ZK in naknadno imenoval delovne skupine, ki bi izvedle seminarski dogovor s sekretarji OO ZK, ki so imele nalogo, da v svojih sredinah pripravijo programe za javne razprave.

Lahko rečemo, da je večina sekretarjev v REK EK pripravila programe takšne, kot smo si jih želeli. Res pa je tudi to, da jih nekateri sploh niso pripravili. Po naknadnih pogovorih in sklicih so programe pripravili

tudi v teh sredinah, posledica neodgovorne pristopa k javni razpravi pa so neurejeni odnosi, kadrovski problemi in nerazumevanje nove organiziranosti tako samoupravne in družbenopolitične. Razprave v REK EK so se že pričele, ugotavljajo pa, da bo potrebno v razpravah začeti govoriti, kje so centri odtujene moči, ki zavijajo odgovornost v fraze in tako preprečujejo učinkovitost dela naprednih sil, to je vodilni, vodstveni in strokovni kader ter vodstva samoupravnih organov, sindikata in mladine, ki si prizadevajo, da je za nedelo potrebno odgovarjati.

Franc Vozel



Javna razprava o predlogu sklepov 13. seje CK ZKS je stekla

Javna razprava o predlogih sklepov 13. seje CK ZKS v nekaterih osnovnih organizacijah že poteka, medtem ko je v večini osnovnih organizacij pripravil sekretariat program oziroma analizo razmer, ki bodo predmet razprav v posameznih organizacijah. O pripravah na sestanke komunistov je razpravljalo tudi predsedstvo problemske konference kombinata, ki želi usmeriti razpravo zlasti na nekatera dela, ki so v tem trenutku bistvenega pomena za razvoj kombinata. Gre predvsem za realizacijo proi-

zvodnega načrta, da dosežemo planirano proizvodnjo z najmanjšimi proizvodnimi stroški. Pri tem je potrebno posebno pozornost posvetiti naslednjim dejavnikom: delovni disciplini, izkoriščanju delovnega časa, izkoriščanju pridobivalnih strojev, izostankom z dela, odnosu do dela, nagrajevanju po rezultatih dela itd., skratka organizacijo dela je potrebno prilagoditi razmeram in pogojem pridobivanja premoga. Nikakor pa ne smemo prezreti kadrovske politike, ki je bistvenega pomena. Izobraževanje ob de-

lu ali iz dela je še vedno premalo prisotno.

Prav tako je potrebno, da se na partijskih sestankih konkretno pomenimo o delu posameznega člana in o delu osnovne organizacije kot celote. Delo v marsikateri osnovni organizaciji mora biti obremenjeno, obremenjeno v smislu utrjevanja partijske direktive, odgovornosti posameznika, doslednega izvajanja sprejetih sklepov, enotnosti komunistov itd., kar mora biti prisotno, če govorimo o avantgardni vlogi ZK.

I. O.

Razgovor z Alojzom Ribičem — častnim članom kolektiva kombinata

Ob letošnjem dnevu rudarjev in prazniku kombinata 3. julija je bil imenovan Alojz Ribič s strani delavskega sveta sozd REK EK za novega, četrtega častnega člana kolektiva kombinata.

Kolektiv smo na kratko že seznanili s tem imenovanjem in podelitvijo visokega priznanja v našem glasilu št. 7 letošnjega leta, vendar pa smo ga zaprosili za razgovor o najrazličnejših vprašanjih, da bi ga na ta način lahko še jasneje predstavili članom kolektiva kombinata kakor tudi bralcem našega glasila. Tovariš Ribič se je rad odzval našemu vabilu. Na stavljena vprašanja je odgovarjal takole:

Srečno: Tovariš Ribič, ob letošnjem dnevu rudarjev in prazniku kombinata vam je naš kolektiv prek delavskega sveta sozd REK EK podelil najvišje priznanje, častno članstvo sestavljene organizacije REK Edvarda Kardelja. To priznanje ste dobili po Mihi Marinku, Lidiji Šentjurič in Sergeju Kragherju kot četrti najzaslužnejši družbenopolitični in gospodarski delavec. Kaj ste občutili ob tej priliki?

Ribič: Bil sem izredno presenečen nad pozornostjo kolektiva kombinata. Tega nisem pričakoval. Častno članstvo kolektiva sozd REK EK je veliko priznanje in so ga bili doslej deležni le redki tovariši. Zato toliko bolj cenim to priznanje. Ob podelitvi tega visokega priznanja me je „streslo“. Bilo je namreč tudi po čustveni plati veliko doživetje. Na proslavi, kjer mi je bilo podeljeno to priznanje, sem videl mnogo bivših sodelavcev, sedaj upokojenih rudarjev, ki so kopali premog v času, ko sem bil direktor Rudnika Trbovlje — Hrastnik. Žal mi je bilo, da zaradi dežja, ki je pričel neusmiljeno padati po končani proslavi, nisem mogel dobiti stika s temi dolgoletnimi znanci — rudarji, zato skušam to sedaj nadoknaditi. Vsem rudarjem — bivšim in sedanjim sodelavcem želim še dolgo in zdravo življenje. Bili so zvesti člani kolektiva, posebno v časih, ki niso bili prav lahki.

Srečno: O podelitvi tega visokega priznanja smo seznanili kolektiv kombinata in bralce glasila s krajšo objavo v glasilu Sreč-

no. Vendar vas želimo predstaviti kolektivu temeljiteje. Nam lahko orišete na kratko svoja otroška in mladeniška leta?

Kot otrok sem živel v stari rudarski koloniji v Dobrni. Osnovno šolo sem obiskoval na Vodah v Trbovljah. Očim je bil rudar. Bil je čas gospodarske krize in očim je delal običajno le trikrat tedensko. Zaposlen je bil v jami Zapadnega obrata. Ker je bil gospodarski položaj zelo težak, so starši kupili kravo, da smo se lahko preživljali. Seno in drugo smo otroci iskali in nabirali po Kipah. Starša sta bila zelo skrbna in gospodarna, zato otroci nismo bili lačni. S svojimi vrstniki sem živel na Dobrni, kjer sem doživel tudi vse težave, stiske in boje rudarjev takratnega časa. V spominu mi je ostala gladovna stavka leta 1934. Rudarske žene so zasedle vhode v rove in med temi je sodelovala tudi moja mama. Nekatere so bile na straži, pred vhodi v jamo, druge so varovale otroke. Ta boj rudarjev je imel zame velik pomen. Pomenil mi je tudi določeno usmeritev in vpliv za delo v bodoče. Ko sem bil star 17 let, sem že bil povezan z znanim revolucionarjem Alojzom Hohkrautom, ki me je tudi pripeljal v komunistično partijo. Sodeloval sem kot Skojevec v organizaciji partije. Leta 1939, februarja, sem bil sprejet v SKOJ, februarja 1940 pa v partijo. Vključen sem bil v partijsko organizacijo — celico rudniškega dnevnega kopa na Dobrni, kjer je bil včlanjen tudi Alojz Hohkraut.

Srečno: Huda ura v obliki okupacije s strani nemških vojaških policijskih in drugih sil tudi Jugoslaviji ni prizanesla. Znano je, da ste se tukaj, že leta 1941, vključili kot mladenič v prve enote NOV. Kdaj ste se vključili v partizansko vojsko, kje vse ste sodelovali, v katerih enotah in kakšne dolžnosti ste opravljali?

Ribič: Kot član KP s prihodom okupatorja v aprilu 1941 moja politična aktivnost ni prenehala, pač pa intenzivno nadaljevala. Na poziv partije smo zbirali orožje, in vedeli smo, da bo prišlo do oboroženega odpora proti okupatorju. S tem smo računali ves čas, odkar je okupator stopil na naša tla. Ko je nemški Wehrmacht 22. junija 1941 pri-



Alojz Ribič, častni član kolektiva sozd REK Edvarda Kardelja od letošnjega dneva rudarjev dalje (foto: M. Cerinšek)

šel z napadom na SSSR, smo bili isti dan opozorjeni s strani Okrožnega komiteja KPS za revirje, da bo nemška policija pričela z aretacijami komunistov. Od tega dne dalje nihče od nas ni smel spati doma. Obveščeni smo bili, da se bodo v najkrajšem času oblikovale partizanske enote in da morajo vsi, ki bi jih eventualno iskala nemška policija, iti v ilegalo oziroma v partizane. Res so nemci še isti dan pričeli z aretacijami v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju. Večina komunistov se je aretaciji izognila. Mene, na primer, so prišli aretirati 23. junija 1941 dopoldan, na stanovanje. Ker sem bil zaposlen na dnevnem kopu, me je policija iskala na delovnem mestu. Da sem se uspel izogniti aretaciji, je zasluga moje mame, ki je poslala hčerko Silvo Levstek na delovišče na Dobrno z obvestilom, da me iščejo Nemci in da naj zbežim. Umaknil sem se še pred prihodom Nemcev na Bukovo goro. Od daleč sem opazoval, kako so prišli pome. Mama je vedela za vso mojo politično dejavnost in me je v vsem podpirala. V osvobodilno vojsko — revirsko četo na Vrheh sem se vključil 23. junija 1941. Bojeval sem se na mnogih krajih in v mnogih akcijah. Prva mo-

ja akcija je bila, ko sem sodeloval pri izpraznitvi skladišča razstreliva v Bukovi gori leta 1941. Nato smo izpraznili skladišče razstreliva, ko so gradili cesto pri Svetem Marku. Sodeloval sem tudi v napadu na Zagorje in pri miniranju ceste nad Bevkškim. Sodeloval sem tudi v napadu na Zabukovco in Šoštanj istega leta. Tu smo se prvokrat zbrali vsi štajerski partizani. Po sklepu pokrajinskega komiteja KPS za Štajersko sem bil poslan nazaj v revirje za sekretarja Okrožnega komiteja SKOJ-a za revirje, postal pa sem tudi član okrožnega komiteja KPS za revirje. To dolžnost sem imel do aprila 1942, ko sem bil imenovan za sekretarja Okrajnega komiteja KPS okraja Hrastnik, ki je vključeval Hrastnik, Laško in Rimske Toplice z vso okolico. Leta 1943, po deženski konferenci, sem bil imenovan za sekretarja Okrožnega komiteja KPS za revirje. Predvsem moram poudariti, da je imel odločilen vpliv na moje delo Sergej Kraigher, ki je bil takrat sekretar Okrožnega komiteja KPS za revirje in kasneje sekretar Pokrajinskega komiteja KPS za Štajersko, pa tudi Fric Keršič, ki je nadomeščal Sergeja Kraigherja, ko je le-ta odšel na Pokrajinski komitej KPS. Stirje ljudje so bistveno vplivali na oblikovanje moje osebnosti, in to Ljotze Hohkraut, Sergej Kraigher, Miha Marinko in Fric Keršič. Pozneje sem bil še organizacijski sekretar celjskega okrožja, nato še dravogradskega okrožja. 21. februarja 1945 sem bil ranjen v levo nogo in sem bil v bolnici skupaj z Mico Šlاندrovo pod Uršljo goro do nemške kapitulacije.

Srečno: Po osvoboditvi je bilo treba zgrabit znova. Kakšne dolžnosti in kje ste opravljali le-te takoj po končani vojni?

Ribič: Po končani vojni sem bil od maja do novembra 1945 v OZNI v Celju, nato pa sem bil poslan v Maribor za sekretarja Okrajnega komiteja KPS Maribor — okolica. Tu sem bil okoli šest mesecev, nato pa sem bil maja 1946 po sklepu CK ZKS poslan v Trbovlje za sekretarja Okrajnega komiteja KPS revirskih občin. Hkrati sem bil tudi predsednik OLO Trbovlje. To dolžnost sem opravljal do leta 1948, do resolucije Informbiroja. V tem času sem doživljal vse nevšečnosti, ki so se pojavljale v tem obdobju. Po sklepu CK KPS sem bil nato poslan v partijsko šolo v Beogradu in to za dobo dveh let. Šole nisem dokončal zaradi predčasnega odpoklica in po sklepu istega organa sem prevzel posle generalnega direktorja vseh slovenskih premogovnikov.

Srečno: Pot vas je vodila še na odgovornejša mesta, ne le na političnem, pač pa tudi na gospodarskem področju. Nekaj časa ste bili generalni direktor slovenskega premogovništva. kakšne so bile takratne naloge in uspehi?

Ribič: Dolžnost generalnega direktorja slovenskih premogovnikov sem opravljal od leta 1950 do 1951. Sedež generalne direkcije je bil v Ljubljani. V skladu s konceptom samoupravljanja v gospodarskih organizacijah in v višjih gospodarskih združenjih se je v skladu z usmeritvami pristopilo k decentralizaciji. Prej je bilo centralizirano v Beogradu, nato v Ljubljani, postopoma pa so se gospodarske organizacije osamosvajale. Generalna direkcija v Ljubljani je bila

prehodnega značaja. Leta 1951 sem prišel v Trbovlje, in to v juniju. Miha Marinko je bil takratni član CK KPS. Osebnost me je poklical iz Beograda na predsedstvo vlade LRS in izrazil željo, da naj bi šel za direktorja Rudnika Trbovlje — Hrastnik v Trbovljah. S tovarišem Marinkom sem tudi prej tesno sodeloval in najino večletno sodelovanje se je odražalo v neke vrste osebnem prijateljstvu. Spominjam se, da smo v času delovanja generalne direkcije za premog v Ljubljani intenzivno pripravljali projekt odpiranja in razširitve rudnika lignita Velenje, hkrati pa so bili že položeni tudi temelji za nadaljnji razvoj Velenja kot kraja. Razumljivo je, da je bilo medtem precej opravljenega tudi v korist drugih slovenskih premogovnikov.

Srečno: Takoj po prvi uspešno izpeljani integraciji med slovenskimi rudniki v letu 1950, ko sta se združila rudnika Hrastnik in Trbovlje v enotno podjetje Rudnik rjavega premoga Trbovlje — Hrastnik, ste bili napoteni s strani CK ZKS in vlade LRS na mesto oziroma dolžnost direktorja tega rudnika z določenimi nelahkimi nalogami. Kako je bilo takrat?

Ribič: Ko sem prišel v Trbovlje, je bil Rudnik Trbovlje — Hrastnik v težkem gospodarskem, pa tudi tehničnem položaju. Imel je negativno finančno poslovanje. Miha Marinko mi je dejal, da me pošiljajo v Trbovlje z namenom, da v vseh pogledih razmere saniramo. Odprto je bilo tudi vprašanje stanovanj. Rudnik je delal z izgubo, preveč je bilo zaposlenih delavcev na neproduktivnih delovnih mestih. Precej je bilo stranskih in pomožnih obratov, ki so močno vplivali na proizvodne stroške. Tako npr. črpališče savske vode ter črpanje savske vode v Bukovo goro in vzdrževanje tega omrežja savske vode po kolonijah in do posameznih obratov. Voda je tekla neprenehoma, zato so bili v stalnem obratu elektromotorji s črpalkami, kar pa seveda ni bilo zastoj. Stroške so obremenjevale tudi razne vzpenjače na III. etaži, Polaju, Dobrni itd. Če smo želeli sanirati to stanje, smo morali skrajšati število zaposlenih, pa tudi ukiniti nekatere pomožne dejavnosti. Oblikovali smo tudi študijski oddelek. Tehniški direktor rudnika je bil Vinko Preželj, dipl. inž. Začetne študije so se nanašale na odpravo splavnega zasipavanja na odkopih v jami in vpeljevanje metode rušenja ob istočasni uvedbi prvega jeklenega podporja v letu 1952. Odpadlo je črpališče na separaciji, žičnice na Gvidi in Pleskem. Obseg pridobivanja zasipnega materiala na Neži je bil zmanjšan, postopoma je bila ukinjena ozkotirna železnica od Trga revolucije do železniške postaje, prevoz jamskega lesa z železniške postaje Trbovlje je potekal s tovornjaki, odpadli so tudi drugi prevozi po ozkotirni železnici itd. Z uvajanjem jeklenega podporja se je bistveno zmanjšala poraba jamskega lesa. Namesto odpravljenih šarabank za prevoz delavcev na delo in z dela na Separacijo so bili nabavljeni avtobusi in uveden avtobusni prevoz delavcev na delo in z dela. Naj se še povrnem na uspehe študijskega oddelka in tehniškega vodstva. V tem času so pripravili in uvedli v jamah nove odkopne metode. Zamenjana je bila tudi vsa dotedanja jamska mehanizacija. Namesto sesalnih korit so uvedli verižne transporterje.

Srečno: V času od leta 1951 do 1959, ko ste kot direktor vodili RTH, se je dogodilo marsikaj. Ustanovljen je bil RGD, zgrajeni novi stanovanjski bloki, obnovljene stare rudarske kolonije, povečana je bila proizvodnja premoga in s tem uvedena tudi racionalizacija proizvodnje z uvedbo novosti pridobivanja in transporta premoga itd. Kako je bilo mogoče to storiti v razmeroma kratkem času?

Ribič: V letu 1952 je bil ustanovljen RGO — Rudarski gradbeni obrat, kasneje smo ga imenovali tudi RGP, pa tudi OSRD, sedaj pa ga imenujemo RGD. Ustanovljeni smo ga zato, da bi znanje in sposobnosti trboveljskih in hrastniških rudarjev angažirali pri pridobivanju in saniranju tudi drugih rudnikov v Sloveniji in Jugoslaviji. Zaradi raznih racionalizacij in uvajanja novih odkopnih metod pa je prišlo tudi do odvišnega števila rudarjev. Z ustanovitvijo tega obrata smo v Jugoslaviji prvokrat dobili specializirano enoto za sanacijo starih rudnikov, pa tudi odpiranje novih rudnikov kovin in nekovin. Sedaj vemo, kako velik delež imajo delavci RGD in takratnega, predvsem tehniškega vodstva RTH pri razvoju tega specializiranega obrata, kako veliko delo je opravil ne le pri nas doma, pač pa tudi v inozemstvu. Naj omenim še to, da smo takrat pričeli s temeljito sanacijo starih rudarskih stanovanjskih kolonij. Do takrat niso dolga leta ničesar temeljiteje popravili. Obnovljene so bile strehe in deloma tudi fasade v vseh stanovanjskih kolonijah, čeravno denarja ni bilo dovolj. Velik del stroškov je krila proizvodnja, deloma pa smo bili deležni pomoči naše republike. Pozneje smo pričeli izvajati tudi večje rekonstrukcije oziroma adaptacije stanovanjskih hiš. Te naloge so nadvse uspešno opravili na Zunanjem obratu s svojo gradbeno skupino. Naj omenim pri tem odličnega organizatorja in vodjo zunanjega obrata Milana Kožuha. Pod njegovim vodstvom so lahko izpeljali zelo obsežne naloge. Začeli smo z gradnjo novih stanovanjskih blokov, npr. K/4 na Trgu svobode itd.

Vzporedno s tem je potekala tudi izgradnja stanovanjskega bloka K/5 v Hrastniku. Naj omenim še to, da se je zelo razmahnila individualna stanovanjska izgradnja. Rudnik je precej pomagal graditeljem hiš z dobavo materiala, deloma pa tudi z brezplačnim materialom, prav tako pa je brezplačno nudil zemljišče za gradnjo novih hiš.

Srečno: V tem obdobju je bil zgrajen tudi Delavski dom v Trbovljah. Bili ste predsednik gradbenega odbora. Mlajša generacija malo ve o tem velikem podvigu, ki je vzdignil takrat tudi nekaj prahu. Kako je prišlo do tega?

Ribič: Komunisti smo že pred vojno imeli idejo, da bi med starim Delavskim domom in Rudarskim domom postavili nov kulturni dom, ki naj bi združil politične sile, ki so delovale v obeh domovih. V starem Delavskem domu so delovali socialisti, v Rudarskem domu pa komunisti. Miha Marinko je pogosto omenjal to idejo, ki je preraščala v neko obveznost. Kmalu potem ko sem prišel v Trbovlje po letu 1951, sem na temelju teh sugestij načeljal pogovore z najožjimi sodelavci in prijatelji in naletel sem pri vseh na pripravljenost in razumevanje. Oblikova-

li smo gradbeni odbor, porazdelili naloge in začeli tipati, če bo šlo. Najprej smo o tem seznanili Miho Marinka, ki se je s predlagano idejo in načrtom za postavitev Delavskega doma strinjal. Dobili smo neverjeten zagon in začeli s pripravljanjem projekta, pa tudi z akcijo širom Slovenije za zbiranje materiala. Deležni smo bili izredne podpore mnogih podjetij v Sloveniji, kjerkoli smo prosili za pomoč. Naj omenim predvsem železarno Jesenice, gozdarska podjetja, Rudnik Mežica, razne opekarne itd. Gradbeni odbor je bil izredno aktiven. Izredno prizadeven in prodoren je bil operativni vodja gradnje Milan Kožuh. Gradbena in deloma obrtniška dela je izvajal stavbni oddelek Zunanjega obrata RTH, ki ga je takrat vodil Mirko Rancinger, st. Pomagala sta mu Tone Božič in Silvo Rejc ter delovodja Zoltan Zelko. Naj omenim še druge izredno uspešne člane gradbenega odbora Tineta Gosaka, Toneta Mahkovca, Tineta Lenarčiča, Franca Novaka, Vinka Miklavčiča, Jožeta Čibeja, Jožeta Skrinjarja in druge sodelavce. Od projektantov pa najuspešnejša Marka Župančiča, dipl. inž. arh., in statika Lojzeta Čigona, dipl. inž. gr. To je bil krog sodelavcev, ki so bili sposobni narediti ogromno in uspeh ni izostal. Z gradnjo doma smo začeli zato, da se okrepi in razvija delavska kultura oziroma kultura v Trbovljah in drugih revirskih krajih, da pa bi to dosegli, je bilo treba podpreti to dejavnost po materialni plati. Porajajoče delavsko samoupravljanje je namreč pogojeno tudi z osveščanjem ljudi in povečanjem izobrazbene in kulturne stopnje človeka. Zato toliko večji poudarek na razvoju kulture v naših delavskih krajih. Gradnja je dvignila nekaj prahu. Porušiti je bilo treba star Delavski dom, čemur so seveda nasprotovali nekateri ljudje, porušeni pa je tudi nekaj bližnjih zgradb. Precej zavisti je bilo tudi ponekod drugod, predvsem v Ljubljani. Ko danes ocenjujem ta korak, sem mnenja, da je bil edino pravilen in če bi se še enkrat odločal o tem, bi se vnovič opredelil za to akcijo. Kulturna dejavnost je vsaj za naslednja desetletja oskrbljena z ustreznimi prostori. Pojavlja pa se vprašanje vzdrževanja zgradbe in opreme. Mislim, da bi se morala občina in trboveljska podjetja odločneje angažirati za vzdrževanje tega doma in koriščenju njegovih prostorov. Tudi partija mora skrbeti za svoje objekte, konkretno za Delavski dom, da se bo kultura lahko razvijala nemoteno tudi v bodoče. Nekaj let kasneje so zgradili Delavske domove tudi v Zagorju in Hrastniku, kar je bilo prav tako hvalevredno in skrajni čas.

Srečno: Kljub vsemu doseženemu napredku pa je januarja 1958 prišlo do prvega hudega srečanja med samoupravljanjem in državo. O tej stavki, ki je bila prva v Jugoslaviji v povojnem času, še danes govorijo in pišejo. Kakšna je bila takrat situacija za rudarje?

Ribič: Mišljenja sem, da je bila stavka januarja 1958 zelo pomembna. Odprla je namreč proces razreševanja odnosov med državo in gospodarstvom, med državno birokracijo in delavskim upravljanjem. Ta proces še vedno traja in še vedno ni v celoti razrešen. Od tu izvirajo tudi vsi kasnejši konflikti, kakorkoli jih že imenujemo (štrajki,

prekinitve dela, izsiljeni sestanki). Državna administracija ima v roki vso regulativno cen, prilivanje dohodka in vplivanje na oblikovanje dohodka posameznih panog gospodarstva. Situacija na Rudniku Trbovlje — Hrastnik je bila takrat precej težka. Proizvodnja premoga je bila večja od letnega plana, vsi ekonomski kazalci so bili pozitivni, denarja za izplačilo osebnih dohodkov pa ni bilo. Šlo je za izplačilo dodatka ob koncu leta; cene so določali na zvezni ravni v Beogradu in nespremenjene so bile dve leti (za premog), medtem ko so cene reprodukcijskega materiala stalno naraščale. Posledica tega je bila, da je bil rudnik brez pričakovanega dohodka, medtem ko so nekatera druga podjetja v Sloveniji v tem času izplačevala tudi po pet dodatnih mesečnih plač, poleg rednih. To je vzbujalo nezadovoljstvo med rudarji. Zvezna vlada je bila gluha do teh zahtev in prezrla so signale bližajočega štrajka. Poudariti moram, da to ni bila nikakršna kontrarevolucija ali štrajk s političnim ozadjem. Rudarji niso štrajkali proti oblasti in proti partiji, ampak proti razmeram. Nekateri so takrat menili, da se je rudnik takrat zainvestiral in da zato ni bilo denarja za plače. Moram poudariti, da to ni res. Prav tako tudi ne drži ocena, da je bil političen kader kriv za nastalo situacijo.

Srečno: Dolžnost vas je vodila iz Trbovelj v Velenje in nato v Šoštanj, kjer ste bili direktor velenjske in šoštanjske elektrarne in nato sodelavec velenjskega kombinata. Danes pa ste upokojenec. Kako gledate na prehojeno pot v zvezi z razvojem in napredkom rudarstva in energetike ter druge industrije v naših krajih?

Ribič: Moje delo po letu 1948 je bilo pretežno na področju energetike, predvsem v RTH, pa tudi v Šoštanju in Velenju. Obšel sem vse slovenske najpomembnejše energetske objekte in sodeloval pri njihovem razvoju. V tem času je bila postavljena močna energetska baza v Sloveniji, predvsem z razvojem RTH oziroma kasneje Zasavskih premogovnikov, Rudnika Velenje ter trboveljske in šoštanjske elektrarne. To so poleg dravskih elektrarn in jedrske elektrarne v Krškem najmočnejši energetski vir Slovenije. Takratna orientacija za razvoj energeti-

ke se nam bogato obrestuje, predvsem ker smo se naslonili v glavnem na lastne energetske vire. Tudi v bodoče naj bi Slovenija izkoriščala lastne energetske vire, in to premog, ki postaja čedalje dragocenejši.

Srečno: Vaši pogledi na rudarje, energetike in njihovo prihodnost. Kakšne šanse imajo po vašem mnenju premog, elektrika ter storitve naših premogovnikov, RGD in Termoelektrarne?

Ribič: Energije v svetovnem merilu manjka, vse bolj cenjena pa je tudi doma. Tudi v bodoče bo uporaba fosilnih virov energije čedalje dragocenejša. Premog je perspektivni energetski vir. Gre za racionalno porabo. Zavzemam se tudi danes za vsestranski razvoj premogovnikov ter vzporedno izgradnjo termoelektrarne III v Trbovljah. Upam, da bo končni rezultat vendarle pozitiven za naš kombinat. Šanse so torej jasne in znane, pa tudi perspektivne.

Srečno: Tale intervju je nekoliko dolg, vendar upamo, da ga bodo člani kolektiva in drugi bralci z zanimanjem prebrali. Na koncu imate gotovo za člane kolektiva našega kombinata še kakšno željo in napotek?

Ribič: Vedno sem se rad vračal med revirske rudarje in energetike in upam, da bom lahko tudi v bodoče s to prakso nadaljeval. Kljub temu, da sem že skoraj 25 let odsoten iz Trbovelj, stalno spremljam gospodarska in politična dogajanja v revirjih. Visoko cenim pridnost ljudi in njihovo politično zavest. Revirski kraji mnogo prispevajo naši družbi na najrazličnejših področjih. Zato bom rad prihajal med rudarje in druge delavce v revirjih. Kolikor bo moj prispevek koristen, bom rad sodeloval pri delu REK EK. Po svojih močeh bi še vedno rad pomagal rudarjem in energetikom, pa tudi drugim občanom. Vsem veljajo najboljše želje v bodoče.

Srečno: Tovariši Ribič, prav lepa hvala za ta razgovor.

Tine Lenarčič

V tozdu RŠC se začenja novo šolsko leto

S pričetkom šolskega leta 1984/85 so nastopile prve težave. Kljub dobro zastavljenim nalogam in načrtu v zvezi s pripravo na šolsko leto v DO Zasavski srednješolski center, se nekateri dogovori niso uresničili. Spet je rudarska šola tista, ki je morala popustiti pri izpeljavi nalog. V prvi vrsti velja poudariti neuresničen dogovor izvajanja pouka v turnusu, pri katerem niso vse šole v enakopravnem položaju. S tem v zvezi nastopajo tudi težave pri izdelavi urnika, kajti le-tega je težko prilagoditi željam učiteljev in prostorski stiski. Ob tem velja poudariti, da sodeluje oziroma izvaja vzgojnoizobraževalne programe v rudarski usmeritvi 24 učiteljev, od katerih je 11 redno zaposlenih, devet jih dopolnjuje učno obveznost in zdru-

žuje delo v drugih šolah, štirje pa so v pogodbenem odnosu.

Število oddelkov je ostalo isto kot v lanskem šolskem letu, le da je število učencev v posameznih oddelkih večje, poleg tega pa imamo v novem šolskem letu en oddelek četrtega letnika, smer rudarski tehnik V. stopnja.

Naraslo je tudi število učencev, saj smo vpis v I. letnik realizirali 100 %. Verjetno bi bil vpis še večji, če bi vpisovali tudi v skrajšan program — smer pomočnih rudarja. V ta program po sklepu Skupščine PIS za geologijo in rudarstvo vpis za šolsko leto 1984/85 ni bil izveden. Vendar z vpisom v I. letnik ne moremo biti popolnoma zadovolj-

ni, saj se je vpisalo skoraj polovico manj učencev iz naše regije kot v lanskem letu. Od skupnega števila učencev — 340, jih je VIP:

Rudar in rudarski tehnik	I. letnik	4 oddelki	130 učencev
rudarski rehnik	II. letnik	1 oddelok	30 učencev
rudar in rudarski tehnik	II. letnik	1 oddelok-kom.	27 učencev
rudar	II. letnik	1 oddelok	30 učencev
pomočnik rudarja	II. letnik	2 oddelka	46 učencev
rudarski tehnik	III. letnik	1 oddelok	39 učencev
rudar	III. letnik	1 oddelok	22 učencev
rudarski tehnik	IV. letnik	1 oddelok	17 učencev

Jože Omahne

Prehod teoretičnega pouka iz RŠC v Zasavski srednješolski center

V letošnjem letu potekajo aktivnosti za reorganizacijo tozd RŠC. Teoretični del pouka se bo povezal v Zasavski srednješolski center. V njegovem sestavu bo posloval kot samostojna temeljna organizacija s sedežem v Zagorju.

Poleg utemeljene družbene in strokovne potrebe po združevanju teoretičnega dela RŠC z Zasavskim srednješolskim centrom je združitev utemeljena še z naslednjim:

- racionalno izkoriščanje prostorov in tehnoloških kapacitet, ki jih VIP že imajo,
- odpadlo bo podvajanje pouka v kabinetih in učil,
- enotnejše povezovanje z združenim delom,
- racionalnejše zagotavljanje kadrovskih pogojev,
- enakomernejša delitev dela med pedagoškimi in drugimi strokovnimi delavci,
- lažje preusmerjanje vnosa,
- bolj usklajeno in aktivno delo predmetnih aktivov.
- načrtno izobraževanje učiteljev,
- racionalnejša nabava učil in druge opreme,
- uspešnejše delo strokovno svetovalne službe,
- boljša organiziranost prišolske dejavnosti,
- boljše povezovanje mladine in njene celotne aktivnosti,
- enoten pedagoški režim dela in večja racionalna varnost vseh zaposlenih.

Na podlagi izdelanega elaborata o družbenoekonomski in pedagoški upravičeno-

iz naše regije 135.

Príkaz števila oddelkov in učencev v posameznih programih:

sti združevanja teoretičnega dela z Zasavskim srednješolskim centrom so delavci na referendumu 14.6.1984 sprejeli sklep o izločitvi dela temeljne organizacije iz tozd RŠC.

S sprejemom sklepa o izločitvi smo takoj pričeli z izdelavo osnutkov samoupravnih splošnih aktov, in sicer:

Statuta tozd in samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev. Po javni obravnavi in sprejemu predloga obeh omenjenih aktov so jih delavci omenjenega tozda sprejeli na referendumu 27.8.1984. Prav tako pa so na ta dan imeli referendum v vseh tozdih v DO Zasavski srednješolski center. Na referendumu so delavci sprejeli sklep o vključitvi tozd Srednja šola rudarske usmeritve v DO Zasavski srednješolski center ter spremembe samoupravnega sporazuma o združevanju tozd v DO.

Že 18.9.1984 je razpisan referendum, na katerem bodo delavci tozd Srednja šola rudarske usmeritve sprejeli sklep o izločitvi iz DO RRPS ter izvedli volitve v samoupravno delavsko kontrolo in disciplinsko komisijo. Do konca septembra bo posredovana vložitev prigrisatve konstituiranja tozda, zbor delavcev pa bo v tem času sprejel samoupravni sporazum o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti.

Omeniti še velja, da prav zaradi statusnih sprememb šola še ni verificirana. Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo bo izdal sklep o verifikaciji, takoj ko bo dobil sklep o registraciji tozd Srednja šola rudarske usmeritve.

Jože Omahne

da so republiški in pokrajinski izvršni sveti skupno z zveznim izvršnim svetom odgovorni za uporabo instrumentarija tako, da se obvladujejo cenovni odnosi v razumnih okvirih inflacije.

Zakon je zelo kratek, saj ima skupaj le 33 členov, ki pa bodo globoko posegli v naše vsakdanje življenje. V osnovnih odredbah opredeljuje zakon izključno pravico oblikovanja cen v delovnih organizacijah oziroma temeljnih organizacijah. Nadalje opredeljuje obveznost družbenopolitičnih skupnosti za uporabo ekonomskega instrumentarija. V tem deluje tudi opredeljeno, da so cene električne energije, premoga, železniškega in PTT prometa izvzete iz prostega oblikovanja. Za te proizvode mora federacija oblikovati enotne elemente za določanje cen, vendar tako, da ne pridejo te panoge v slabši družbenoekonomski položaj kot ostala industrija.

Za glavne kmetijske proizvode bodo predpisane zaščitne cene, ki bodo morale dolgoročno stimulatивно odrejati odnose med proizvodnjo in potrošnjo. Pri tem mora glavno vlogo odigrati sistem blagovnih rezerv federacije, republik in pokrajin. Cene trgovinskih organizacij (rabati, marže) se bodo tudi prosto oblikovale, vendar po sporazumu med trgovinskimi in proizvodnimi organizacijami.

Še vedno pa je po novem zakonu možnost neposrednega ukrepanja vlade. Predpisanih je več oblik posredovanja celo do zamrznitve cen.

Že v sedanjí razpravi se pojavljajo mnjenja, da niso dani pogoji za tako široko liberalizacijo na področju cen, vendar je nesporno dejstvo, da je to edina alternativa, da pridemo v naši družbi do takšnih odnosov, kot so načrtani v dolgoročnem programu stabilizacije in ki so nujno potrebni za ozdravitev gospodarstva. Možno je, da bi prišlo v prvem letu uporabe zakona do visoke stopnje inflacije, kar pa je nujno zlo, da se zadeva uteče.

Nas, proizvajalce energije, posebej zanima, kakšna bo usoda cen električne energije in premoga. V osnutku zakona je zelo malo rečeno o tem, kako se bodo oblikovale cene energije, oziroma je to popolnoma prepuščeno zveznemu izvršnemu svetu, ki bo moral v ekonomski politiki opredeliti enotna merila za oblikovanje cen. Ker je še vedno bojazen, da bi se sedanje stanje na področju cenovnih odnosov v energetiki nadaljevalo, bomo dali na zakon določene pripombe. Predvsem hočemo doseči, da se skozi politiko cen električne energije in premoga zagotovi najmanj pokrivanje stroškov enostavne reprodukcije in tistega dela razširjene reprodukcije, ki je opredeljen s srednjeročnimi in dolgoročnimi plani razvoja energetike. Razume se, da se lahko v cene vključujejo le tisti stroški, ki so nujni za doseganje planirane proizvodnje.

Menim, da moramo sprejeti novega zakona čimbolj pospešiti, saj nas je praksa izučila, da je administrativno poseganje v cene povečevalo inflacijo, ne pa zmanjševalo. Tudi za področje energetike predstavlja novi zakon ugodnejše spremembe in daje možnost za nadaljnjo liberalizacijo odnosov v dogovarjanju med porabniki in proizvajalci energije.

Janko Koritnik

Velike spremembe z novim zakonom o cenah

Smo v času največjega preobrata v našem družbenoekonomskem življenju, ki ga prinaša sprejetje novega Zakona o cenah. Zakon je sedaj v fazi osnutka in o njem razpravljajo zbornični in vladni organi v republikah, pokrajinah in zvezi. Zakon naj bi bil sprejet že 1. januarja 1985. V naslednjem letu se nam tako obeta povsem nov pristop k urejanju odnosov na področju cen.

Bistvo spremembe je v tem, da se cene ne odredajo več administrativno ali po določenih kriterijih, temveč so prepuščene delovanju ekonomskih zakonitosti. Proizvajalci naj bi sami oblikovali cene glede na tržne

pogoje, to je glede na ponudbo in povpraševanje, vlada pa je odgovorna za ustvarjanje takih pogojev gospodarjenja, da se gibanje cen zadrži v določenih okvirih. Gre torej za posredno urejanje cen preko ekonomskih instrumentov. Naj naštejemo najpomembnejše instrumente, ki jih bodo v naši družbi uporabljali na področju uravnavanja cenovnih odnosov. Predvsem je to kreditno monetarna politika, davčna politika, carinska politika, zakonska regulativa ugotavljanja in delitve dohodka, devizna politika, politika oblikovanja in koriščenja blagovnih rezerv in drugo. V zakonu je posebej poudarjeno,

Poslovni rezultati gospodarstva v revirskih občinah

Iz Informacij, ki jih je pripravila SDK — podružnica Trbovlje o doseženih poslovnih rezultatih gospodarstva v revirskih občinah v 1. polletju letošnjega leta, povzemamo nekaj najosnovnejših podatkov.

Na področju občine Hrastnik je bilo po podatkih iz periodičnih obračunov za 1. polletje ugotovljeno, da so hrastniške organizacije združenega dela zaposlovale 4.542 delavcev. Bistven vpliv na dosežene finančne rezultate je imela tako kot v prejšnjih letih tudi letos rast cen. Cene so namreč naredile zelo velik skok, predvsem v drugi polovici lanskega leta. Ob koncu letošnjega 1. polletja so bile za 59 % večje kot v enakem lanskem obdobju. V Sloveniji so se cene v tem času povečale za 54,1 % in cene življenjskih potrebščin za 53,2 %. Celotni prihodek se je povečal za 55,6 %, dohodek pa za 43,3 %, bruto osebni dohodki za 37,2 % in akumulacija za 37,2 %. Količinsko proizvodnjo so precej presegli v primerjavi s 1. polletjem lanskega leta. Manjša proizvodnja je bila v obeh hrastniških premogovnikih, ki sta dosegla le 97,4 % lanskeletne proizvodnje v tem času. Čeprav je bilo v poslovanju precej težav, pa v Hrastniku nobena organizacija v 1. polletju ni bila prikrajšana pri izplačevanju osebnih dohodkov zaradi neporavnanih obveznosti. Celotni prihodek hrastniškega gospodarstva je znašal v 1. polletju 5.973 milijonov din (lani 3.838 milijonov din). Amortizacija po predpisani stopnji je znašala 273 milijonov din (lani 188), indeks 145, doseženi dohodek 1.553 milijonov din (lani 1.084), indeks 143,3, izguba 198 milijonov din (lani 105), indeks 188,5, razporejena sredstva za osebne dohodke 825 milijonov din (lani 601), indeks 137,2, akumulacija 86 milijonov din (lani 62), indeks 137,6. V 1. polletju so prikazale izgubo tri temeljne organizacije združenega dela, in to tozd Premogovnik Hrastnik, tozd Premogovnik Ojstro iz do ZPT — sozd REK EK in tozd Gremont Dol iz SGD Beton. Kolikšna je izguba v naših dveh tozdih, smo poročali že v prejšnji številki glasila.

Povprečni mesečni čisti osebni dohodek na delavca v 1. polletju je znašal 21.296 din (republiški povprečni znaša 22.904 din) in se je nominalno povečal v Hrastniku za 33,9 %, v republiki pa za 45 %. Za prehrano je bilo namenjenih povprečno na delavca 9.532 din, kar je za 36,9 % več kot lani v istem obdobju (v republiki pa 8.734 din).

Amortizacija je skupno z akumulacijo znašala 339 milijonov din in se je v primerjavi z lanskim polletjem povečala za 43,2 %. Amortizacija je za to obdobje porasla le za 45 %, in to po predpisani stopnji, medtem ko amortizacije nad predpisanimi stopnjami gospodarstvo v Hrastniku ni imelo.

Sredstva rezerv so se povečala za 152,5 %.

Na področju Trbovelj je SDK prejela v obdelavo 67 periodičnih obračunov. Iz podatkov izvira, da so trboveljske organizacije združenega dela zaposlovale v tem obdobju 9.380 delavcev. Cene so porasle napram enakemu obdobju lanskega leta za 59 %. Celotni dohodek se je povečal za 64,9 %, dohodek za 51,3 %, bruto osebni dohodki za 46,3 % in akumulacija za 66,3 %. Te stopnje rasti so razmeroma visoke. Trboveljsko gospodarstvo v prvih šestih mesecih letos izkazuje izgubo v višini 174,9 milijona din, kar je za 84,7 % več kot lani v enakem obdobju. Količinska proizvodnja je bila razmeroma skromna in je porasla le za 0,6 %. Celotni prihodek je znašal v 1. polletju letos 13.033 milijonov din (lani 7.905), indeks 164,9, porabljena sredstva 8.610 milijonov din (lani 4.963), indeks 173,5, amortizacija po predpisanih stopnjah 691 milijonov din (lani 526), indeks 131,3, doseženi dohodek 4.450 milijonov din (lani 2.942), indeks 151,3, razporejena sredstva za osebne dohodke 1.988 milijonov din (lani 1.358), indeks 146,3, akumulacija 760 milijonov din (lani 457), indeks 166,5.

V zadnjem obdobju so se stroški začeli nenormalno večati, zato se tudi ugotavlja stalno padanje ekonomičnosti poslovanja. Situacijo deloma pogojuje visoka rast cen na domačem trgu, pa tudi padanje vrednosti dinarja. Zelo skromna je tudi rast minimalne amortizacije, kar ovira obnavljanje zmogljivosti v združenem delu.

Izgubo je letos prikazalo šest tozdov, med njimi tudi tozd Premogovnik Trbovlje. Med ostalimi izgubaši so še Cementarna, Komunalno obrtno podjetje z obema tozdoma. Vse temeljne organizacije, ki so v 1. polovici letos prikazale izgubo, so morale v skladu z določili Zakona o sanaciji do 14. septembra ugotoviti vzroke za izgubo ter določiti in predložiti program ukrepov za odstranitev teh vzrokov.

Povprečni mesečni čisti dohodek na delavca v 1. polletju je v občini dosegel 25.429 din, oz. 43,3 % na nominalno povečanje (v Sloveniji znaša povpreček 22.904 din — povečanje 45 %).

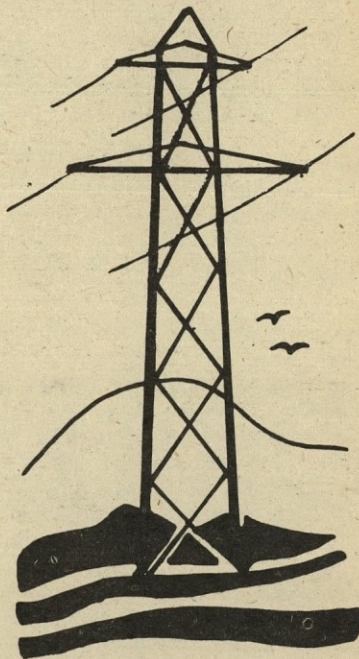
Za prehrano je bilo namenjenih povprečno na delavca 8.025 din, kar je za 40,7 % več kot lani. Visoko so se povečale druge obveznosti napram lanskemu enakemu obdobju. Več kot tretjino teh obveznosti se nanaša na obresti za kredite (36 %). OZD trboveljskega gospodarstva so letos plačale obresti za kredite 426 milijonov din ali 74,7 % več kot lani. Povečali so se tudi prihodki od obresti, vendar pa so OZD plačale še vedno za 272 milijonov din več obresti, kot pa so znašali njihovi prihodki. Ob visoki inflaciji (v 1. polletju je znašala že 54 %), pomeni rast akumulacije precejšnje znižanje sredstev, namenjenih za reprodukcijo. Zato so razvojne možnosti gospodarstva zelo slabe. Sredstva rezerv so se povečala za 158,3 %.

Za področje Zagorja je SDK obdelala 31 periodičnih obračunov. Po teh podatkih so zaposlovale zagorske OZD 4.271 delavcev. Tudi na zagorskem področju so cene na drobno izredno skočile napram enakemu obdobju lanskega leta. Celotni prihodek se je povečal za 69,1 %, dohodek za 68,2 %, bruto osebni dohodki za 46,3 % in akumulacija za 46,2 %. To so razmeroma visoke stopnje rasti, ki presegajo ocene rasti, vsebovane v resoluciji za letošnje leto. Na zagorskem področju so imele OZD izgubo v vi-

šini 177,6 milijonov din. Količinska proizvodnja je bila razmeroma zadovoljiva. Brez upoštevanja rudnika je gospodarstvo doseglo 2,3 %, medtem ko se je v rudniku povečalo za 29 %. Pod sankcijo zakona o začetni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov v letu 1984 je zapadla edino DO Sipopex, ki je po zaključnem računu iz leta 1983 prikazala nekrito izgubo.

Za amortizacijo po predpisani minimalni stopnji je bilo ob polletnem obračunu izločenih 241 milijonov din ali 60,6 % več kot lani v enakem obdobju. V prvem polletju sta izgubo prikazali le OZD, ki sta imeli izgubo že tudi v lanskem letu v 1. polletju, to sta tozd Premogovnik Kotredež ter DO IGM. Negativni finančni rezultat v premogovniku Kotredež v višini 148,6 milijona din je posledica težkih pogojev pridobivanja premoga, pa tudi prenizkih cen premoga. Povprečni mesečni čisti osebni dohodek na delavca v gospodarstvu je znašal v prvem polletju 24.493 din in se je povečal za 44 % v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. OZD zagorskega gospodarstva so v 1. polletju plačale za obresti 181 milijonov din ali 90,5 % več kot lani v prvem polletju. Povečali so se tudi prihodki od obresti, vendar pa so OZD kljub temu plačale 126 milijonov din več obresti za kredite, kot pa so znašali njihovi prihodki. Sredstva, namenjena za akumulacijo, so se povečala za 46,2 % (v republiki za 71,9 %). Velik porast so dosegle rezerve, indeks 262,8 %.

S tem prispevkom želimo na kratko seznaniti člane kolektiva kombinata in bralce našega glasila z najpomembnejšimi podatki iz poslovanja revirskih organizacij združenega dela v prvem polletju tega leta ob primerjavi z doseženimi rezultati v prvem polletju leta 1983. (tl)



Preselitev upravnih prostorov DO RGD na novo lokacijo

Da bi omogočili izgradnjo stanovanjskih objektov na zazidalnem področju, imenovanem K-3, na lokaciji, kjer je bila uprava RGD, smo se v začetku februarja začasno preselili v prostore bivšega dijaškega doma v Kisovcu. Med tem časom je bila obstoječa upravna zgradba demontirana in predstavljena na lokacijo zahodno od obstoječe, vrnjena nad prostore STT, otroškega vrtca in novega gradbišča. Zaradi neugodne lokacije ni bilo možno podkletenje prostorov, kamor bi prestavili arhiv. To nam je povzročilo še dodatne težave pri iskanju nadomestnih prostorov za arhiv, poleg tega pa je bila lokacija toliko omejena, da ni bilo možno izvesti večjih dodatnih razširitev za potrebe pisarniških prostorov; ti so se povečali le za 75 m².

Prostore za arhiv smo z razumevanjem vodstva Srednješolskega centra zasilno prestavili v bивše delavnice Centra, vendar je stavba potrebna obnove ter ureditve za

namene arhiva. Podobno kot do strokovnih služb se pojavlja mačehovski odnos tudi do te vrste poslovnega procesa, to je do ureditve in uporabe arhiva.

V začetku septembra smo delavci strokovnih služb zopet poprijeli za kovčke in se preselili nazaj za vsakogar dogovorjene in določene prostore. Med tem časom je prišlo do zapletov, kar je selitev nekoliko zavleklo. Zasedli smo tudi sejno sobo, ki prvotno ni bila predvidena za pisarniške prostore.

V tej stavbi ima sedež del vodstva in strokovnih služb tozda RIG ter del strokovnih služb (bivše RGD) DO RGD.

Trenutno poseduje tozda RIG 11,8 m²/delavca, medtem ko odpade na DS SS skoraj enkrat manj, to je 7,3 m²/delavca.

Del strokovnih služb bivše IMD še nadalje ostaja v dosedanjih prostorih, ravno tako pa tudi še delavci drugih strokovnih opravil v tozdu, ki so jih z novim SaS o zdru-

žitvi v DO RGD temeljne organizacije poverile DS SS.

Dejstvo je, da je bila pred nedavnim sprejeta tudi nova organiziranost naše DO. Kar se strokovnih služb dotika menim, da še dolgo ne bomo s takšno lokacijo služb dosegli večje racionalizacije in strokovnega napredka, saj ni pripravljalnosti ne v posameznih temeljnih organizacijah in niti pri ljudeh po integraciji strokovnih del. Pomanjkanje skupnih poslovnih prostorov je velik omejitveni faktor.

Pri iskanju začasnih nadomestnih prostorov se v imenu delavcev delovne skupnosti zahvaljujem PS Rudis, temeljni organizaciji RŠC DO ZPT ter funkcionarjem in krajanom KS Kisovec za vso razumevanje in pomoč, ki so nam jo nudili pri premagovanju težav v zvezi z začasnimi poslovnimi prostori in našim delom med občani v Kisovcu.

Stane Poplas

Tabor Ljudske fronte na Mrzlici

V nedeljo, 2. septembra tega leta, je potekal na Štorovem travniku na Mrzlici (1122 m) Tabor ljudske fronte, in to že tretjič po vrsti. Letos ga je organizirala Medobčinska konferenca SZDL revirskih občin s sodelovanjem Medobčinskega sveta SZDL celjsko — savinjskega območja. Za organizacijo pa je bil direktno odgovoren Vili Treven, sekretar občinske konference SZDL Trbovlje. Na vedenega dne so se zbrali na Mrzlici številni občani iz revirjev in Savinjske doline. Med udeleženci, bilo jih je okoli 2.000, so bili tudi Mitja Ribičič, član predsedstva CK ZKJ, Marjan Orožen, predsednik slovenskih sindikatov, Miloš Prosenec in Emil Štern iz CK KS, Martin Mlinar, predsednik zbora združenega dela slovenske skupščine, in številni drugi gostje. Kulturni del programa so pripravili letos kulturniki iz Zagorja pod vodstvom prof. Nandeta Razborška. V programu je sodeloval delavski pihalni orkester Zagorje, moški pevski zbor Loški glas in recitatorji.

Slavnostni govornik pa je bil Seza Bačič, sekretar republiške konference SZDL Slovenije. V svojem govoru je omenil tudi nasled-

nje: „...Izkušnje iz delovanja Osvobodilne fronte, pa tudi Mrzlice ter naše zahtevne družbene in gospodarske razmere nas opozarjajo, da potrebujemo še učinkovitejše delovanje družbeno-političnih organizacij, med njimi še posebej frontne, široke, odprte in močične socialistične zveze. Kljub določenemu napredku pri uresničevanju družbene in ustavne vloge SZDL v mnogih okoliščinah, pa z njenim delovanjem in razvojem še ne moremo biti zadovoljni...“

...Izjemno dragocena in aktualna so tako Kidričeva opozorila iz časov narodnoosvobodilne borbe, da veljamo samo toliko, kolikor dejanskih vezi imamo z množicami, kolikor smo sposobni množice učiti in se od njih naučiti. Dragocene so nam Kardeljeve usmeritve za konkretnije delovanje socialistične zveze, za njeno večjo odprtost za pobude in ustvarjalnost ljudi, za več sekcijskega načina delovanja in za bolj demokratično razreševanje odprtih problemov povsod, kjer se pojavljajo.

Naša socialistična zveza potrebuje v teh težkih časih vse širši krog aktivistov, še bolj predane, odločne in sposobne borce za sta-

bilizacijo in samoupravljanje. V tej frontni množični organizaciji morajo delati najbolj sposobni ljudje, polni znanja in energije, pa tudi poguma in pripravljenosti za bitke. V tem in v prizadevanjih za krepitev družbene vloge socialistične zveze je tesna povezava med ljudskimi frontnimi dogodki na Mrzlici in današnjo fronto socialističnih sil...“

Za revirje in Savinjsko dolino je Mrzlica vedno pomenila središčno točko, kjer so se zbirali delavci z obeh področij, največkrat s svojimi družinami, znanci in prijatelji. Zbirali so se ob 1. maju in ob raznih drugih priložnostih in manifestirali svojo pripadnost delavskemu razredu. Krepilo pa se je tudi napredno gibanje in pripravljale akcije za nadaljnje spopade z vladajočim razredom.

Prihodnje leto bodo tabor organizirali na Mrzlici Savinjšani in prav tako pripravili ustrezen program. Ta srečanja delavcev v okviru tabora Ljudske fronte na Mrzlici postajajo vnovična tradicija tako, kot so ti tabori veljali pred zadnjo vojno.

(t.l.)

Sindikati in ozimnica

Iz informacij občinskega sindikalnega sveta lahko povzamemo, da so trgovske organizacije v revirskih občinah letos sklenile pogodbe za dobavo ozimnice v takšnih količinah kot pretekla leta. Ker ne poznajo potreb OO ZS, je treba takoj stopiti v stik s trgovskimi organizacijami in se dogovoriti o vsem, kar bi omogočilo dobavo ozimnice pod ugodnejšimi pogoji.

Občinski sveti Zveze sindikatov Slovenije so predlagali vsem osnovnim organizaci-

jam in konferencam OO ZS, da se angažirajo pri nabavljanju ozimnice za svoje člane. To naj bi kupili v družbenem in privatnem sektorju. Predlagali so, da se povežejo osnovne organizacije s trgovskimi organizacijami v občini ali izven nje, ki nudijo najugodnejše pogoje za dobavo. Predlagali so tudi, da naj bodo osnovne organizacije pobudnik, da se iz skladov skupne porabe, materialno in socialno ogroženim delavcem namenijo ustrezne solidarnostne pomoči, iz

blagajne vzajemne pomoči pa naj se omogoči kreditiranje ozimnice in kurjave. Ljubljanska banka — temeljna banka Zasavje, je od 1. septembra dalje pričela odobravati kredite za nabavo ozimnice do višine 20.000,00 dinarjev s 34 % obrestno mero in 10-mesečnim rokom vračila. Kredit odobravajo na temelju predračuna trgovske organizacije, kjer posamezni nabavlja ozimnico. To kreditiranje pa omogočajo tudi ostale banke v Sloveniji.

Krajani Dobovca so praznovali

V nedeljo 19. avgusta tega leta je bila ob 11. uri pred Gasilskim domom na Dobovcu proslava praznika Krajevne skupnosti Dobovec, občine Trbovlje. S proslavo, ki jo prirejajo vsako leto pred zadnjo nedeljo v avgustu, so tudi tokrat obudili spomine na slavnostne dogodke v letih 1941 do 1942, ko je okupator iz območja te krajevne skupnosti izselil 212 krajanov, od katerih se mnogi niso vrnili domov. Na programu so imeli slavnostni govor predsednice sveta krajevne skupnosti Jane Garmuš, Leopold Jamšek je podelil krajevna priznanja OF, v kulturnem delu programa pa so sodelovali ME PZ Slavček, Svobode Center iz Trbovelj, pod vodstvom Jožeta Skrinarja, ki je zapel vrsto narodnih in partizanskih pesmi, Jože Bernot je program povezoval. Učenci osnovne šole z Dobovca pa so recitirali in zaplesali. V programu pa je bila tudi slovesna vzidava temeljne plošče za adaptacijo gasilskega doma na Dobovcu. Proslavo so končali pred gasilskim domom z veselico, katere izkupi-

ček je namenjen adaptaciji gasilskega doma.

Znano je, da so krajani Dobovca izredno pridni in delovni ter varčni ljudje. To so dokazali tudi z delom, ki so ga opravili od lanskega leta do letošnjega praznika krajevne skupnosti. V načrtu imajo rekonstrukcijo ceste Dobovec — Župa, dokončanje izgradnje žalne vežice na pokopališču, rekonstrukcijo ceste Dobovec — Trbovlje ter ureitev tehnične dokumentacije za vodovod na Dobovcu. Te naloge so prednostnega značaja, vendar pa doslej v celoti še niso bile izpeljane. Za letošnje leto pa so načrtovali še investicijsko vzdrževanje ceste Škofja Riža — Završje ter zajetje in postavitev rezervoarja za pitno vodo na Dobovcu. V načrtu imajo tudi adaptiranje gasilskega doma. V ta namen združujejo sredstva vseh zainteresiranih, ki bodo koristili prostore. Še v letošnjem letu pa naj bi PTT podjetje zgradilo telefonsko centralo za 60 števil, oziroma naročnikov telefona.

Poleg tega so namenjali vso pozornost delovanju samoupravnega delegatskega sistema bodisi v krajevni skupnosti kakor tudi pri delu DPO, DO in društev obeh krajevnih skupnosti. Pozitivno so ocenili večjo dejavnost družbenih organizacij in društev predvsem tudi gasilskega in prosvetnega društva ter Rdečega križa. Tudi lovci se delavno vključujejo v aktivnosti KS.

Prepričani smo, da bo krajanom Dobovca tudi v bodoče uspelo izpeljati sprejete naloge. Z doslej opravljenim delom so namreč to že nešteto krat dokazali.

Prav zavoljo tega so tudi letos podelili nekaterim krajanom krajevna priznanja OF za uspešno opravljeno delo. Naj omenimo še to, da je krajevna skupnost izdala ob letošnjem krajevnem prazniku krajevni list „Informacije“, v katerem so objavljeni nekateri prispevki šolarjev in pa koordinacije samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. (tl)

Pomen odkopavanja premoga za naš kraj

Že leta 1870 so se razvila rudarska dela v laškem rudniku. Njegov prvi lastnik Wartinsberg je izbral jamske mere in jih stodvajset tudi položil. Nato se je zvrstilo še nekaj lastnikov; 24. decembra 1890 pa je rudnik kupila Trboveljska premogokopna družba. Dve leti kasneje je bila v Hudi jami prva delavska stavka. Želili so osemurni delavnik, vendar stavkajoči niso uspeli. Zvrstilo se je še mnogo stavk, a rudarji so dosegli svoje cilje le malokdaj.

Od začetka 20. stoletja pa do okupacije, ko je rudnik nehal obratovati, so našli še nove in nove žile premoga.

Med vojno so rudarji zamenjali rudarsko orodje za puško in branili domovino. Takoj po osvoboditvi pa so zopet odšli v jamo in poprijeli za kramp.

Industrija se je naglo dvigala in v rekordnem času je rudnik po zaslugi celotnega kolektiva začel normalno obratovati.

Zgodovinsko prelomnico predstavlja 17. september 1950, ko je delovni kolektiv prevzel upravljanje rudnika neposredno v svoje

roke. Zdaj se je industrija razvijala še hitreje. In danes?

Veliko ljudi ne mara rudarskega poklica. Pravijo, da je to naporno delo, predvsem pa nevarno. Res je, da te lahko v jami zasuje, da si po delu umazan in utrujen.

A kdo bo kopal premog?

Pozimi nas rado zebe, a ko prideš domov in se postaviš k topli peči, se niti ne vprašaš, koliko žuljev je bilo na rudarjevih rokah, ko se je vračal z dela. Pa vendar je bil morda srečen, ko je nakopal premog za nekoga, ki ga pozimi ne bo zeblo.

Mladina, ki se odloča za poklic, vedno govori, da ni nikjer delovnega mesta, da ni dobre štipendije, niti plače. Malokateri pa pomisli na rudarski poklic. Seveda rudnik ni samo zato, da je v njem dosti premoga, in da se tam koplje. Predvsem je zato, da ljudje niso nezaposleni.

Ko je rudar v službi, je preskrbljen, saj ima delovno mesto in plačo. Vpraša se še, kje bo stanoval. A tudi to je že v našem kraju preskrbljeno. Gradijo nove bloke in sta-

novanjska poslopja. Rudar si lahko mirne duše ustvari družino, saj ve, da bo lahko skrbel zanjo, ker ga ne bodo preganjali tuji kapitalisti. Pa ne mislite, da rudarji v našem kraju samo delajo. Ne, seveda ne. Tudi oni imajo svoje zabave in praznike. Na dan rudarjev se spomnijo svojih tovarišev, ki so jih izgubili med drugo svetovno vojno in takrat še z večjo vneto poprimajo za kramp, saj dobro vedo, za koliko lepih trenutkov so bili njihovi tovariši, ki so bili ubiti ali ustreljeni, med vojno prikrajšani.

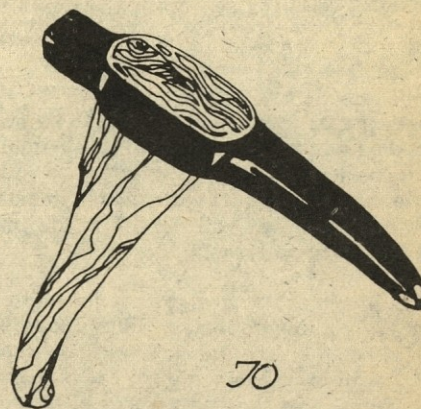
No, zdaj pa še recite, da biti rudar, ni lepo. Vem, nekateri bi se še zdaj in še vedno upirali. Govorili bi, da te v jami lahko zasuje. Vsi pač nismo enakih misli. Ampak meni se zdi še vedno najlepše, ko se kadi iz dimnika in je v peči toplo, rudarji pa so veseli, da lahko pripomorejo k temu, da je človek še srečnejši.

Urška Križnik, 7.c
OŠ Primoža Trubarja, Laško

Zahvala pionirjev

Zveza prijateljev mladine Trbovlje — odbor za organizacijo Zbora pionirjev Jugoslavije, ki je bil 2. junija 1984 v Trbovljah, se skupno z vsemi trboveljskimi pionirji, njihovimi učitelji ter organizatorji zbora zahvaljuje za pomoč in sodelovanje pri pripravi in izvedbi zbora. S srečanjem na zboru je preko 3.000 mladih in njihovih mentorjev pokazalo, da znajo ohraniti eno največjih vrednot — tovarištvo, prijateljstvo in bratstvo. Vsi gostje so se z udeležbo na zboru seznanili tudi z našim krajem, njegovo revolucionarno preteklostjo in s tem, kakšne so mo-

žnosti in pogoji za še srečnejši in boljši jutrišnji dan nas vseh. Vsi gostje, pionirji in učitelji so se v Trbovljah lepo počutili in odhajali z dobrimi vtisi in spoznanji. Ta zahvala velja tudi vsem delavcem delovnih organizacij, tozgov in ds našega kombinata, ki so kakorkoli sodelovali pri izvedbi te manifestacije jugoslovanskih pionirjev. V imenu organizatorja sta se za sodelovanje in pomoč zahvalila Martin Naraglav, predsednik organizacijskega odbora, in Milena Zidar za Zvezo prijateljev mladine Trbovlje.



Srečanje pionirjev - gasilcev OGZ Hrastnika, Trbovelj in Zagorja na Lontovžu

OGZ Trbovlje je organizirala srečanje pionirjev-gasilcev in jih popeljala po poteh spominov NOB. Pohod je bil 1.9.1984 v Lontovžu. Prvi postanek je bil na Dobovcu pred spomenikom NOB, kjer jim je Janez Jesenšek, predsednik KO ZZB V.I. Lenin, govoril o dogodkih narodno-osvobodilnega boja na tem področju. Pred spominsko ploščo, posvečeno pokrajinski konferenci SKOJ-a leta 1937, je povedal predsednik združenja VVJ Alojz Kos, o organiziranosti pri delu SKOJ. Pionirji so položili pred spomenik in spominsko ploščo šopke cvetja.

Po svečanem delu so se pionirji vključili v družabne in športne igre in na ta način popestrili program srečanja, si našli nove prijatelje in znance. Srečanja se je udeležilo 222 pionirjev in njihovih mentorjev.

Tega srečanja so se udeležili tudi člani radio kluba YU 3 DOR z radio postajami. To srečanje so neposredno prenašali širom naše domovine. Ob lepem vremenu, polni zadovoljstva so se v popoldanskih urah vrnili domov z željo, da se drugo leto spet sestanejo in skupaj preživijo srečanje dneva pionirjev-gasilcev zasavske regije.

Slavko Kerin

Pionirji pedagoške enote Borisa Pusta Dol pri Hrastniku

Pionirska organizacija na šoli Dol pri Hrastniku šteje 248 učencev. Vsi so vključeni v interesne dejavnosti oziroma dejavnosti na šoli ali krajevni skupnosti. Zelo so aktivni in dosegajo lepe uspehe. Naj nam ne zamerijo, da smo zaradi pomanjkanja prostora njihovo poročilo močno skrajšali.

Na šoli delujejo interesne dejavnosti v okviru Kulturnega društva Mladost, športnega društva, šolske zadruga in Kluba mladih tehnikov.

Na šoli že več let deluje pionirska delovna brigada. Brigadirji — pionirji so se udeležili očiščevalne akcije stadiona v Hrastniku, dveh akcij pogozdovanja na Kopitniku, očiščevalne akcije na Dolu, organizirali so zbiralno akcijo odpadnega železa. Prav tako so se zelo potrudili pri preskrbi z drvmi, ki jih potrebuje šola, v jeseni 1983 so priskrbeli drv za celo zimo. Prav gotovo pa je pomembno delo opravila ta brigada tudi pri spravljanju kurjave — premoga na šoli. Samo v juniju tega leta so pomagali pri spravi 55 ton premoga.

Pionirji so v veliko pomoč ostarelim in invalidom. Prinašajo živež, pošto, drva in podobno.

V začetku vsakega novega šolskega leta pripravi PO razpored očiščevalnih akcij. Razredna stopnja čisti okolico šole, predmetna pa širšo okolico oziroma področje okrog spomenika. Tako je bilo v šolskem letu 1983/84 izvedenih 147 takšnih akcij, v katerih je sodelovalo 288 udeležencev (poleg učencev se včasih pridružijo tudi mladinci krajevne skupnosti), opravljenih pa je bilo 1571 delovnih ur. Akcije zbiranja odpadnih surovin se na šoli odvijajo mesečno. V letu 1983/84 sta bili izvedeni dve akciji zbiranja stekla (597 steklenic, 1 kontejner stekla), pet akcij zbiranja starega papirja (4548 kg papirja), ena akcija za zbiranje železa (1470 kg) in ena za zbiranje tkanin v sodelovanju z občinskim odborom Rdečega križa.

Ker je pri šoli šolski vrt, se učenci aktivno vključujejo v lopatanje, sejanje, sajenje, okopavanje in spravljaje pridelkov. 111 učencev je delalo tudi v DO Steklarna — Sijaj, KOP, TKI in Jutranjka. Vseh skupaj je bilo devetnajst takih akcij, opravljenih je bilo 602 ur.

Na šoli delujeta dva krožka ročnega dela in gospodinski krožek. Njihova uspešnost prihaja zlasti do izraza pri izdelavi raznih

daril ob različnih priložnostih, prireditvah, ko tudi okrasijo prostore in spečejo pecivo.

Ustanovljen je bil tudi klub mladih tehnikov. V tem okviru delujejo krožek mladih tehnikov, modelarski, likovni in foto krožek. Člani literarno novinarskega krožka so se vključevali v razne natečaje v Pionirskem listu in drugi mladinski periodiki. Za radio Trbovlje in radio Ljubljana so posneli tudi kratek razgovor o svojem delu. Zelo uspešni so tudi pri zbiranju knjig za koroške Slovence in so tudi pobudniki za to akcijo v Sloveniji. Ob prvem praznovanju krajevnega praznika na Dolu so pripravili glasilo Naša KS Dol, ki ga doslej mesečno izdajajo in je naletel na lep sprejem pri krajanih. Iz glasila pa se lahko marsikaj razbere tudi o pestri dejavnosti pionirjev. Uspešno deluje tudi KD Mladost in taborniška družina, ki skrbi za organizacijo vseh kulturnih prireditev na šoli. Sodelovali so v pripravah na sprejem Kurirčkov pošte ter v natečaju „25. maj“ v Beogradu.

Na šoli pridno varčuje precejšnje število učencev, ki prejmejo tudi nagrado, saj so obresti namenjene za uresničevanje skupnih nalog. Najboljši varčevalci pa so se udeležili tudi izleta, ki ga je organizirala Ljubljanska banka. Stanje hranilnih vlog z dne 26.6.1984 je 415.098,80 dinarjev.

Ponovno so v okviru PO oživel delo pionirskih hišnih svetov. PHS tudi pridno sodelujejo v zbiralnih akcijah. Tako je eden od PHS že na svojem ustanovnem sestanku zbral 300 steklenic in 500 kg papirja. Društvo prijateljev mladine je v sodelovanju s pionirskim odredom izvedlo zabavno glasbeno prireditev „Rožnati vrtiček“.

V teden solidarnosti se je PO vključil s prodajo novoletnih čestitk. V decembru so pionirji prodali 152 kompletov čestitk.

V šolskem letu 1982/83 je bila 29.9. organizirana problemska konferenca o varčevanju, v šolskem letu 1983/84 pa pionirska problemska konferenca Pionir v prometu.

Pionirjem na šoli Dol pri Hrastniku čestitamo za dosežene uspehe. Prepričani smo, da bodo z delom nadaljevali v veselje sebi, staršem in ostalim krajanom.

Svet za delo s pionirji pri Občinski zvezi DPH Hrastnik



Pogovor z Darjo Bučar in Marinko Vračević, dijakinja četrtga letnika RŠC — tehnične usmeritve.

Na oddelku DS TSO sem večkrat srečala dve nasmejani, prijetni dekleti, ki sta bili mesec dni tu na praksi.

„Bi mi povedala nekaj o usmerjenem izobraževanju“, sem pobarala Darjo Bučar — Bučo, kot ji pravijo sošolci. Povedala sem po pravici, da ne vem, kje naj začnem, saj veste, današnja mladina. Strah je bil odveč.

Šedli sva in simpatična Darja je govorila gladko in odkrito, čeprav na razgovor ni bila pripravljena.

— O usmerjenem izobraževanju, pravite. — Vpisala sem se v prvi letnik naravoslovne usmeritve v Trbovljah. Spoznala sem, da po štirih letih ne bom imela nobenega poklica. Jaz pa sem hotela nekaj konkretnjšega. Zato sem se vpisala v drugi letnik tehnične usmeritve RŠC. Ob vpisu v prvi letnik je bilo sedemintrideset dijakov, v četrtem letniku nas je sedemnajst, od tega pet deklet.

„Kje pa so ostali“, vprašam. — Ostali so odšli v skrajšani program in to v drugem letniku. V tretjem letniku smo že bili razdeljeni na tiste s tehnično usmeritvijo in pomočnike rudarjev. Tisti, ki bomo končali četrto letnik, bomo rudarski tehniki.

„Kateri pa so se odločili za skrajšani program?“

— Približno polovica učencev je prišlo k nam iz Bosne. Pomagali smo jim, da so se

Veseli smo korajžnih deklet

čimprej naučili slovenskega jezika, pa tudi sicer smo jim pomagali, vendar pa je bilo njihovo predznanje premajhno, da bi lahko nadaljevali šolanje.

„Kakšne prednosti ima usmerjeno izobraževanje?“

— Ja, prednost je predvsem za tiste, ki v šoli težko združujejo. Te usmerjajo v skrajšani program in si tako pridobijo poklic. To je edina prednost, ki jo vidim, sicer se mi zdi vse skupaj ena zmešnjava. Pričeli smo z nečem novim, čemur nismo dorasli, in imamo usmerjeno izobraževanje zaradi usmerjenega izobraževanja.

„Naštev pomankljivosti, ki ti gredo najbolj na živce.“

— Najbolj me moti to, da nimamo knjig, iz katerih bi se učili. Zbrali smo se za okroglo mizo in vprašali, kako je z učbeniki. Povedali so nam, da knjig še ne bomo kmalu videli, ker še avtorjev ni, da bi jih napisali. Tako učitelji iščejo snov po strokovnih knjigah, mi pa se učimo iz zvezkov.

Naše šolske ure so tako sestavljene več ali manj iz zapisovanja snovi. Učitelji bi lahko porabili čas za razlago in utrjevanje, če bi imeli ustrezne učbenike. Snovi, ki jo napišemo, pa je veliko. Poučujejo predvsem strokovni delavci, ker primanjkuje ustreznega pedagoškega kadra. Ker so ti ljudje v službah drugod, je bilo treba urnik prilagoditi njihovem času. Tako smo imeli trikrat tedensko po osem ur, ob petkih pa prakso. V enem dnevu se je nabralo toliko snovi, da se je nismo mogli naučiti. Temu primerne so bile seveda tudi ocene. Nimamo tudi primernih učil. Učitelji si jih nekaj sposodijo na SIC ali pa prinesejo s seboj. Nerodno je, ker nimamo telovadnice. K telovadbi smo hodili dvakrat tedensko v Hrastnik. Kadar smo imeli pouk popoldne, smo morali k telovadbi dopoldne in obratno. Tisti, ki so iz Kisovca, Dobovca, pa tudi ostali smo večkrat „špricali“, saj se zamudiš z vožnjo vred najmanj tri ure, pozimi si ves premočen, pa še vožnja je draga. Neopravičene ure so se pa nabirale. Naslednja nepravilnost je, da teorija ni povezana s prakso. Zato se mi zdi,

da je usmerjeni pouk zaradi usmerjenega pouka. Če pridemo na prakso, ničesar ne znamo. Naša praksa pa se spremeni v barvanje, kopiranje, kompletiranje in obrezovanje raznih projektov. Tu mislim na obvezno prakso. Sedaj pa sem mesec dni na DS TSO predvsem zato, da se seznanim z delom in me bodo morda raje zaposlili. Tu se dobro počutim.

„Po vsem, kar si povedala, sklepam, da s šolo nisi najbolj zadovoljna. Kaj bi se po tvoje moralo izboljšati?“

— Nikoli mi še ni bilo žal, da sem se vpisala na RŠC. Rudarska smer me je zanimala. Nisem hotela kritizirati, želela bi le, da bi se nekatere stvari izboljšale. Vem, da moramo biti v prvi vrsti kritični do sebe. Premalo se učimo, ne moremo se tudi pohvaliti z disciplino. Včasih je „pod nulo“. Uničujemo inventar oziroma še tisto, kar imamo. Učitelji si ne morejo drugače pomagati kot z ukori, ti pa nam nič ne pomenijo. Ukori ni tisto, kar je bilo včasih. Predavatelji se trudijo, da bi nas čimveč naučili. Na razrednih urah se pogovarjamo o problemih. Večina izmed nas pa to, kar sklepamo, premalo upošteva in izpolnjuje. Vprašali ste, kaj bi morali izboljšati? V prvi vrsti učne načrte. Preveč so natrpani. Bolje bi bilo, da bi bilo manj snovi, pa bi to bolje znali.

Da bi manj pisali, več utrjevali in praktično delali. Da bi nam na praksi čimveč razložili in pripravili za nas takšno delo, ki nam bo kasneje prav prišlo.

Da bi čimmanj menjali učitelje, vsaj med šolskim letom ne bi smelo biti zamenjav.

Telesna vzgoja naj bi bila na urniku takrat kot ostali predmeti. Mislim, da bo to v bodoče izvedljivo, saj pripravljajo prostor v Proletarcu v Zagorju.

„Kaj počneš v prostem času?“

— Igram flavto, harmoniko, kitaro, rada se vozim z motorjem, telovadim, igram roket, vključena sem v strelsko društvo Alojz Hohkraut.

„Kakšne načrte imaš?“

— Ko bom končala četrti letnik, bi se rada vpisala na rudarsko fakulteto, seveda, če bom naredila sprejemni izpit. Če ne bom imela pogojev za nadaljnje šolanje pa bom vesela, če me bodo sprejeli na DS TSO.

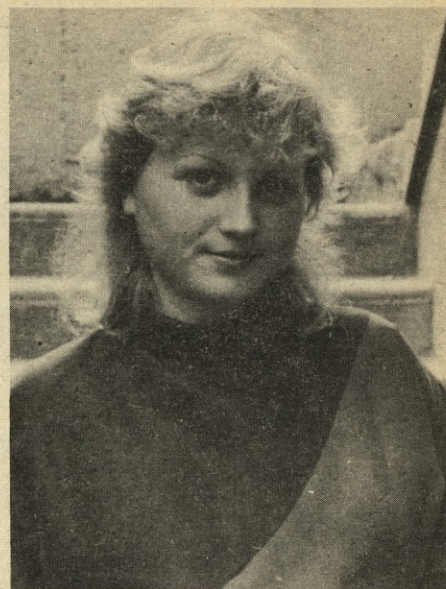
Marinka Vračević je doma iz Kisovca pri Zagorju, obiskuje pa prav tako 4.a letnik RŠC — smer rudarski tehnik.

Mislim, da je že Buča veliko povedala, se smeji simpatična Marinka. Če vas še kaj zanima, pa vprašajte.

„Kako, da si se odločila za rudarski poklic?“

— Ta smer me je resnično zanimala. Rada bi študij nadaljevala, če bom imela za to ustrezne pogoje. Slišala sem, da deklet ne jemljejo radi v službo, češ da nas ne morejo tako porabiti kot moških. Zato tudi deklet v prvi letnik letos niso vpisovali.

V šoli se dobro počutim. S predavatelji se razumemo. V glavnem so inženirji, ki vedo, kaj bomo kasneje potrebovali in tisto bolj



Marinka Vračević (foto: Bregant)

poudarjajo. V razredu imamo štiri fante, ki so prišli iz Bosne. Zelo dobro se ujamemo z njimi, to so naši.

Večkrat smo že skušali organizirati sestanek med vodjo tozdov in dijaki, štipendisti RŠC, toda nismo uspeli. Morali bi nam povedati, kje nas bodo zaposlili, na kakšnih mestih nas bodo rabili. Vsak posameznik naj bi se tudi praktično usposobil že med letom za tisto delo, ki ga bo opravljal. Sedaj pa večina sploh ne ve, kako in kaj po končanem šolanju. Sama sem v dvomih — štipendijo imam, pa ne vem, če me bodo sploh zaposlili. Rada bi čimprej vedela, če bi me lažje zaposlili kot inženirko in bi se odločila za nadaljnji študij.

„Se dijaki dobivate v prostem času?“

— Kot v ostalih šolah smo tudi mi včlanjeni v OO ZSMS. Nismo najbolj aktivni, smo tako na sredini. Večkrat smo že organizirali pogovor za okroglo mizo, kjer smo se pogovarjali o problemih in skušali popraviti nepravilnosti. Organiziramo tudi izlete. V nedeljo bomo imeli piknik na Lontovžu. Dobimo se na športnih tekmovanjih in raznih proslavah. Tam večkrat nastopam, saj rada pojem, igram na kitaro in flavto. V prostem času tudi pletem. Čas mi hitro, prehitro mineva.

Mladost je lepa, predvsem kadar jo uživaš tako kot naši fejest punci — Darja in Marinka.

Veliko uspeha obema in — srečno!

Dragica Bregant



Darja Bučar (foto: Bregant)



Srečanje upokojencev

Društvo upokojencev Trbovlje letos že devetih povrsti organizira srečanje upokojencev, starih nad 70 let. To bo v drugi polovici oktobra tega leta in bo potekalo v prostorih Delavskega doma v Trbovljah. Kulturniki jim bodo pripravili program, nato pa bo kratko srečanje vseh udeležencev v avli Delavskega doma. Tiste upokojence, ki se srečanja zaradi bolezni ne bodo mogli udeležiti pa bodo obiskali predstavniki Društva upokojencev na domovih.

Po podatkih Društva upokojencev je v Trbovljah okoli 1.500 upokojencev in upokojenk, starih nad 70 let. Da bi srečanje lahko omogočili in izpeljali, se je društvo obrnilo na vse organizacije združenega dela v Trbovljah s prošnjo za pomoč pri izvedbi njihovega srečanja. Hvaležni so in bodo za sleherno pomoč v kakršnikoli obliki bodisi materialni ali denarni. Hvaležni pa bodo vsi upokojenci, ki bodo deležni pomoči, razumevanja in pozornosti posameznih kolektivov.

Pokojnine večje za 11 %

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja — SPIZ Slovenije je na svoji seji dne 17. septembra tega leta sklenila, da se od 1. oktobra 1984 dalje pokojnine povečajo za 11 %. Upokojenci bodo dobili razliko za vse minule mesece letošnjega leta, to je z veljavnostjo od 1.1.1984 dalje.

To bo že letošnja druga uskladitev pokojnin. Julija so se pokojnine povečale za 7 %. Zdaj pa bodo skupaj povečane za 18,7 %. Upoštevano je bilo mnenje, da se bodo letos po vsej verjetnosti nominalni osebni dohodki povečali za 44%. Postopno prehajanje na nov način tekočega usklajevanja pokojnin z rasto osebni dohodkov pa SPIZ

obvezuje, da med letom uskladi pokojnine za polovico ocenjene rasti osebnih dohodkov to je za okoli 22 %. Če bi ostala ocenjena rast nominalnih osebnih dohodkov za letošnje leto nespremenjena, bi bilo treba z dogovorjeno povečanje pokojnin med letom, letos še tretjič in to 1. decembra uskladiti pokojnine še za 2,7 %. Če pa bodo gibanja drugačna, bo tudi ta odstotek spremenjen.

Upokojenci bodo torej dobili ob izplačilu pokojnine za oktober, ki bo povečana za 11 %, tudi razliko za čas od 1. januarja 1984 dalje. Praktično bodo prejeli upokojenci ob izplačilu v začetku oktobra dve pokojnini.

Simpoziji, posvetovanja

V dneh od 24. do 26. oktobra 1984 bo potekal v Beogradu v veliki dvorani Doma inženirjev in tehnikov Jugoslavije strokovni posvet, ki nosi naslov Hipnef 84 (Hidravlika, pnevmatika, fluidika 84). Organizator posvetovanja je Zveza strojnih in elektrotehniških inženirjev in tehnikov Srbije. Ta posvetovanje potekajo že od leta 1976 dalje. Organizatorji letošnjega strokovnega posvetovanja omenjeno temo utemeljujejo z naslednjim pojasnilom: Zadnjih nekaj desetletij se je pričela široka uporaba avtomatizacije v procesih pridobivanja, transformiranja in izkoriščanja energije, materiala in informacij. To je omogočilo izredno hiter razvoj hidravličnih servosistemov, hidrostatičnih in hidrodinamičnih prenašalcev moči kakor tudi pnevmatičnih oziroma fluidičnih sistemov avtomatičnega upravljanja. Širina modulacij impulzov, centralni hidravlični sistemi, numerično upravljanje strojev, prodor hidropnevmatične opreme v rudarstvu in komprimiranega zraka (v proizvodnji industrijskih manipulatorjev itd.) so le nekateri od momentov sodobne uporabe avtomatizacije v praksi. Letošnje strokovno posvetovanje je dvajseto po vrsti, zato bo jubilejna značaja. Strokovnjaki s posameznih področij so pripravili veliko število referatov, nekatere pa bodo pripravili tudi tuji strokovnjaki.

Društvo elektroinženirjev in tehnikov Hrvatske organizira od 6. do 8. novembra tega leta v Poreču posvetovanje na temo Uporaba elektrotehnike v industriji. To posvetovanje organizirajo v času, ko so se naše moči usmerile na izvajanje programov gospodar-

ske stabilizacije, s tem pa tudi na ustvarjanje aktualnih nalog tehnično tehnološkega značaja proizvodnje, povečanje produktivnosti dela, dviga kvalitete proizvodov kakor tudi racionalnega izkoriščanja energije, surovin in reprodukcijskega materiala. Vse to pa z namenom, da bi se naše gospodarstvo čimprej popolnoma vključilo v mednarodno delitev dela, pri tem pa vse več izvažalo na trajnejših temeljih.

V času od 15. do 19. aprila 1985 bo v Beogradu, v Sava centru, svetovni kongres o nekovinskih mineralnih surovinah. Organizatorja tega kongresa sta Zveza inženirjev in tehnikov rudarske, geološke in metalurške stroke Jugoslavije ter Industrial Minerals, Metal Bulletin Journals Ltd iz Londona in New Yorka. Cilj tega kongresa je, da zbere strokovnjake z vsega sveta zaradi izmenjave izkušenj ter posreduje napredovanja razvoja in valorizacije surovinske baze nekovin. Kongres bo omogočil približje sodelovanje posameznih držav na področju raziskav, priprave ter predelave in uporabe nekovinskih mineralnih surovin tako na znanstveni kakor tudi strokovni in tehnološki ravni. Hkrati s kongresom bodo pripravili tudi razstavo opreme, inovacij, proizvodov in publikacij z nekovinami, ki bo prav tako v Sava centru. Sicer pa bo glavna tema tega kongresa: Valorizacija nekovinskih mineralnih surovin v nacionalnih in svetovnih razmerah. Posamezne teze pa obsegajo geološke raziskave, rudarsko eksploatacijo, valorizacijo ležišč, tehnološko predelavo, potrebe in porabo tega tržišča.

(t.l.)

Volitve — imenovanja

S 1. septembrom letos je prenehal z delom Vekoslav Fink, vodja tozda Predelava jamskega lesa v DO ZPT, zaradi upokojitve. S tem dnevom ga je nadomestil v istem svojstvu Boris Jazbec, dipl.inž.gozd.

1.9.1984 je prišlo do spremembe v vodstvu v tozdu Naravoslovno matematična in ekonomska usmeritev Zasavskega srednješolskega centra Mihe Marinka. Prof. Borisu Dreniku je potekel štiriletni mandat. Na podlagi objavljenega razpisa je bila izvoljena za novega ravnatelja tega tozda prof. Darinka Lipičnik.

Poslovodni odbor sozda REK FLL imenovan

Delavski svet sozd Rudarsko elektroenergetski kombinat Franca Leskoška Luke v Titovem Velenju je 8. junija t. l. imenoval za nadaljnja štiri leta nov poslovodni odbor. Tvorijo ga:

- Slavko Janežič, dipl. inž. rud., predsednik;
- Rafko Berložnik, dipl. ek., član za gospodarsko-finančno področje;
- Konstantin Kuzmin, dipl. ek., član za kadrovsko-spolšno področje;
- Jože Hribar, dipl. inž. rud., član za razvojno-tehnično področje.

Ko so imenovali nov poslovodni odbor, je delavski svet sprejel tudi njegov delovni program za naslednje obdobje.

Srečanje rudarskih godb Slovenije v Trbovljah

Odbor za pripravo in izvedbo proslave dneva rudarjev in praznika kombinata je že spomladi letos predvidel, da naj bi se ob letošnjem dnevu slovenskih rudarjev, 3. juliju, srečale v Trbovljah vse slovenske godbe oziroma pihalni orkestri. S tem bi še posebej počastili 180-letnico rudnika Trbovlje, 60-letnico zloma Orjune in 50-letnico glavnih stavke revirskih rudarjev. Zaradi tehniških zadržkov srečanja teh godb ob dnevu rudarjev ni bilo mogoče izpeljati.

Odbor se je odločil, po sklepu svoje seje dne 14.9. tega leta, da bo srečanje v soboto 13. oktobra 1984 v Trbovljah. Povabljene so bile Rudarska godba Hrastnik, Pihalni orkester rudarjev Idrija, Pihalni orkester rudnika Mežica, Delavski pihalni orkester Svoboda Senovo, Rudarska godba Velenje iz Titovega Velenja, Delavska godba Trbovlje in Delavski pihalni orkester Zagorje ob Savi.

Vsi godbeniki se bodo zbrali ob 9.30 navedenega dne pred upravno zgradbo sozd REK EK na Trgu revolucije. Tu bo kratek po-

svet in žrebanje, kje bo kakšna godba izvedla polurni koncert. Predvideno je, da bodo koncerti na Nasipih — Rudnik Trbovlje, v Koloniji 1. maja, na ploščadi med Pošto in Blagovnico, v Žabjeku, na Kešetovem, na Leninovem trgu in pred upravnim poslopijem sozd REK EK. Koncerti se bodo pričeli ob 10.30, vsi naenkrat. Po končanih koncertih v kolonijah oziroma naseljih se bodo zbrale vse godbe na trgu pred Delavskim domom ob 11.30 uri. Tu bo vsaka godba zai-grala po eno ali dve skladbi. S tem pa se bo srečanje slovenskih rudarskih godb ziroma pihalnih orkestrrov končalo. Sledil bo še kratek posvet o poteku prvega takega srečanja. Domenili se bodo tudi o kraju in času prihodnjega srečanja. Predvideno je, da bi se srečanje končalo ob 14.30, po končanem kosilu.

Še pred srečanjem pa so se zbrali pooblaščen predstavniki vseh godb na posvet, na katerem so se dogovorili za programe posameznih koncertov in skupen nastop.

Vabimo vse člane kolektiva kombinata in druge občane, da se udeležijo teh koncertov, ki bodo na prostem v posameznih naseljih oziroma kolonijah. Predvideno je, da bodo godbeniki igrali popularne skladbe in ne posebno težkih koncertnih del.

Srečanje rudarskih godb oziroma pihalnih orkestrrov iz vseh slovenskih rudnikov naj bi obveljalo tudi v bodoče kot ena od oblik tesnejšega povezovanja rudarjev in drugih delavcev vseh slovenskih rudnikov premoga, kovin in nekovin na kulturnem področju. Kot smo že omenili, bo s tem srečanjem še posebej poudarjeno praznovanje 180-letnice Rudnika Trbovlje.

T. Lenarčič

Nande Razboršek

Njegov prosti čas

*Tudi to sončno popoldne
je bil Hamdija s kameradi obdan,
a kljub temu ni vedel,
kam bi vtaknil sebe,
svojo senco
in kako bi dokončno ubil
minevajoči dan.
Ob šanku in pivu je izgoreval
in si dajal korajžo za jutri,
ko bo na rudniški upravi
„ferdinst ceglec“ na mizo položil
in se pritožil,
ker je dobil menda nekaj stotakov manj,
kot je izračunal.
Tiste tam na upravi bo za kravatelj
prijel
in zahteval,
naj mu povedo,
kako naj premetava številke,
da se mu bo „ferdinst ceglec“
z mescem izšel.
In sploh je o svojem garanju
delal takšno vročo „galamo“,
tako napeti kraval,
kot da sam rešuje vso kotredežko jamo ...
Kameradom je iz previdnosti
beseda v grlu zamrla —
hitro so poplanknili grla
in odšli v naslednji lokal.*

Gora Glažuta Fjeld nosi ime z več pomeni. Njene višine pokriva zelen led, trd in lesketajoč se kot steklo. Kot dragocena steklena posoda je ta gora. Glažuta torej. V Zasavju pravijo Glažuta hrastniški steklarni. Njeni planinci so veliko pomagali naši odpravi, in Renato je za svojo goro našel posrečeno ime; obenem govori o zastekljenih stenah in hvaležnosti. Toda v cesarski Avstriji je bila hrastniška steklarna še v Trbovljah, v stavbi, ki je nosila ime Glažuta. Ko so obrat preselili v Hrastnik, so največjo stavbo v Zasavju spremenili v stanovanjsko hišo, v čebelnjak rudarskih stanovanj, v trboveljsko cukrarno, v celo sošesko pod eno streho. Ohranila pa je prvotno ime: Glažuta. Veliko trboveljskih rudarskih družin je izšlo iz nje. Zato pomeni Glažuta nekaterim veliko več kot puristu, ki se bo zmrdoval nad nemško popačenko. Glažuta, to so stare Trbovlje, obledeli spomini na otroštvo, na rudarske hauze, na lesene ganke, s katerih se je šlo v stanovanja, najprej v kuhinjo, iz nje v sobo za starše, stare starše, za otroke, za vse skupaj v enem prostoru, s skupnim straniščem za več družin na koncu ganka, z eno vodno pipo in obtočnim litoželeznim umivalnikom na stopnišču, brez kopalnic, ta je bila v visokem škaflu pogrete vode; z ganka se je videlo na mizo vsake kuhinje, normalno je bilo, da se je videlo, ženske bi grdo gledale, če bi bili kje zastrli okna z zaveso, saj se je povsod videlo enako; z ganka so imele gospodinje pregled nad otroki, ki so se preganjali med akacijami, z gankov so videli dedce, ki so pili in kvartali na klopih in mizah pred drvarnicami, ki so se krivile od lepo razžaganih in zloženih drv z značilnim duhom po jamskem lesu. Glažuta je spomin na skupne štirioglate zidane peči sredi dvorišča, kjer so ženske konec tedna pekle kruh; zelo pozno smo se v Trbovljah navadili na kruh, na štruce, kupljene v trgovini.

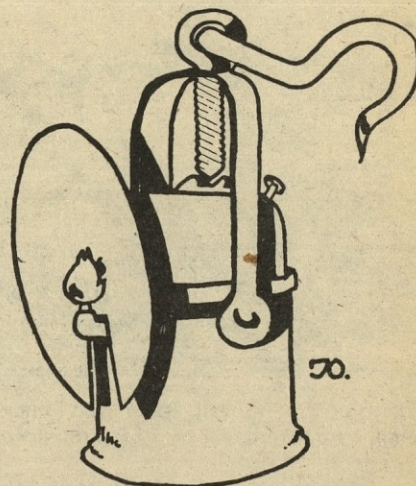
Glažuta, to so škrbasti strešniki, ki smo jih pozimi gledi na štedilniku, jih nato zavili v koce, da so nas gledi v mrzlih posteljah nezakurjenih sob. Glažuta je spomin na zaplankane njive, kjer je vsaka družina za svoje potrebe pridelala solato, fižol in krompir. Tem zaplatam smo rekli grede. Na koncu gred so bili na pol podrti svinjaki s krulčimi in vedno lačnimi prasci, z zajci in kurami (če jih ni kdo ukradel). Glažuta spominja na Trbovlje z rudniškim konzumom ali Podlesnikovo trgovino, kjer smo enkrat na mesec na lesene vozičke naložili „fasengo“, tako se je reklo mesečni zalogi moke, olja, kisa, kvasa, soli, sladkorja in ameriške margarine, ki so jo prodajali, čeprav je na Unrinih plakatih pisalo, da ni za prodajo, ker je darilo ameriškega ljudstva. Glažuta je kot stara, osivela šolska fotografija zato, ker nas je fotograf tako dolgo urejal, da je učitelj, ki je znal risati, pripomnil, da bi nas prej narisal, kot nas bo fotograf ujel na ploščo, skrit za silno smešnim črnim kocem, iz katerega je žugal le njegov bradavičasti palec. Tja naj bi gledali, da bomo na sliki čimboli fejst. Glažuta je zvok harmonike, na katero je igral Franci, edini na vsej šoli, ki je znal igrati na kak instrument; zato je šel na čelu naše demonstracije, ko smo bosci cepetali pet kilometrov po dolini navzdol in spet pet

Glažuta

kilometrov nazaj navzgor, vmes smo prepričevalno vpili, da tujega nočemo in svojega ne damo, da naj nam dajo puške, ker gremo v Trst; najbolj glasna je bila rdečelasa Erika, drobno in blede dekletce osmih let, še zdaj vidim, kako je odločno zahtevala puško, da gre v Trst, danes pa je umirjena gospa, ki hoši v Trst po kavbojke, zidane marle, po kofe in riž in po tiste ogromne punčke, ki zaprejo oči, ko jih položiš vodoravno... V Glažuti čutim boleče kamenje; špikalo je v bosi otroške noge, kadar so čofotale po polzeči ilovici na hribu, koder so z dnevnega kopa vozili hunte in po bregu stresali blatno jalovino, nekakšno mešanico mastne modre glin, laporja, razstreljenega laporja in premoga; tega sicer ni bilo veliko, vendar toliko, da smo morali takoj po šoli v tisti breg, kjer smo gomazeli po glineni čorbi in z golimi rokami iskali redke, a zelo velike kose rjavega premoga. Glažuta je vrisk trboveljske otročadi, ki ni nikoli poznala vrtecev ali otroških igrišč. Imeli smo veliko boljše varstvo, kričeče brezvarstvo na prašnih cestah dolge doline in ob strugi Trboveljščice; tedaj graben še ni bil podaljšek greznice, v njem smo zidali prečne pregrade, se v teh bajerjih kopali, pobirali postrvi in za prvi maj naskrivaj poskušali streljati s karbidom, bogve kje nakradenim. Sošolec Jože je še danes brez očesa, ker je bil takrat najbolj korajžen in si je upal dlje kot drugi pred obrazom držati vinsko steklenico, v kateri so se iz karbida, pomešanega z vodo, nabirali eksplozivni plini; na koncu je razneslo steklenico, Jožetovo oko in nekaj mesa na roki.

Glažuta spominja na debel led, ki je pozimi prekril trboveljski graben. Nad najglobljim tolmunom je sredi najhujše zime Anžurjev Nace razbil ledeno skorjo, potem je z mosta skakal vanjo v samih gatah; nedeljske dopoldanske predstave so trajale toliko, kolikor je Nace zdržal; ko se mu je zdelo, da je v klobuk nabral že precej drobiža, je ves vesel, toda vijoličasto modrikast, odet v koc odbosopetil domov. Vse to je Glažuta. Z nobeno besedo se ne da opisati toliko stvari hkrati. Nekaj let je že, kar so Glažuto podrli. Ali ne zasluži, da jo ohranimo svetlo na svetlikajoči se gori onkraj polarnega kroga?

(Iz knjige Gore pod polnočnim soncem, l. 1982 — Grenlandija)



Priprave na srednjeročno planiranje

Zvezni zakon o sistemu planiranja nalaga izdelavo srednjeročnih planov za petletno obdobje. Republike so obvezane sprejeti odloke o pripravi in sprejetju družbenega plana. Tak odlok je skupščina SRS sprejela v februarju tega leta. S tem odlokom ima izvršni svet SR Slovenije nalogo, da pripravi smernice za srednjeročni plan 1986-1990, samoupravne organizacije ter družbenopolitične skupnosti pa obvezuje, da pripravijo programe dela za pripravo planov.

Izdelava srednjeročnih planov v našem kombinatu je neločljiva od izdelave usklajenih planov v interesni skupnosti energetike. Tako je skupščina samoupravne interesne skupnosti energetike s svojim sklepom z dne 28. junija zadolžila sestavljene organizacije elektrogospodarstva, REK Velenje, REK Edvarda Kardelja in Petrol, da pripravijo smernice, osnutek in predlog srednjeročnih planov. V srednjeročnem planu moramo uskladiti proizvodnjo in porabo električne energije, premoga, nafte in plina ter za to potrebno izgradnjo energetskih objektov. Razvoj financiramo v glavnem z združevanjem sredstev porabnikov. Pripraviti moramo skupen srednjeročni plan, ki se imenuje sporazum o temeljih plana energetske skupnosti. V takem planu so opredeljene tako obveznosti proizvajalcev energentov kot obveznosti njihovih potrošnikov. V sporazumu je treba torej opredeliti količinsko proizvodnjo električne energije, premoga, nafte in plina ter porabo po sektorjih potrošnje. Nadalje je treba opredeliti, pod kakšnimi pogoji se oblikujejo cene energentov. Za nas pa je izredno pomembno, da se potrošniki obvežejo združevati sredstva za izgradnjo energetskih objektov, da se lahko zagotovi kontinuirana in naraščajoča poraba energije.

V naslednjem obdobju bodo v našem kombinatu potekale intenzivne aktivnosti za izdelavo srednjeročnega plana. Najprej bo kolegij direktorjev sprejel smernice za izdelavo planov, obravnaval jih bo izvršilni

odbor ter podal predlog delavskemu svetu sozd REK EK. Sledilo bo planiranje in usklajevanje znotraj REK in z bilanco energetike Slovenije. In kaj je bistveno za naše plane za obdobje 1986-1990?

Predvsem bo treba v kombinatu kar najbolj točno opredeliti količinsko proizvodnjo premoga in električne energije po letih. Premog bo treba v porabi planirati po sektorjih potrošnje, na kar vpliva tudi proizvedena kvaliteta posmeznih vrst premoga. V tem srednjeročnem obdobju se bodo že pokazali učinki vlaganj v preteklih letih, v celoti pa se bo izkazal učinek sanacije rudnika Kotredež.

DO RGD bo morala temeljito uskladiti obseg izvajanja rudarskih investicijskih del ter elektrostrojnih investicijskih del s potrebnimi razvoja rudnikov. V ta namen bo treba v delovni organizaciji planirati večji obseg del ter ustrezno kadrovske zasedbo in opremljenost z osnovnimi sredstvi.

Poleg usklajenih planov proizvodnje pa je najpomembnejša vsebina srednjeročnih planov, plan naložb v osnovna sredstva. V načrtovanem obdobju bo aktualna že dolgo pričakovana in planirana naložba v novo elektrarno. Ravno v tem obdobju se bo vršil največji del vlaganj. Nadalje bo treba zgraditi novo deponijo premoga na Lakonci. Glede na stanje te investicije bo deponija Lakonca v tem obdobju že dokončno zgrajena. Vlaganja v odpiranje novih slojišč in v modernizacijo rudnikov se bo nadaljevala v skladu z zastavljenimi dolgoročnimi načrti, vendar bo treba v tem srednjeročnem planu posvetiti več pozornosti optimiranju vlaganj z namenom, da se čimprej doseže povečanje proizvodnje.

Načrtovanemu razvoju osnovne dejavnosti mora slediti tudi načrtovanje vzporednih dejavnosti, ki so nujno potrebne za realizacijo. Tako bo treba na področju družbenega standarda ugotoviti potreben obseg izgradnje stanovanj za nove delavce, ki bodo združevali delo v našem kombinatu. Tudi počitniške dejavnosti ne smemo izpustiti. Med zelo pomembnimi deli plana se mora pojaviti tudi program šolanja kadrov. V tem srednjeročnem obdobju bomo uvedli sodoben računalniško podprt informacijski sistem, usklajen z energetiko SRS, ki ga bo treba sofinancirati in uvesti v prakso.

Za globalno finančno ovrednotenje srednjeročnih planov bomo lahko izhajali iz dveh znanih predpostavk, ki so sprejete v republiki Sloveniji, in sicer:

- da se ob racionalni potrošnji sredstev za proizvodnjo in ob naraščajoči produktivnosti pokrijejo najmanj stroški enostavne reprodukcije za proizvodnjo premoga in električne energije,
- da bo glavni del sredstev za razširjeno reprodukcijo pridobljen iz združenih sredstev potrošnikov električne energije in premoga.

Srednjeročni načrt bo moral zajemati tudi ukrepe in oblike za uvajanje dogovorjene organizacije in posebej opredelitev o razvoju dohodkovnih in družbenoekonomskih odnosov znotraj REK EK.

Janko Koritnik

Asta Malavašič

Povabilo

*Povabili so me
v tisto črno
globino,
pa jim
ne upam
slediti.
Povabili so me
v tiste ozke
hodnike,
kjer črni
so sloji
prikriti ...*

*Tja,
kjer razdajajo
zemlji
življenjske moči ...
Temna
je raza premoga,
ko dlan
obteži ...*

*Povabili so me,
kot prijatelja,
pa me je strah
šepeta
iz črnih plasti ...
Kako naj jim rečem,
da tam
bi se zdela
neskončno
izgubljena
v temi*

13. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov

Zveza kulturnih organizacij Slovenije tudi letos razpisuje srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov, ki bo 13. po vrsti. Razpisuje ga kot sodelovanje z družbeno-političnimi skupnostmi in organizacijami v občinah, kjer bodo organizirana območna srečanja z republiškimimi sindikati, republiško mladinsko organizacijo, tednikom Mladina, revijo Antena, Kmečkim glasom in Društvom slovenskih pisateljev.

Območna srečanja bodo potekala jeseni in pozimi 1984 in 1985 v Ljubljani, Izoli, Mariboru, Ravnah na Koroškem, Škofji Loki, Krškem in Titovem Velenju. Sodelujejo lahko pesniki in pisatelji začetniki, ki svojega dela še niso izdali (razen v samozaložbi) v knjižni obliki in še niso bili uvrščeni med najboljše v dosedanjih zaključnih republiških srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov. Avtorji lahko sodelujejo z literarnimi prispevki v slovenskem jeziku, ki morajo biti napisani s pisnim strojem. Organizatorji bodo upoštevali vse vrste prispevkov proze, poezije in dramatike ter kritične prispevke, eseje z vsej področij umetnosti, kulturnega in družabnega življenja itd. Svoje prispevke naj avtorji pošljejo v treh izvodi, označijo pa naj jih s šifro in ne s pravim imenom. Poslanim tekstom s šifro naj priložijo posebej zapečateni kuverti s točnimi podatki avtorja ter navedbo šifre.

Podrobnosti urejajo občinske zveze kulturnih organizacij, ki tudi dajejo dodatne informacije. Lahko pa se interesi obrnejo tudi na Zvezo kulturnih organizacij Slovenije, Kidričeva 5, Ljubljana, kamor je treba poslati prispevke najkasneje do 30. septembra 1984.



Motiv iz centra Trbovelj. Zadaj stari in novi dimnik na opekarni oziroma toplotni. (foto: A. bregant)

Pričela se je nova kulturna sezona

Po končanih poletnih počitnicah običajno novinci oživi z začetkom septembra tudi delo v kulturnih društvih — pri pevcih, igralcih, godbenikih, lutkarjih, likovnikih in drugih sekcijah. Tudi tokrat bomo navedli nekaj prireditev, ki so jih pripravili kulturniki koncem poletja oziroma v začetku nove kulturne sezone v naših krajih, pa tudi drugod, v soseščini, v bližnji in daljni.

Gledališke prireditve

Dne 13. septembra je nastopilo mladinsko gledališče Svobode II Trbovlje v domu Svobode II z delom Rudija Mlinarja: Pomembno odkritje.

Gledališka skupina Prosvetnega društva Dobovec je pripravila igro: Bele vrtnice, in to v prostorih gasilskega doma na Dobovcu.

Dne 25. avgusta ob 20. uri je gostovalo gledališče Svobode T. Čufarja z Jesenic v Trbovljah pred domom Svobode Dobrna. Nastopili so na prostem s komedijo Carla Goldonija — Sluga dveh gospodov. Jeseniški igralci so zelo navdušili številne gledalce.

Koncerti

Pevska zborja Zarja in Slavček sta v času petdnevnega letovanja na Rabu v začetku septembra pripravila dva koncerta. Prvega pri hotelu Imperial, drugega v počitniškem domu REK EK za letovalce tega doma.

Dne 14. septembra je gostovala Delavska godba Trbovlje na Ptuj s celovečernim koncertom. Pod vodstvom dirigenta Mihe Gunzka so izvajali popularna dela domačin in tujih avtorjev.

Dne 16. septembra zvečer je nastopil ansambel Mladi upi iz Trbovelj pod vodstvom Boga Hvala na 18. slovenskem festivalu narčnih popevk Popevka vesele jeseni 84. Pripravilo jo je društvo Harmonija iz Maribora. V novi dvorani v Mariboru je 5000 navzočih in poslušalci lokalnih radijskih postaj Slovenije prisodilo prvo mesto in zlate klopotce ansamblu Mladi upi ter skladatelju Otu Pestnerju in avtorju besedila Jožetu — Andreju Čibeju iz Trbovelj. Mladi upi so prejeli tudi nagrado najuspešnejšega debitanta festivala, tretjo nagrado pa je prejel tudi

Jože — Andrej Čibej za besedilo prvonagrade popevke Naš ata (na rudarsko temo).

Likovne razstave

V času od 25.7 do 1.8.1984 sta razstavljala v Mojstrani v planinskem muzeju Helca Krasnik in Ernest Špiler, člana Relika, vsak po štiri slike, ki sta jih naredila v koloniji Vrata 84.

Od 27.8. do 6.9. sta razstavljala v salonu Dolik na Jesenicah Helca Krasnik in Ernest Špiler, člana Relika, vsak po štiri slike, ki sta jih naredila v likovni koloniji Vrščič 83 in 84.

Od 16. do 26. septembra so razstavljali v Selišču v Domačiji svoja dela iz zadnjega obdobja člani Relika Ivan Žgalin, Miloš Todorovič, Helca Krasnik, Ernest Špiler in Miloš Vastič. Vsak se je predstavil s po dvema deli.

Od 1. do 8. septembra je v tovarni Energo-invest — Varnost v Zagorju razstavljal Franc Kopitar, ak. slikar. V okviru dneva Varnosti je pripravil razstavo 12 del v akrilni tehniki, ki so se nanašala na Zasavsko pokrajino. Ob otvoritvi je nastopil zagorski oktet.

Od 22. septembra do začetka oktobra je razstavljal v hotelu Radin v Radencih Janez Knez, ak. slikar. Razstavil je 30 del v akvarelu, ki jih je izdelal v letošnjem letu. Razstavo so odprli ob letošnjem koncertu sodobne komorne glasbe.

Ostale prireditve

Filatelistično društvo Trbovlje je ob svojem 35-letnem jubileju pripravilo zelo zanimivo razstavo na temo: Metulji. Njen član Rado Kovačič je v likovnem kotičku Toneta Seliškarja pripravil izredno bogat izbor znamk z vsega sveta na omenjeno temo.

Dne 1. septembra so pripravili v domu Tončke Čeč v Kleku „Kleško noč“. Sodeloval je znani igralec Sagner — Dudek iz Zatreba ter aerobični ansambel.

Kulturna društva in njihove sekcije imajo v načrtu večje število prireditev do konca septembra in v oktobru. Ker nam točni datumi še niso bili znani, do oddaje rokopisnega gradiva tiskarni, jih nismo mogli navesti.

T.L.

Izposojeni trenutki resnice

Mladosti pogosto očitajo, da misli, da se svet z njo šele začne. Starost pa še pogosteje misli, da se z njo svet neha.

Hebberl

Samo ena pot je, da človek doseže srečo na tej zemeljski krogli, in to je, da ima čisto vest ali pa, da je sploh nima.

Nash

Svet je najboljši od vseh možnih svetov in vse v njem je nujno zlo.

Bradley

Ljubi umetnost. Od vseh laži je še najmanj lažniva.

Flaubert

Ena največjih nesreč civiliziranega sveta je učen bedak.

Čapek

Pretirano znanje nas včasih dela plašne in nam jemlje zaupanje v spontane nagibe.

Če ne mislite na bodočnost, je tudi ne morete imeti.

Galsworthy

Kdor nepremišljeno govori, je najbolj duhovit, kadar molči.

Simič

Najboljša uporaba besed je popoln molk.

Chuan-Yu-Thzu

Naše strasti so prvi feniksi. Kakor hitra stara zgori, se iz pepela takoj dvigne nova.

Goethe

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

Premog iz rudnika Plevlje v Avstriji

Premogovnik Plevlje bo do konca leta izvozil v Avstrijo 160.000 ton premoga v vrednosti 69.600.000 avstrijskih šilingov ali več kot 500 milijonov deviznih dinarjev. S pogodbo so določili, da bodo polovico teh sredstev namenili za uvoz avstrijskega blaga. Med ostalim bodo nabavili tudi 4.000 avtomobilskih gum, od tega del gum za rudarska vozila.

Svetovna proizvodnja premoga

Po podatku sovjetskega gospodarskega časopisa so na svetu v letu 1983 nakopali skupno 3.936 milijonov ton premoga, leto

poprej pa 3.915 milijonov ton, kar je za 0,5 % več. V primerjavi z letom 1960 pa se je izkop premoga na svetu povečal za 150 %. V socialističnih državah so lani nakopali 2.223 milijonov ton premoga, leta 1982 pa 2.171 milijonov ton.

V državah SEV so nakopali v letu 1983 1.396 milijonov ton premoga, leta 1982 pa 1.384 milijonov ton. Delež držav SEV v svetovni proizvodnji premoga je bil lanske leto 35 %.

V industrijsko razvitih kapitalističnih državah pa se je odkop premoga v letu 1983 zmanjšal v primerjavi z letom 1982 od 1.539 milijonov ton na 1.505 milijonov ton, to je 34

milijonov ton manj. Najbolj se je izkop zmanjšal v ZR Nemčiji, in to 6,2 % ali 14 milijonov ton. Tudi v ZDA so ga nakopali 18 milijonov ton manj ali 2,4 %. Manjša je bila tudi proizvodnja premoga v državah Evropske gospodarske skupnosti. V razdobju 1960 — 1983 se je zmanjšala od 535 milijonov ton na 389 milijonov ton, kar je za 27 % manj. Njihov delež v svetovni količini se je zmanjšal od 21 % v letu 1960 na 10 % v letu 1982.

Proizvodnja premoga do konca leta

Rudarji jugoslovanskih premogovnikov v sedmih mesecih tega leta niso v celoti izpolnili načrta proizvodnje premoga po

energetski bilanci, vendar pa so dali največ, kar je možno v trenutni situaciji. Nakopali so namreč preko 12 % več premoga kakor lansko leto v istem obdobju. Čeprav je ostala le še četrtnina leta, še vedno ne vemo, s kolikšno količino premoga lahko računajo kupci oziroma porabniki v letu 1985. To nejasnost povzroča več vzrokov. Tudi prihodnje leto namreč ne bo dovolj deviznih in dinarskih sredstev za nabavo reprodukcijskega materiala, rezervnih delov in opreme, združevanje dela in sredstev pa se odvija zelo počasi. Na koncu pa med ocenami posameznih prmeogovnikov in strokovnimi službami Splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije in na drugi strani z ambicioznimi načrti republike in pokrajin stalno nastopa različnost načrtov in možnosti.

Proizvodnja premoga v tem srednjeročnem obdobju 1981-1985 bi morala naraščati letno po stopnji 11,8 %, tako da bi lahko zadnje leto srednjeročnega obdobja, to je v letu 1985, nakopali 82 milijonov ton premoga. Glede nato, da smo 4/5 tega srednjeročnega obdobja že pretolkli, pa postaja vse bolj jasno, da načrta po srednjeročnem planu v pogledu proizvodnje premoga ne bo mogoče doseči. Zadnja štiri leta se je namreč proizvodnja premoga povečevala letno povprečno 7,5 %. V začetku septembra so pričeli v Splošnem združenju premogovnikov Jugoslavije usklajevati načrt proizvodnje za prihodnje leto. Menijo, da bi do konca leta morali vedeti, če obstajajo možnosti, da bi prihodnje leto jugoslovanski rudarji nakopali po prvi oceni premogovnikov 70,9 milijona ton premoga. Republiške institucije predvidevajo proizvodnjo v višini 69,8 milijona ton, medtem ko strokovna služba splošnega združenja predvideva proizvodnjo 68 milijonov ton premoga v naslednjem letu. Največje povečanje proizvodnje naj bi dosegli v Kolubari in pri Kosovskih rudnikih, nadalje v rudniku Suvodol in v Ugljeviku.

Od možnih okoli 69 milijonov ton v prihodnjem letu bi smo za termoelektrarne porabili okoli 53 milijonov ton. Zato bo razlika nezadovoljiva, da bi lahko z njo pokrili potrebe industrije, prometa, gospodinjstva ter drugih porabnikov.

Načrta iz energetske bilance za letošnje leto premogovniki doslej niso dosegli za 3 %, vendar so do konca julija tega leta nakopali skupno 36,226 milijona ton premoga in so s tem presegle lanske letošnje proizvodnjo v istem obdobju za 12,1 %. Večje proizvodnje ni bilo mogoče doseči, ker je primanjkovalo denarja za odpiranje novih in modernizacijo obstoječih rudnikov oziroma jam. Praksa zadnjih let pa je pokazala, da običajno dosežejo v 2. polletju še boljše rezultate, tako da lahko računamo, da bo načrt proizvodnje premoga v višini 64 milijonov ton dosežen.

Proizvodnjo pa so otežkočale številne težave, predvsem zemeljski plazovi in snežne padavine, kar se je poznalo predvsem na površinskih kopih. Primanjkovalo pa je tudi gum za tovarnjake, električnih kablov, eksploziva, rezervnih delov za delovne stroje itd. Nič manjši ni bil problem pomankanja železniških vagonov. V 1. polletju jih je primanjkovalo 6.600. Da bi pravočasno odpravili težave v jesensko zimskem obdobju, je treba že sedaj ukreniti vse potrebno, da bi

lahko nakopane količine premoga pravočasno transportirali do namembnih ciljev. Morda bi rudarji in železničarji stopili skupaj in dosegli ustrezno rešitev.

Proizvodnja električne energije v osmih mesecih

Skupna proizvodnja električne energije je od januarja do avgusta 1984 znašala 42,4 milijarde kWh, kar pomeni 98,8 % od načrta za to obdobje, vendar pa 6,2 % nad proizvodnjo v istem obdobju lanskega leta.

Hidroelektrarne so dosegle 16,7 milijarde kWh, kar je 98,7 % od načrtovane proizvodnje električne energije oziroma 2,3 % nad ustvarjeno proizvodnjo v istem obdobju lanskega leta. Dotoki vode pri hidroelektrarnah so bili za 11,9 % večji od načrtovanih. Skupno stanje energije v akumulacijskih jezerih pri hidroelektrarnah znaša 3,185 milijarde kWh, kar je 59 % od možne vsebine ali 47,4 % nad načrtovanim stanjem.

Jedrska elektrarna Krško je ustvarila 2,6 milijarde kWh električne energije, kar je za 9,9 % nad načrtom. V času obratovanja je pokazala visoko povprečno mesečno izkoriščenje zmogljivosti. Termoelektrarne na tekoča in plinska goriva so ustvarile 1,2 milijarde kWh električne energije, kar pomeni le 42 % od načrta za to obdobje.

Skupna bruto poraba električne energije v prvih osmih mesecih letos znaša 41,5 milijarde kWh, kar je 5,6 % nad porabo v istem obdobju lanskega leta. Skupne omejitve električne energije v osemmesečnem obdobju so znašale okoli 1,15 milijarde kWh ali 2,7 % od skupnih potreb. Sedanja energetska situacija vseh potreb v državi je zadovoljiva spriču dobrega stanja vod v akumulacijskih jezerih in dobrem delu termoelektrarn.

Kostolac — več premoga za ogrevanje

V eksploatacijskem polju površinskega kopa Drmno so z dodatnimi raziskovalnimi deli odkrili ležišča premoga z okoli 2 milijona ton lignita. Razmerje med odkopano javlino in premogom je zelo povoljno. Z eksploatacijo novega ležišča bi v naslednjih letih zadovoljili osnovne potrebe na svojem širšem podonavskem področju v pogledu ogrevanja. Naročili so stroj za izločanje kosovnega od drobnega premoga, zato bi že prihodnje leto lahko okoli 200.000 ton premoga namenili za gospodinjstva oziroma industrijo, medtem ko bi drobne vrste premoga dobavljali termoelektrarni.

Kolubara uspešna

REIK Kolubara — Lazarevac je v 1. polletju letos dosegel izjemno dobre proizvodne in finančne rezultate. Nakopali so 10,8 milijona ton premoga, kar je 20 % več kot lani v istem obdobju.

Tudi napram letošnjem u načrtu je proizvodnja višja za 5,7 %. Od celokupne količine nakopanega lignita so termoelektrarni Nikola Tesla dobavili 8,4 milijona ton, kar je 8 % več od dogovorjenih količin. Tudi termoelektrarna v Velikih Crljenih je prevzela več kot milijon ton premoga. Del lignita pa so oplenitili tako, da so industriji in široki porabi dobavili 347.000 ton sušenega lignita. Dobri proizvodni rezultati pa so vplivali tudi na ugodne finančne rezultate. Skupen prihodek vseh članic sozda Kolubara je do-

segel v prvem polletju 19 milijard in 360 milijonov din, kar je za 125 % več od ustvarjenega skupnega prihodka od enakega obdobja lanskega leta. Stroški poslovanja so znašali 7,7 milijarde dinarjev, dohodek pa 11 milijard 46 milijonov dinarjev. Čisti dohodek v 1. polletju je dosegel 8,3 milijarde dinarjev. Za razširjeno proizvodnjo in rezervne sklade je bilo izločenih blizu 5 milijard dinarjev. Povprečni osebni dohodek rudarjev Kolubare je znašal 27.180 dinarjev, povpreček na ravni kombinata Kolubara pa je bil 25.061 dinarjev na zaposlenega mesečno. Zaradi doseženih rezultatov lahko pokrivajo znotraj kombinata izgube nekaterih delovnih oziroma temeljnih organizacij združene dela, ki nekoliko zmanjšujejo skupni učinek kombinata.

Geološke raziskave v Makedoniji

Koncem preteklega leta so na področju Makedonije začeli z intenzivnimi raziskavami in odkrivanjem novih nahajališč premoga. Rezultati so več kot zadovoljivi. V neposredni bližini Berova so nedavno tega odkrili novo nahajališče lignita, katerega rezerve cenijo na 2,5 milijona ton, kalorična vrednost pa je 2.110 kilokalorij. Zelo zanimivo je to, da se na posameznih mestih premog nahaja le 80 cm pod zemeljsko površino, kar omogoča zelo ugodno površinsko eksploatacijo. Nahajališče premoga pa so ugotovili tudi na drugih področjih z vrtanji. Tako je Republiški komite za industrijo in energetiko Makedonije pred nedavnim odobril 50 milijonov dinarjev za nadaljnje raziskave lignita v Maleševem. Delovna organizacija Nemetali v Berovem predvideva z novim investicijskim programom izgradnjo nekaterih jaškov za geološke, tehnološke in geomehanečne raziskave. V teku je izdelava celotne dokumentacije za površinski kop.

S proizvodnjo bodo pričeli sredi prihodnjega leta in naj bi znašala po predvidevanjih 100.000 ton lignita letno.

Večje število gospodarskih organizacij bo že prihodnje leto zamenjalo mazut s premogom, s čimer bo rešen eden največjih problemov, ki trenutno okupira celotno makedonsko gospodarstvo. Po njihovi oceni bo z nadomeščanjem mazuta s premogom gospodarstvo prihranilo letno okoli 120 milijonov dolarjev, to je toliko, kolikor sedaj dajejo za nakup mazuta.

Na Hrvatskem pet novih elektrarn

Do leta 1990 naj bi na Hrvatskem zgradili pet novih elektrarn. Ugotavljajo, da v zadnjih treh letih tega srednjeročnega obdobja niso začeli z gradnjo niti enega pomembnejšega energetskega objekta, zato imajo v načrtu, da bodo do leta 1985 za te namene zagotovili več kot 30 milijard dinarjev. V naslednjem petletnem obdobju naj bi poraba električne energije naraščala po 4,5 % letno. Medtem ko je doslej v tem srednjeročnem obdobju naraščala po stopnji 3,7 %. Letos bodo pričeli obratovati RHE Obrovac z 276 megavati in TETO Osijek s 45 megavati. Pristopajo pa k gradnji TE Plomin II z 210 megavati in hidroelektrarno Djale na Cetinji s 40 megavati in Dubrava v Čakovcu z 81 megavati. Te elektrarne naj bi pričele obratovati v letu 1988 in 1989. Poleg tega računa-

jo, da bodo pričeli s pripravljalnimi deli na akumulacijah Caprazlije in Lepenica in nekoliko manjših hidroelektrarn, ki naj bi jih dokončali koncem tega desetletja. V načrtu imajo tudi pričetek gradnje druge jedrske elektrarne, in to v Prevlaki. Hkrati s tem predvidevajo še gradnjo dispečerskega centra elektrogospodarstva, nove prenosne objekte, pripravljajo pa tudi študije in raziskovalna dela za zamenjavo in rekonstrukcijo starih energetskega objekta.

Baljevac na Ibru — več premoga

Sredi prihodnjega leta bodo v jami rudnika Ušče pri Baljevcu na Ibru pričele obratovati nove naprave za proizvodnjo premoga. Letna proizvodnja se bo povečala od sedanjih 75.000 na bodočih 150.000 ton premoga. Poleg tega bodo rešili vprašanje pomanjkanja jamskih delavcev, povečala se bo proizvodnja in zadovoljili bodo potrebe številnih kupcev tega premoga, ki je po svoji kaloričnosti blizu koksa.

Elektrarne na Kosovem imajo dovolj premoga

Deponije premoga v kosovskih termoelektrarnah so letos bolj polne kot kdajkoli doslej. V jeseni bodo imeli na zalogi okoli 500.000 ton premoga, kar bo omogočilo neprekinjeno delo termoelektrarn. Z normalno proizvodnjo električne energije pa lahko računajo le, če bosta površinska kopa Dobro selo in Belačevac izpolnjevala proizvodne načrte, sicer pa bodo zaloge premoga kmalu pošle. Samo bloki termoelektrarne Kosovo B porabijo ob polni obremenitvi 20.000 ton premoga na dan, temu je treba prišteti še porabo petih blokov Kosova A in porabo plinjevalnice in sušilnice, kar pa znese približno 10,5 milijona ton surovega lignita na leto. Za letos računajo, da bodo nakopali 8,1 milijona ton. Razliko med potrebami in pričakovano proizvodnjo pa bodo izravnali na ta način, da bodo sanirali plaz na odkopu Belačevac in razširili zmogljivosti obeh površinskih kopov. Še pred koncem tega desetletja računajo, da bodo na obeh površinskih kopih nakopali približno 16 milijonov ton premoga. V začetku leta je toz do bro selo sklenil pogodbo z gradbenim podjetjem Mavrovo o skupnem izpolnjevanju premoga. Pogodba določa, da bo gradbeno podjetje nakopalo 2 milijona ton premoga po 330 din na tono. Mavrovo nakoplje mesečno okoli 100.000 ton premoga, s tem pa hkrati uporablja številno mehanizacijo, ki bi sicer ostala neizkoriščena, omogočena pa je tudi polna zaposlenost delavcev.

Rudis v Gvajani

Pred tedni je potovala v Gvajano ekipa Geološkega zavoda iz Ljubljane, ki bo na temelju sklenjene pogodbe z Rudisom izvajala geološka raziskovalna dela na nahajališču zlata v zgornjem toku reke Konawaruk. V naslednjih mesecih se ji bo pridružila tudi ekipa Rudis Inženiring s projektanti rudarske, strojne in elektro stroke. Pri terenskih delih bodo zaposlili domače delavce. Po končanih raziskavah bodo izdelali geološko poročilo, pripravili idejne projekte za eksploatacijo itd. Dinarske stroške financira jugoslovanski sklad solidarnosti za nevrščene države in dežele v razvoju, lokalne stroške pa nosi gvajanska vlada.

Obstaja možnost, da bi ustanovili mešano podjetje za skupno izkoriščanje nahajališč zlata.

Oljni škrlavci neizkoriščeni

V našem glasilu smo večkrat omenili možnost pridobivanja energetskega goriva iz oljnih škrlavcev, vendar kljub zelo ugodnim možnostim nismo prišli še nikamor in vprašanje je še vedno odprto. Pri nas imamo največje nahajališče oljnih škrlavcev blizu Aleksinca v Srbiji, precejšnja nahajališča pa so še v Makedoniji in Dalmaciji. V Srbiji leži okoli 8 do 10 milijard ton oljnih škrlavcev, samo nahajališča v okolici Aleksinca pa so ocenjena na okoli 2,5 milijarde ton. Vsebnost olja v teh škrlavcih se giblje od 6 do 15 %. Po svoječasnih predvidevanjih bi znašala komercialna zmogljivost proizvodnje surovega olja iz škrlavcev od 20.000 do 25.000 sodčkov dnevno.

Ugljevik v začetku leta 1985

Na gradbišču termoelektrarne Ugljevik gredo h koncu gradbena in montažna dela, tako da bi lahko v prvem trimesečju naslednjega leta začeli s poskusno proizvodnjo. Vatrostalna iz Zenice gradi hladilni stolp, višine 110 m. Gradbena dela so v glavnem končana. Na rudniku Bogutovo selo so v teku dela za preusmeritev reke Mezgraje pod velikim zahodnim odlagališčem jalovine. Dela bodo gotova koncem tega leta. Za nabavo rudarske opreme jim manjka 14 milijonov dolarjev ali 38 milijonov mark.

Varnost v rudniku Zenica

V rudniku Zenica — Stara jama so zgradili metanometrično postajo, dispečerski center in centralno reševalno postajo za področje zeniške regije. Objekt je opremljen najsodobnejše z napravami za zaščito rudarjev pred metanom in drugimi škodljivimi plini. V teku je izgradnja metanometričnih postaj še v drugih zeniških jamah. Za zgraditev in opremo teh objektov so vložili oziroma še bodo vložili 13 milijonov dinarjev.

Djurdjevik — pomanjkanje deviz

Rudnik Djurdjevik pri Živinicah v BiH naj bi letos proizvedel skupno okoli 1,4 milijona ton rjavega premoga. Da bi lahko izpolnil to nalogo, bi mu morali zagotoviti potrebna devizna sredstva. Proizvodnja v tem rudniku se namreč odvija z najsodobnejšimi stroji, za katere uvažajo rezervne dele iz inozemstva, v glavnem iz ZDA. Letošnji izvoz premoga v Avstrijo še ni povsem zanesljiv, zato je nezanesljiv tudi devizni priliv, ki so ga namenili za nabavo rezervnih delov in odplačilo že prej najetih kreditov za opremo. V tem rudniku pa so načrtovali tudi izgradnjo nekaterih zmogljivosti, kar pa je spričo inflacije postalo vprašljivo. Za te zmogljivosti so v letu 1982 predvideli vlaganja v višini 3,2 milijarde dinarjev, medtem ko so sedanje potrebe dosegle višino 12 milijard dinarjev. Po drugi strani pa so obveznosti rudnika do inozemskih kreditorjev in domačih dobaviteljev opreme ter banke precej visoke in znašajo 1,18 milijarde dinarjev, kar niti celoletna amortizacija ne more pokriti.

Raša — novi rudarski objekti

V Koromačni so v zaključni fazi pripravljala dela za skorajšen začetek in kontinui-

rano delo na tem objektu. Izvajalec del „Rudar“ iz Tuzle je postavil kontejnersko naselje za svojih 75 delavcev. Postavili so transportne trakove za odvoz izkopnine, nakladalec za nakladanje materiala iz že začete podkopa itd. Pripravljajo tudi zgraditev portala za vhod v podkop, nato pa bodo hitreje prodirali proti najbogatejšemu nahajališču premoga.

Prav tako gredo h koncu tudi dela pri usposabljanju izvoznega jaška jame Ripenda. Z gradbenimi deli so končali tudi pri novi trafo postaji, v teku pa je še rekonstrukcija izvoznih naprav. Končujejo tudi dela na 8. horizontu — prekop Ripenda, ki bo služil za transport in mehanizacijo.

Premogovna industrija v ZDA

Ameriški premogovniki se srečujejo z mnogimi problemi. Boje se, da bi prišlo do štrajka rudarjev. Nekateri industrijske panoge zmanjšujejo nakupe premoga. Po naftnem embargu v letih 1973 in 1974 je ameriška vlada sprejela program intenzivne eksploatacije premoga s končnim ciljem, da bi z njim pokrivali celokupne energetske potrebe te države. Program temelji na dejstvu, da imajo premoga dovolj, kljub temu, da je eksploatacija nevarna, prevoz drag in da pri izgorevanju onesnažujejo okolje. Ocenjujejo, da bi ameriške rezerve premoga pri sedanjih stopnji porabe trajale še nadaljnjih 280 let. Takoj po naftnem embargu so mnoge ameriške študije predvidele domačo proizvodnjo premoga celo v višini 2,6 milijarde ton do leta 2000. V letu 1970 je znašala proizvodnja 603 milijone, v letu 1980 pa 824 milijonov. Zadnja štiri leta je proizvodnja stagnirala. Letos naj bi znašala 853 milijonov ton. V letu 1978 se je situacija v premogovni industriji poslabšala. Zaprli so okrog 3.000 rudnikov, kar je polovica vseh premogovnikov v tej državi. Četrtno rudarjev so odpustili. Sicer pa premog v ZDA pokriva okoli 24 % vseh ameriških energetskih potreb, kar pa v glavnem gre za proizvodnjo električne energije. Zmogljivosti so precej velike, saj bi proizvajalci lahko že sedaj nakopali 200 milijonov ton premoga več, kot ga sedaj letno prodajo. Izvozno tržišče za premog je od leta 1978 do leta 1981 poraslo za 175 %, vendar se tako visoka stopnja naraščanja izvoza v nadaljnjih letih ni pojavljala. Kupci ameriškega premoga so se namreč obrnili k svojim tradicionalnim dobaviteljem Poljski in Avstraliji, potem ko so konsolidirali situacijo v teh državah.

Zemeljski plin namesto nafte

Slovenija že sedem let uvažja iz Sovjetske zveze zemeljski plin, s čimer nadomešča mazut oziroma nafto. Pretekla leta je npr. plin predstavljal 13 % od skupne porabljene energije v Sloveniji, poraba mazuta pa se je zmanjšala od leta 1980 od 988.000 ton na 541.000 ton v letu 1983. V istem obdobju je porasla poraba plina od 513 na 794 milijonov kubičnih metrov. Tako hiter proces nadomeščanja naftnih derivatov s plinom je presenetil tudi načrtovalce, ker je energetska bilanca za to srednjeročno obdobje računala, da bo znašala poraba naftnih derivatov v letu 1985 920.000 ton. Vendar je ta količina že preteklo leto precej upadla spričo večjega zanimanja porabnikov za plin.

podzemeljskega skladišča plina, ki naj bi veljal okoli 2,3 milijarde dinarjev.

Kitajska odpira nov premogovnik

V oktobru letos bodo na Kitajskem odprli nov premogovnik, ki bo eden od petih največjih na Kitajskem. Odprli ga bodo v notranji Mongoliji. Premogovnik ima okoli 120 milijard ton rezerv lignita, od katerih bodo 50 milijard namenili industrijskim potrebam. Proge in druge naprave so postavljene oziroma zgrajene. Premog bodo pridobivali s površinskim kopom.

Premogovna industrija na Madžarskem

Pred nedavnim je potekala v Budimpešti mednarodna konferenca o energetiki. Ugotovili so, da bo imel premog v bodoče vse večjo vlogo kot energetska vir na svetu. Ta ugotovitev se še posebej nanaša na Madžarsko. Proizvodnja premoga znaša v tej državi od 25 do 26 milijonov ton letno.

Njihova proizvodnja se naslanja na zaloge, ki jim omogočajo obratovanje vsaj še za naslednjih 200 let, če bi proizvajali še po se-

danji višini. Rastočo porabo energije na Madžarskem najpogosteje pokrivajo termoelektrarne na premog poleg jedrskih elektrarn. Pred 30 leti je premog pokrival dve tretjini porabljene energije na Madžarskem. Do leta 1980 se je delež premoga zmanjšal na okoli 30 %. Svoje potrebe po premogu pokrivajo v celoti iz lastnih virov, medtem ko zadostijo s sovjetsko nafto 80 % potreb po tekočem gorivu oziroma 40 % porabljene plina. Pripravili so širok program za povečanje proizvodnje premoga. V okviru tega programa so odprli dva nova rudnika v bazenu Tatabanya. Prihodnje leto pa bodo odprli še dva nova premogovnika s 6 milijoni ton premoga. Deloma bodo z novimi premogovniki nadomestili stare, izčrpane.

Madžarske rezervne premoga cenijo na 7,4 milijarde ton, od tega je 19 % črnega, 25 % rjavega in 56 % lignita.

HE Mavčiče — pospešitev gradnje

Gradbišče hidroelektrarne Mavčiče na Savi je znova nekoliko bolj oživele. Novo hi-

droelektrarno grade že več let, vendar je zaradi pomanjkanja denarja gradnja napredovala le počasi. Končno so sedaj sredstva zagotovljena, tako da lahko delavci pospešeno gradijo nov energetska objekt. Dogradili naj bi jo do konca prihodnjega leta. Sedaj imajo na gradbišču 260 delavcev. Ugotovili pa so, da so bili geološki pogoji premalo raziskani. Voda talnica ima namreč trikrat večji pritok od pričakovanega, zato jo morajo iz jame črpati z večjim številom črpalk.

Največja sončna centrala

Avgusta je pričela delovati s polno zmogljivostjo največja sončna centrala na svetu. Količina energije, ki jo dobijo na ta način, zadostuje za potrebo naselja s 5.000 prebivalci. Uresničitev tega projekta je veljala 141 milijonov dolarjev. Poskusi bodo trajali naslednja tri leta. V tem času bodo ugotovili, kakšne so možnosti izrabe sončne energije na ta način.

(t.l.)

Zelenjava v rudnikih

Kanadska družba „Canada Inco Mines“ je v opuščeni rudniški rovih v Sudburyu začela poskusno gojiti paradižnik. Že prvi rezultati so presegli vsa pričakovanja. Skrivnost uspeha je menda v podzemni toploti, ki vpliva na uspešno dozorevanje paradižnika ne glede na letni čas. Strokovnjaki zato zatrjujejo, da bi lahko na ta način preko vsega leta pridobivali tudi druge vrste zelenjave. Težava je lahko le v primeru nenadnega vdora hladnega zraka v ta „rastlinjak“. Lahko bi se pojavila ob 99 % vlažnosti zraka gniloba in bolezen na rastlinah.

Ekonomično ogrevanje — termoizolacija

V začetku septembra letos so v potrošniško-informativnem centru v Ljubljani odpli že štirinajsti po vrsti razstavo na temo „Ekonomično ogrevanje — termoizolacija“. Razstava ne predstavlja le materialov za uspešno varčevanje, predvsem zgo-

vorno prikazuje razvoj in pogosto prav radikalne premike v proizvodnji in predpisih na področju varčevanja z energijo. Razstava je imela dva dela. prva razstava „Termoizolacije“ je bila odprta od 15. septembra, druga, „Sistemi ogrevanja“, pa od 21. do 28. septembra. Obe bodo postavili še v Mariboru in Kranju. Razstavi sta bili popestrjeni še z vrsto predavanj o sodobnih termoizolacijskih materialih in sistemih ogrevanja ter njihovi uporabi.

Prvi jugoslovanski kongres Solarna arhitektura 1984“

V dneh 13. in 14. septembra je bil v Cankarjevem domu v Ljubljani prvi jugoslovanski kongres na temo „Solarna arhitektura 84“. Za ta kongres so se dogovorili strokovnjaki potem, ko so ugotovili, da imamo v zadnjem času v Jugoslaviji vrsto srečanj in posvetovanj o sončni energiji in da je treba le-te racionalizirati in specializirati. Kongres v Ljubljani naj bi bil vsaki dve ali tri le-

ta, organiziralo pa naj bi ga tudi v bodoče slovensko društvo za sončno energijo (SLOS).

Letošnji pokrovitelj kongresa sta bili Gospodarska zbornica Jugoslavije, Jugoslovansko združenje za sončno energijo, Zveza arhitektov Slovenije in IMP Ljubljana.

Namen tega kongresa je bil, da udeležence seznani z vsem, kar je bilo pri nas narejene za uporabo sončne energije, da bi dobili pregled nad doseženimi cilji ter da bi začrtali bodoče raziskovalno delo na tem področju v Jugoslaviji.

Razlog za ta kongres so bili tudi novi predpisi o toplotni zaščiti stavb, ki naj bi jih sprejeli letos jeseni. Ti bodo terjali vsaj 30 % boljšo toplotno zaščito, dovoljevali pa bodo tudi vse vrste oziroma načine ogrevanja s soncem. Misli se je treba pri vsakovrstnih gradnjah tudi na racionalno porabo energije.

(t.l.)

Tudi letos obrambno usposabljanje

V pred leti opuščeni osnovni šoli pod Partizanskim vrhom v Trbovljah je septembra letos potekal pouk obrambe in zaščite za mladino, ki ne obiskuje šol srednjega usmerjenega izobraževanja. Trajal je do 18. septembra, udeležili pa so se ga mladi iz trboveljske in žalske občine. Vseh slušateljev je bilo 80.

Ureditev platoja na železniški postaji

Občani Trbovelj, pa tudi številni gostje, ki prihajajo v Trbovlje po železnici, go se pogosto pritoževali nad skrajno neurejeno ploščadjo pred železniško postajo v Trbovljah. Občina Trbovlje je preko svojega izvršnega sveta in komisije za urbanizem že nekaj časa pripravljala ustrezno ureditev. K temu so bili povabljeni tudi predstavniki Cementarne, železnice, prometnega podjetja Integral — Sap, Gostinskega podjetja Rudar in drugi. Vsi ti so

posredovali komisiji svoje potrebe, ki jih bodo imeli v naslednjih letih na tem območju. Končno so pripravili v IBT — tozd Projektiva Trbovlje projekt celotne ureditve ob upoštevanju predlogov zainteresiranih organizacij združene dela. SGD Beton — tozd Operativa Zaslave, Trbovlje, je v ponedeljek 10. septembra, pričelo z deli na tem območju. Kot investitor nastopa Komunalna skupnost Trbovlje. Dela bodo trajala približno dva meseca. V tem času se bo treba prilagajati trenutni situaciji na gradbišču. Poseben problem bo prometni režim. V tem času bodo lahko vozili le dostavni avtomobili in tovornjaki iz nakladalne oziroma razkladalne rampe ter avtobusi. V teh dveh mesecih bodo vozili na železniško postajo tudi avtobusi, ki sicer vozijo na relaciji Trbovlje — Hrastnik in obratno, ker je dostopno stopnišče ves čas zaprto.

V končni fazi bo celoten trg oziroma ploščad pred železniško postajo asfaltirana.

Dan samoupravljalcev v STT

V soboto, 15. septembra, so člani kolektiva Strojne tovarne Trbovlje pripravili svoj vsakoletni tradicionalni dan samoupravljalcev. Srečali so se pred svojim počitniškim domom v Lontovžu pod Kumom. Od 8. ure dalje so pripravili finalna športna tekmovanja in družabne igre, ob 11. uri pa je predsednik delavskega sveta STT vse navzoče pozdravil in jih seznail s problematiko, s katero se srečuje kolektiv. Sledilo je tovariško srečanje, na katerem je igral ansambel Jantar.

Omejitve ogrevanja

Na področju Opekarne v Trbovljah že nekaj mesecev rekonstruirajo kotelske naprave v okviru toplarne, ki ogreva dobršen del stanovanj, industrijskih poslopij, poslovnih zgradb, trgovskih in gostinskih prostorov, splošno bolnišnico, dom upokojencev Franca Sallamona. V okviru rekonstrukcijskih del, ki pote-

Zanimivosti od tu in tam

V nekaj vrstah

kajo po programu Stanovanjske skupnosti Trbovlje, so izločili iz obratovanja kotle na mazut, postavljajo pa nov tretji kotel z zmogljivostjo 15 MW. Stara dva kotla z močjo 9,3 MW bodo prav tako kurili s premogom. Dela pa so se tako zavlekla, da bodo končana šele okrog 15. novembra. Kurilna sezona pa se praviloma prične 1. oktobra. Zavaljo tega bo v jesenskih mesecih v marsikakršni stavbi, ki jo sicer ogrevajo iz toplarne, nekoliko hladneje. Prvenstvo pri ogrevanju bodo imeli splošna bolnišnica in zdravstveni dom, vrtci, dom upokojencev Franca Sallamona, medtem ko se bodo morali ostali koristniki prilagajati režimu toplarne, kar pa bo seveda odvisno od zunanjih temperatur in varčevanja z energijo.

Zasavski sejem je bil živahen

V času od 12. do 20. septembra je potekal v prostorih Delavskega doma in v njegovi ožji okolici 12. zasavski sejem. Pripravilo ga je ABC Pomurka — Trgovsko podjetje 1. junij Trbovlje, tako kot vse doslej. Letos je razstavljalo svoje proizvode 120 razstavljalcev. Razstavljali so pohištvo, belo tehniko, konfekcijo, prodajali pa so tudi razne galanterijske in plastične proizvode. Vse razstavljeno blago je bilo možno kupiti, deloma tudi po nekoliko znižani ceni. Za gostinske storitve je skrbelo gostinsko podjetje Rudar. Na letošnji razstavi so mnogi pogrešali večjo navzočnost domače industrije, predvsem pa obrtnikov. Obisk je bil po grobi oceni nekoliko slabši kot prejšnja leta, pa tudi pri prometu se je poznalo, ker ni bilo na voljo ugodnejših kreditov.

Nova prodajalna Elektrotehne

Sozd Elektrotehna — DO SET, je na Polaju oziroma naselju Opekarna poleg stanovanjske stopnice odprl v četrtek, 13. septembra, novo prodajalno in skladišče, ki spada pod njihovo poslovalnico številka 24 v Trbovljah. Elektrotehna je s svojo poslovno enoto v prodajnem paviljonu pri hotelu Rudar že 15 let navzoča v Trbovljah in je med tem časom opravila pomembno delo. Že sedaj ima mesečno okoli 40 milijonov dinarjev prometa. Pred petimi leti pa je vzniknila misel, da bi urečili posebno industrijsko prodajalno in pa skladišče. To so zdaj pripravili in odprli. V novi prodajalni bodo prodajali blago predvsem za proizvajalne organizacije in bo v dobršni meri predstavljala pomoč domači industriji.

Ustanovili bodo klub računalnikarjev

Pri Zasavskem računskem centru v Trbovljah so pred kratkim dali pobudo za ustanovitev kluba računalnikarjev. V zadnjem času se je namreč začelo zanimati za tovrstno dejavnost precej občanov, ki so si nabavili razne hišne računalnike.

V klub se bodo vključevali občani vseh starosti iz vseh revirjev, predvsem pa bodo najbrže prednjačili mladi iz srednjih šol usmerjenega izobraževanja, pa tudi študenti ter delavci iz združenega dela. V seminarjih naj bi pridobili osnove računalništva, tako da bi se lahko posluževali hišnih računalnikov, pa tudi možnost za usposabljanje na večjih sistemih. Letos se je v tozdu naravoslovno-matematične smeri usmerjenega izobraževanja v Trbovljah odločilo 21 učencev za smer računalništva. To bo prva generacija, ki se bo redno šolala. Pomoč pri učenju jim bodo nudili delavci Zasavskega



V novozgrajeni stanovanjski blok na ulici Sallaumines oziroma na Leninovem trgu so se koncem avgusta vselili številni novi stanovalci. Na voljo je bilo 86 stanovanj. Posnetek je še iz časa gradnje tega bloka (foto: A. Bregant)

računalniškega centra, pa tudi njihove nprave jim bodo na voljo. Imajo že sedaj 13 terminalov, ki služijo delavcem v OZD za usposabljanje knjigovodij in drugih poklicev oziroma izvajalcev del. Skupno z Revirsko delavsko univerzo, v katerem bi kandidati dobili osnovna navodila oziroma spoznanja o delu z računalniki.

Planska poslovna skupnost za premog prenehala obstajati

S tem, ko je bila ustanovljena posebna samoupravna interesna skupnost za elektrogospodarstvo in premogovništvo Slovenije, je stalna komisija na 1. seji dne 29.8.1984 ugotovila, da je z reorganizacijo energetske skupnosti prenehala z delovanjem Planska — poslovna skupnost za premog. Včasih je ta skupnost delovala v okviru REK Zasavje, kasneje, do zadnjega, pa je delovala v Ljubljani s sedežem v Hajdrihovi 2. Pristojne službe dosedanje Planske poslovne skupnosti za premog so bile vključene v področje primarne energije skladno z določili samoupravnega sporazuma o ustanovitvi ISEP.

Preselitev upravnih prostorov DO RGD

V prvih dneh septembra letos so delavci delovne skupnosti DO Rudarska gradbena dejavnost vnovič preselili svoje upravne prostore v Trbovlje na Trg revolucije 4b.

Doslej so bili več mesecev razporejeni v prostorih bivšega internata rudarskih vajencev v Kisovcu. Medtem so namreč njihovo montažno hišo demontirali in postavili na novo lokacijo približno 50 m južneje od prejšnje, poleg otroškega vrta ob Avtoparku. Dostop do upravnih prostorov DO RGD je po cesti od rudniškega gasilskega doma proti stanovanjski hiši za katero stoje novi upravni prostori.

Cena stanovanjske površine narašča

Strokovno tehnične službe SIS občine Trbovlje — Stanovanjska skupnost, so kon-

cem avgusta seznanile vse organizacije združenega dela v Trbovljah z novimi cenami stanovanjskih površin, ki so v gradnji. Očiščena cena znaša v letu 1984 povprečno 45.665,00 din/m². Razlika do polne cene pa povprečno 24.335,00 din/m², tako da znaša skupaj polna cena 80.000,00 din/m². Očiščena cena m² stanovanja je cena, ki je oblikovana v skladu z družbenim dogovorom o oblikovanju cen stanovanjskih graditev v SR Sloveniji. Po tej ceni plačujejo stanovanj kupci, ki izpolnjujejo vse obveznosti po SaS o temeljih plana komunalne skupnosti občine Trbovlje za obdobje 1983-1985 glede združevanja sredstev za izgradnjo komunalne infrastrukture, ki je vzporednega pomena pri stanovanjski izgradnji. Polno ceno m² stanovanja pa plačujejo tisti kupci stanovanj, ki obveznosti po SaS o temeljih plana komunalne skupnosti občine Trbovlje za obdobje 1983-1985 glede združevanja sredstev za izgradnjo komunalne infrastrukture, ki je vzporednega pomena stanovanjske izgradnje, ne izpolnjujejo ali pa na podlagi posebnega sporazuma združujejo na Stanovanjsko skupnost občine Trbovlje povečano stopnjo 9,1 % od bruto osebnih dohodkov iz čistega dohodka. Ta skupnost seznanja vse OZD, da bo takšen sistem očiščene in polne cene kvadratnega metra stanovanjske površine uporabljen tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju. V marsikateri OZD bo potrebno ponovno proučiti svoje finančne možnosti za realizacijo že posredovanih potreb po novih stanovanjih v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju.

Izredna krvodajalska akcija

Splošna bolnišnica Trbovlje je 11. septembra zjutraj organizirala izredno krvodajalsko akcijo s sodelovanjem Rdečega križa. Potrebe po najdražji tekočini so se namreč izredno povečale, tako da je začelo krvi primanjkovati za najnujnejše potrebe. Gre za normalen poseg zdravljenja ponesrečencev in drugih bolnikov.

Vrtci imajo premajhno zmogljivost

V trboveljski občini je zaposlenih okoli 45 % žensk, zato so potrebe po otroškem varstvu toliko večje. Letos je v vrtce vključenih okoli 840 otrok. Potrebe pa so še mnogo večje, ker vsi otroci niso bili sprejeti zaradi premajhnih zmogljivosti. Oddelki so precej polni, tako da ni mogoče sprejeti nadaljnjih 100 otrok v varstvo. Enaka stiska je tudi v otroških jaslih. Možnost za rešitev tega vprašanja vidijo le v gradnji novega otroškega vrtca in pa v povečanju zmogljivosti otroških jasl. Sredstev pa trenutno ni na voljo.

Novi prostori tozd orodjarna STT

V soboto, 8. septembra, je tozd Orodjarna v Strojni tovarni Trbovlje s priložnostno slovesnostjo odprl ob sodelovanju kolektiva dozidane nove prostore orodjarne. Dozidali so jih na severnem delu tovarniških prostorov in so namenjeni večji proizvodnji. Uredili pa so tudi nekatere pomožne in pisarniške prostore.

Invalidi razvili prapor

Dne 8. septembra zvečer so v Zagorju razvili društveni prapor člani Društva invalidov Zagorje. Slovesnost so izpeljali v prostorih Delavskega doma v Zagorju. V društvu je vključenih preko 620 invalidov. Pohvalijo se lahko z dokaj razvito dejavnostjo na vseh področjih.

Siporeks prehaja na premog

Tovarna Siporeks iz Kisovca pri Zagorju proizvaja lahke gradbene elemente. V zadnjem času so zelo povečali svoje zmogljivosti, deloma z reorganizacijo dela in uvajanjem lastnega znanja in inovacij. Pri enakem številu zaposlenih so zmanjšali stroške na enoto proizvoda. Od prejšnjih 82.000 m³ plinastega betona — siporeksa, ki so jih izdelali v 54 kalupih, so povečali proizvodnjo za 67 % s proizvodnjo 135.000 m³ siporeksa v 90 kalupih. V tej tovarni so v glavnem uporabljali mazut kot tehnološko gorivo. Vemo pa, da tega goriva manjka in pogosto so morali proizvodnjo ustaviti. Zato računajo, da bodo prešli sčasoma na premogov prah kot tehnološko gorivo. Prehod naj bi izpeljali v naslednjih letih.

Nov del pokopališča dograjen

V avgustu letos so dogradili novi del pokopališča v Gabrskem v Trbovljah, in to za žarne pokope. Za klasične pokope so novi del pokopališča odprli že preteklo leto, sedaj pa so dogradili tudi levi, novi del za žarne pokope. Po projektu tozd Projektiva v IBT in v izvedbi SGD Beton — tozd Operativa Zasavje, Trbovlje, so postavili 300 stenjskih kaset in prav toliko talnih. Vsaka kaseta ima prostor za več žar. Dela je financirala Komunalna skupnost Trbovlje. Zmogljivosti pokopališča so se torej bistveno povečale tako za pokope za klasičen način kakor tudi za pokope z žarami. V zvezi s pričetkom žarnih pokopov je uveden tudi nov ceremonijal.

Televizijski pretvornik postavljen

Koncem avgusta tega leta so postavili delavci RTV Ljubljana — tozd Oddajniki in zveze, televizijski pretvornik na strehi Glasbene šole v Trbovljah. Pretvornik, ki so ga

pred leti postavili na Partizanskem vrhu, pokriva s svojim signalom le del Trbovelj, zato je bilo potrebno postaviti dodatnega v centru Trbovelj, da lahko s tem pokrivajo tudi ostale naročnike. Naročniki lahko sedaj gledajo oba ljubljanska programa, zagrebški prvi program in program koprškega oddajnika. Pretvornik je bil zgrajen in postavljen s samoprispevkom vseh občanov. Takoj po postavitvi so pričeli z oddajami.

Šolo na trgu revolucije delno obnovili

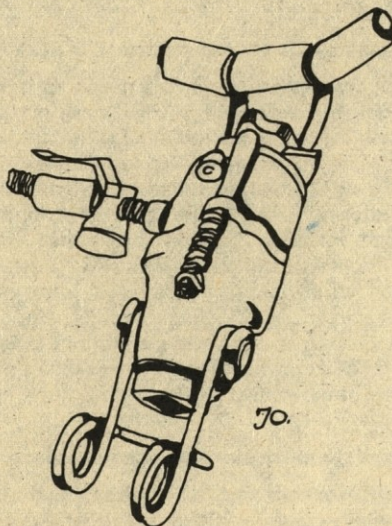
Osnovno šolo — pedagoško enoto Alojza Hohkrauta v Trbovljah, ki stoji na Trgu revolucije, so pričeli obnavljati v letošnjih pomladnih mesecih in v glavnem dela končali do konca avgusta tega leta. Na račun samoprispevka občanov je SGD Beton — tozd Operativa Zasavje, Trbovlje, izvedel vrsto adaptacijskih del znotraj zgradbe (stranišča, prezidave), obnovljena je bila streha, urejeni kabineti in pisarne ter vsi prostori prebeljeni. Vrednost teh del je znašala 14 milijonov dinarjev. V naslednji etapi pa bodo zgradili telovadnico, ki bo stala na dvorišču pred šolo. To pa naj bi dokončali prihodnje leto. Z začetkom šolskega leta so nastopile določene težave pri pouku. Te pa se bodo seveda nadaljevale še v času gradnje telovadnice. Učenci te šole so prav tako kakor ostali osnovnošolci v Trbovljah vključeni v celodnevno osnovno šolo.

Ogrevanje z žagovino

Pri tovarni SVEA so v zaključni fazi dela pri montaži nove kotlarne, katere investitor je Stanovanjska skupnost Zagorje. V ta dela bodo vložili okoli 90 milijonov dinarjev. Dosedanja toplotna je v glavnem ogrevala prostore tovarne SVEA, odslej pa naj bi ogrevala tudi okoli 600 stanovanj v centru mesta ter tovarno Deloza, Delavski dom, razne upravne prostore, gostinske objekte in prodajalne. Skupna moč starega in novega kotla bo znašala 8 MW. V obeh kotlih bodo uporabljali kot gorivo žagovino in druge lesne odpadke, deloma pa tudi premog.

Pevci so potovali

V času poletnih počitnic so tudi člani kulturnih društev mirovali in niso imeli vaj. Z vajami so intenzivno pričeli koncem avgusta oziroma v začetku septembra. To velja domala za vsa društva, posebej pa še za pevske zборе.



Pred tem pa so nekateri zbori preživel po nekaj dni ob morju, kjer so imeli intenzivne vaje. Mladinski pevski zbor iz Trbovelj je letoval na Debelem rtiču pri Ankaranu. Pripravljali so se na nastope pod vodstvom Ide Virt in ob pomoči mentorice in korepitorjev. Sredstva so zbrali deloma sami s pomočjo staršev, deloma pa so jim letovanje omogočile razne organizacije. Tudi pevska zbora Zarja in Slavček sta v začetku septembra izkoristila nekaj dni za priprave na nove nastope. Oba zbora sta imela na Rabu dva koncerta, in to za letovalce, ki so se mudili v okolici hotela Imperial in pa za letovalce našega počitniškega doma.

Rudis na novih gradbiščih

Poslovna skupnost Rudis bo s Strojno tovarno Trbovlje in IMD iz REK EK sodelovala pri gradnji luke Misurati v Libiji. Ta dela izvaja neka beograjska DO Ivan Milutinovič. Naši pa bodo pri tem sodelovali z dobavo strojne in elektro opreme, z drobilno in sejalno napravo, s pripravo gradbenega materiala za gradnjo luke. Vrednost vseh del je 570.000 dolarjev.

Sredi septembra pa so na Rudisu podpisali tudi pogodbo o gradnji klasičnice za premog pri površinskem kopu Šikulje, ki deluje v okviru DO Rudnika lignita Dobrnja Lukavac v SOZD Titovi rudniki Tuzla. Vrednost vseh del je 760 milijonov dinarjev. Dokončana pa naj bi bila maja 1986. Zmogljivost klasičnice po 3,3 milijona ton lignita letno, medtem ko bo zmogljivost 800 ton na uro. Dela bodo izvedle organizacije, ki so vključene v to poslovno skupnost Rudis.

Gasilci v Črnomlju bogatejši

Gasilci v Črnomlju so pred tedni slavnostno prevzeli novo gasilsko vozilo, namenjeno za gašenje posebno nevarnih požarov in vozilo za prevoz orožja. Obe vozili sta vredni več kot 5 milijonov dinarjev. Denar so zbrali deloma s tombolo, deloma s prispevki delovnih organizacij Zavarovalne skupnosti Triglav in občinskega sveta za požarno varnost. (t.l.)

Planinske novice

Dom revirskih in savinjskih borcev na Vrheh so s 1.9. tega leta zaprli. Za ta korak se je odločil Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Trbovlje. Zaprt bo toliko časa, dokler ga ne bodo v celoti adaptirali oziroma usposobili za normalno obratovanje. Ker je bila v tem domu tudi kontrolna štampiljka zasavske planinske poti Kumrovec — Kum, seznanjamo vse planince in druge pohodnike, da je ta kontrolna štampiljka odslej v počitniškem domu sozd REK EK na Partizanskem vrhu.

Na Kalu dokončujejo obnovo in dozidavo planinske koče. Z obnovitvenimi deli so pričeli že pred dvema letoma. Zmogljivost planinskega doma se bo povečala tako v prenočitvenem kakor tudi v gostinskem delu. Na voljo bo nad 60 ležišč. Uredili pa so tudi druge prostore, v katerih bodo nudili vse potrebno številnim izletnikom, ki obiskujejo to znano planinsko postojanko.

Zahvala

ob nenadni, boleči izgubi našega dragega moža, očeta, sina in deda

Albina Pikla

se pristrčno zahvaljujemo vsem neznanim reševalcem, ki so mu na plaži priskočili na pomoč in ga skušali ohraniti pri življenju.

Lepa hvala upravniku Počitniškega doma rudarjev na Rabu tovarišu Jagru, ki je storil vse, da smo dragega pokojnika lahko v najkrajšem času odpeljali domov. Hvala celotnemu kolektivu doma na Rabu in letovalcem za human odnos do družine.

Nadalje se zahvaljujemo vsem, ki so nam doma pomagali pri organizaciji prevoza; tovarišu Potisku za govor, s katerim se je v imenu sodelavcev RESD Hrastnik poslovil od pokojnika, celotnemu kolektivu rudnika Hrastnik, sodelavcem iz komercialne ZPT, sosedom in ostalim darovalcem vencev in cvetja, vsem, ki so nam izrekli sožalje in nam v teh hudih dneh bili v oporo — pevcem, godbenikom, gasilcem, praporščikom, planincem in ostalim pogrebcom, ki so našega dragega Albina spremili na toliko prerano zadnjo pot.

Žalujoči: žena Ivanka, hčerki Nada in Ksenija z družinama ter mama.

Hrastnik, dne 12. septembra 1984

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in sina Dragota Lebeničnika se iskreno zahvaljujemo za izraze sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno pa se zahvaljujemo za takojšnjo pomoč sosedom Trebušak, Pavlič, Drnovšek in Ocepek. Hvala tudi dr. Dimnikovi za nudenje prve pomoči.

Iskreno se zahvaljujemo tudi delovni organizaciji Deloza, rudniku Zagorje DS Pomožna dejavnost in društvu invalidov. Hvala tudi delavski godbi, Loškemu glasu in tovarišu Casagrandeju za poslovilne besede ter duhovniku in vsem ostalim, ki so sočustvovali z nami.

Žalujoča žena, sinova Dušan in Dragec, hčerka Janja, mama ter ostalo sorodstvo

15 let Zveze društev invalidov Slovenije

Zveza društev invalidov Slovenije je 23. 6. letos na slavnostni seji ob 15-letnici svojega obstoja in delovanja podelila članom in organizacijam razna priznanja. Med temi so tudi prejemniki priznanj, ki so bili, ali so še člani kolektiva našega kombinata. Navajamo tudi organizacije, ki so prejele ta priznanja.

Plaketo ZDI SRS so prejeli:

Občinska konferenca SZDL Laško, Društvo invalidov Laško.

Zlati znak ZDI SRS:

Jože Cestnik (Trbovlje), Štefan Dobelšek (Trbovlje), Franc Jelen (Laško), Janko Leskovšek (Laško), Andrej Primon (Hrastnik - posmrtno), Milan Vujisič (Hrastnik).

Pisno priznanje ZDI SRS:

Sozd REK EK, DO ZPT, DS Pomožna dejav-

Akumulacija — kopičenje ali povečanje bogastva. Zdrava rast nekega nacionalnega bogastva je le tista, ki se iz leta v leto širi, povečuje, kjer se gospodarstvo obnavlja po načelih razširjene reprodukcije. Sredstva, ki jih namenjamo za razširjeno proizvodnjo, imenujemo akumulacija. Akumulacija je del na novo ustvarjene vrednosti v enem letu, tisti del narodnega dohodka, ki ga namenjamo za razširitev proizvodnje.

Amandma — spreminjevalni ali dopolnilni predlog k zakonskemu predlogu.

Amortizacija — združuje vrednosti osnovnih sredstev ali odpisovanje. Osnovna sredstva v proizvodnji postopoma zmanjšujejo svojo vrednost, kar je odvisno od tega, koliko so se iztrošila. Iztrošeno vrednost osnovnih sredstev vkalkuliramo v ceno proizvoda in jo dobimo ob realizaciji izdelkov (ali storitev) povrnjeno. S tem denarjem oblikujemo amortizacijski sklad, ki rabi za obnavljanje iztrošenih osnovnih sredstev.

Bruto osebni dohodki — celotna masa osebnih dohodkov brez odbitka prispevkov. Če od celotne mase bruto osebnih dohodkov odbijemo prispevke, ki jih določajo zakoni, družbeni dogovori in samoupravni sporazumi, ostajajo neto osebni dohodki.

Delavec v združenem delu — če oseba, ki dela z družbenimi sredstvi v organizaciji združenega dela, v delovni skupnosti ali v drugi obliki združevanja dela in sredstev.

Dohodek — je tisti del skupnega prihodka, ki ga dobimo, če od skupnega prihodka odbijemo materialne stroške in amortizacijo. Dohodek je vrednost, ki ga ustvarimo z

noš Hrastnik, sozd REK EK, DO ZPT, DS Pomožna dejavnost Trbovlje, Franc Borštinar, Albin Jančič, Alojz Knez — iz Hrastnika, Manja Kovač, Ana Vodišek, Valči Žgajner — iz Laškega, Jože Krautberger iz Zagorja, Franc Zakonjšek, Franc Žveglj iz Trbovelj.

Čestitamo!

Kaj je, kaj pomeni ...

živim delom. Dohodek, ki ga določena OZD ustvarja, ji v celoti ne ostaja. Del dohodka ostaja temeljni organizaciji, del pa si prisvaja družbena skupnost. Delitveni sistem določa razmerja, v katerih se deli dohodek med delovno organizacijo in družbeno skupnostjo.

Konvertibilen — sprejemljiv, zamenjljiv. Konvertibilna valuta je tuj denar, ki je zamenljiv za zlato. Pod pojmom konvertibilna valuta danes razumemo tudi nepopolno vreden tuj denar, ki je čvrst, krepak, trden, ni pa zamenljiv za zlato.

Svobodna menjava — je oblika pridobivanja dohodka. Dohodek s svobodno menjavo dela pridobivajo delavci v tistih tozdi, ki opravljajo družbeno dejavnost. To je na področju izobraževanja, kulture, zdravstva, socialnega varstva ali na področju kake druge družbene dejavnosti. S svobodno menjavo dela pridobivajo dohodek tudi dejavnosti s področja materialne proizvodnje, ki zadovoljuje širše družbene interese. To je v komunalni dejavnosti, energetiki, vodnem gospodarstvu, transportu. Ta način pridobivanja dohodka velja tudi za delavce delovnih skupnosti, ki opravljajo delo za organe družbenopolitičnih skupnosti v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela. Način pridobivanja dohodka se v teh primerih določa s samoupravnim sporazumom. Dohodek s svobodno menjavo dela se pridobiva neposredno na osnovi storitvene cene ali po samoupravnih interesnih skupnostih oz. v njenem okviru, in sicer glede na to, koliko so s svojim delom prispevali tozdi k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k večji storilnosti celotnega družbenega dela in k razvoju družbe.

Nekaj športnih prireditev

V času od 24. do 26. avgusta tega leta je nogometni klub Rudar Trbovlje izpeljal memorialni turnir mladinskih ekip v spomin Roberta Kravogla — Asa, sicer bivšega člana kolektiva našega kombinata — Rudnika Trbovlje. Organizirali so ga v spomin na dobrega nogometaša, funkcionarja in športnega navdušenca. Pokrovitelji turnirja so bili DO RRPS — tozd Rudnik Trbovlje in tozd Separacija premoga Trbovlje, Rudis Trbovlje in IPOZ Trbovlje. Turnirja so se udeležile naslednje ekipe: FK Pobjeda Prilep, FK Kolubara Lazarevac, FK Rudar Kakanj, RNK Split — Split, NK Rudar Labin in NK Rudar Trbovlje. Po končanem tekmovanju so imeli sestanek z delegati oziroma vsemi tekmovalci. Razdelili so pokale, priznanja in razglasili zmagovalca. Obiskali pa

so tudi grob pokojnega Roberta Kravogla — Asa. Zmagali so nogometaši iz Splita, domači pa so zasedli četrto mesto. Dogovorili so se, da bodo ta srečanja organizirali vsaki dve leti. Letos je bilo to prvo srečanje. Prikazan je bil dober in kakovosten nogomet.

Košarkarski klub Zagorje je pripravil v času od 30. avgusta do 1. septembra dneve košarke. Ta prireditev je bila organizirana že večkrat. Pomerile so se mladinska reprezentanca Slovenije, All Stars iz Ljubljane in domačini. Pri starejših košarkarjih so nastopali tudi bivši, stari reprezentanti. V programu so imeli tudi modno revijo, ples, nastop zabavnih ansamblov, Delavskega pihalnega orkestra, pripravili so šaljive tekme itd.

V času od 14. do 16. septembra je potekalo v organizaciji brogarskega društva Hrastnik letošnje državno prvenstvo v kajaku in kanuju na divjih vodah. Udeležilo se ga je 140 tekmovalcev in tekmovalk z devetnajstih klubov iz vse države. Največ uspeha so dosegli udeleženci iz Ljubljane in iz Nove Gorice. Slalomisti so se merili na progi pri Prusniku, ki je zaradi narasle Save terjalo izredne napore in znanje, prav tako pa je bil zahteven tudi spust iz Zagorja do Hrastnika, dolg 8 km, kjer je bilo posebno težko na Savi pri TET v Trbovljah. Od domačinov je zasedla tretje mesto dvojica Halcer — Volk v C-2, v slalomu moški K-1 je bil tretji Kavzer, v slalomu trikrat K-1 je bilo drugo moštvo Hrastnika. Kavzer je le za las izgubil kolajno v spustu, sicer pa domačini niso obranili naslova prvakov v ekipni vožnji kajakašev. Organizatorji so se izredno izkazali in prejeli vsa priznanja za ugodno izpeljano državno prvenstvo.

Dne 8. septembra je potekalo v Zagorju regijsko tekmovanje ekip Osnovnih organizacij Zveze sindikatov iz revirskih občin. S tem so končali letošnje revirske akcije „Sindikati v splošnem ljudskem odporu in družbeni samozaščiti“. Tekmovanja se je udeležilo po 15 prvouvrščenih ekip s spomladanskih območnih tekmovanj, ki so bile v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju. Ženske ekipe so nastopale le tri, in to po ena iz vsake občine. Najboljša je bila ekipa REK EK — DO TET, DS SS, ki je dobila 242 točk, drugi sta bili ekipa Osnovne šole Heroja Rajka iz Hrastnika in Cementarna Trbovlje — tozdr Blagovni promet. Ti dve ekipi sta zbrali obe po 237 točk. Med ženskami je bila prva ekipa VVO iz Trbovelj. Udeleženci so imeli daljši pohod okoli Zagorja. Zahtevali so poznavanje topografije in nekaterih vojaških veščin. Potek tekmovanja je vodila in nadzorovala posebna komisija. (t.l.)

Sodniki bi morali biti bolj učeni kot domiselni, bolj spoštovani kot priljubljeni in bolj previdni kot samozavestni.

Bacon

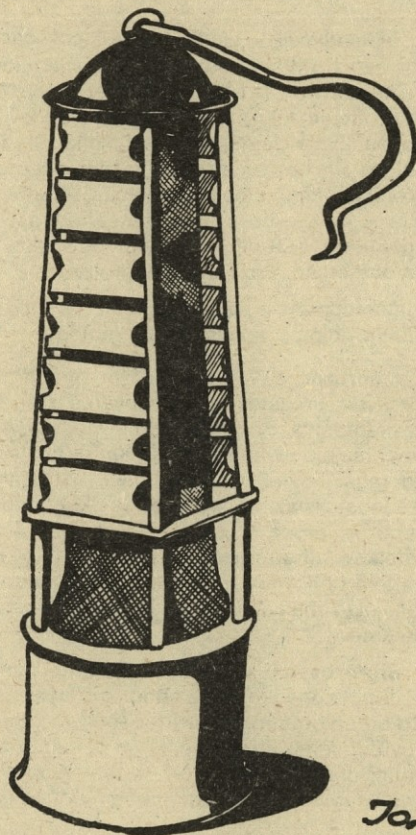
Srbski rudarji proslavili svoj dan

Letošnja osrednja proslava ob dnevu rudarjev Srbije 6. avgusta je bila v rudniku bakra Majdanpek. Ob tej priliki so predali namenu nov transportni sistem. Proslave so se udeležili predstavniki 35 rudarskih kolektivov, ki združujejo okoli 50.000 zaposlenih. V jamah, na površinskih kopih in vzdrževalnih obratih so ob prazničnih dneh sicer normalno obratovali, v popoldanskih in večernih urah pa so se člani kolektivov srečevali na športnih tekmah in kulturno umetniških prireditvah. Spominjali so se 6. avgusta 1903, ko so rudarji Senjskih rudnikov začeli s stavko. Zahtevali so vnovično zaposlitev odpuščenih rudarjev, odpravo plačevanja stroškov za nakup olja oz. loja za osvetljevanje njihovih stanovanj in izplačilo zaslужka v dinarjih in ne „tantuzih“ — kovancih, ki so veljali le v okviru rudnika. S stavko so

dosegli le delen uspeh, vendar je ta devetdnevna stavka ostala v spominu kot prvi poizkus srbskih rudarjev, da se organizirano postavijo v bran za svoje pravice in za ustvaritev boljših življenjskih in delovnih pogojev.

Ob tem prazniku so se 7. avgusta sestali v Beogradu izvoljeni sindikalni predstavniki iz šestnajstih rudarskih kolektivov Srbije in se pogovarjali s predstavniki srbskih sindikatov. V imenu vseh rudarjev so položili spominski venec v spominskem centru „Josip Broz-Tito“.

Ob letošnjem jubileju srbskih rudarjev so opozorili na mnoge analize sedanjega stanja v rudarstvu, ki znova opozarjajo na potrebo po povečanju pozornosti in razvoj rudarstva v interesu splošnega gospodarskega napredka. (tl)



Ja

Humor in anekdote

Direktor živalskega vrta zjutraj pokara paznika: „Sinoči ste pozabili zapreti levjo kletko!“ — Nič hudega, odvrne paznik, — kdo pa bo ukradel leva?

Lovski paznik po končanem lovu predstavi preprostega moža. — To je Toni, naš najzvestejši poganjač. Že dvajsetkrat je bil obstreljen, pa še vedno rad hodi na lov. Eden od gostov vpraša. — Pa mu nič ne škodi, ko ima pa toliko svinca v telesu? — Oh, nič, samo plavati ne more več.

Na reklamnem letaku nekega lepotilnega salona je pisalo: — Po treh obiskih pri nas boste podobni svoji hčeri, po šestih svoji vnukinji, nadaljnje nege pa se lotimo samo na vašo odgovornost.

Profesor je spet pozabil uro, zato je naročil enemu od učencev, da gre ponjo v njegovo stanovanje. V tistem hipu seže v žep in najde uro, potegne jo ven, pogleda nanjo in učencu reče: — Zdaj manjka točno deset minut do desetih. Če pohitiš, si lahko do desete nazaj.

Učitelj: — Tine, povej po pravici, kdo je naredil to nalogo? Tine: — Oče! Učitelj: — Celotno nalogo je napisal? Tine: — Ne, malo sem mu moral pomagati.

Neki uradnik je moral med službenim časom na pogreb svojega znanca, zato je pred zaprto okence postavil listek z napisom: — Sem na pokopališču. Ko se je vrnil, je bilo spodaj napisano: — Počivaj v miru!

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasilo ureja uredniški odbor: Jože Kirič, Franc Žgalin, Slavi Guna, Boris Jensenšek, Štefan Štok, Vladimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janez Oberžan (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3400 izvodov.

Priprava Reprostudio Mrežar, Ljubljana. Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje. Za članke kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb itd., ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974, spada glasilo „Srečno“ med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.